

Notulen concept

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	9 juli 2018
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4186 statengriffie@noord-holland.nl

5

Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), dhr. W. Bakker (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), dhr. M. Deen (PVV), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. J. Haijen (SP), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. A. Hietbrink (GL), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. P.J. de Kam (CDA), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GL), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. A.E. van Lieere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), dhr. N. Papineau Salm (PvdA), mw. Z. Pels (GL), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

20

Afwezig: dhr. J.H. Leever (ONH)

Agenda

Paginanummer

25

1.	Opening en mededeling	03
2.	Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
2.a.	Actualiteiten	09
30 3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	09
3.b.	Lijst geheimhouding PS	09
4.	Vaststelling notulen van de openbare vergadering van 11 juni 2018	09
5.	Vaststelling Strategische Statenagenda	09
35 6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	09
7.	Voortgangslijst van moties	09
8.	Hamerstukken	09
8.a.	Statenvoordracht 34 Vergaderschema PS en Statencommissies 2019 (inclusief indicatief deel)	09
40 8.b.	Statenvoordracht 45 Wijziging Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van PS en Statencommissies Noord-Holland 2015	09
8.c.	Statenvoordracht 35 Zienswijzen financiële stukken recreatieschappen	10
45 8.d.	Statenvoordracht 41 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2019 en de jaarstukken 2017 Omgevingsdienst IJmond	10

	8.e.	Statenvoordracht 42 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2019 en de jaarstukken 2017 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	10
	8.f.	Statenvoordracht 43 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2019 en de jaarstukken 2017 RUD Noord-Holland-Noord	10
50	8.g.	Statenvoordracht 44 Zienswijze op de conceptbegroting 2019, de tweede begrotingswijziging 2018 en de voorlopige jaarrekening 2017 Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek	10
	9.	Statenvoordracht 37 Jaarstukken 2017	10
	10.	Statenvoordracht 38 Kaderbrief 2019	27
55	11.	Statenvoordracht 39 Tweede actualisatie Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2018-2023	68
	12.	Statenvoordracht 36 Adviesaanvraag nieuwe zendmachtiging Stichting RTV N-H	89
60	13.	Initiatiefvoorstel nr. 40 GL "Onderzoek naar de mogelijkheden van een Lightrailnetwerk in de Metropoolregio Amsterdam"	92
	14.	Statenvoordracht 33 Benoemen lid werkgroep Willem Arondéuslezing	95
	15.	Vragenuur	96
	16.	Sluiting	100

65 **1. Opening en mededelingen**

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Bericht van verhindering is binnengekomen van de heer Leevers (ONH) die gestrand schijnt te zijn in Faro. Er zijn slechtere
70 plaatsen op deze aarde om te stranden. Wij leven met hem mee in de hoop dat hij vandaag het vaderland weer binnen zal komen. De heer Papineau Salm (PvdA) zal iets later aanwezig zijn en dat geldt ook voor mevrouw Kirch (VVD). Mevrouw Keur (CDA) zal onze vergadering iets eerder verlaten. Ik heet vanzelfsprekend de mensen die te gast zijn bij onze Statenvergadering van harte welkom, negen medewerkers van Wallaart en Kusse Public Affairs. Met ingang van vandaag is het
75 provinciaal bestuur van Noord-Holland eenvoudiger te volgen. De provincie geeft de informatie van de Staten vrij als open data. Inwoners, journalisten en ook Statenleden kunnen nu moties, amendementen, besluiten, Statenvragen en brieven eenvoudig vinden met een gebruikersvriendelijke zoekmachine: openstateninformatie.nl. Graag wil ik uw aandacht vestigen op de Statendag van 10 september. Afgelopen dinsdag hebt u hiervoor de uitnodiging
80 ontvangen. De Statendag staat deze keer in het teken van 100 jaar vrouwenkiesrecht. De werkgroep heeft een mooi programma voor u gemaakt en ik wil u oproepen zich daarvoor aan te melden en dat kan nog tot 1 augustus. Vandaag nemen wij naar alle waarschijnlijkheid afscheid van mevrouw Keur (CDA) die ik overigens nog niet zie.

85 De heer **HEIJNEN** (CDA): Mevrouw Keur staat vast op de A7, die is aanstonds.

De **VOORZITTER**: Ik had nog een paar woorden tegen haar willen zeggen, maar in afwezigheid is dat een beetje misplaatst. Wij zullen zien hoe dat zich in de loop van de dag ontwikkelt. Wij nemen vandaag in ieder geval ook afscheid van een ander gewaardeerd Statenlid, de heer
90 Slettenhaar (VVD), omdat hij vorige week is benoemd als wethouder Ruimte en Parkeren van de gemeente Castricum. Van harte gefeliciteerd met uw benoeming als wethouder. U begon in 2015 als fractievoorzitter van de VVD en daarnaast was u stadsdeelbestuurder in Amsterdam-Zuid. Na een halfjaar hebt u het fractievoorzitterschap overgedragen aan de heer Annaert. U bleef lid van de commissie R&W en hier hebt u onder andere een zeer actieve rol gespeeld bij het betrekken
95 van lokale bestuurders en andere stakeholders bij de bespreking van de Omgevingsvisie, alsof u al met betrekking tot uw nieuwe waardigheid een vooruitziende blik had. Ik wil u bedanken voor uw inzet als vasthoudend en soms kritisch Statenlid en ik wens u veel succes in uw nieuwe rol als wethouder van de gemeente Castricum. Het zal wel even wennen zijn, het fungeren als wethouder met een raadsbreed programma en met een zakenachtig college. Veel succes.

100

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

De **VOORZITTER**: De primus. Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde is het
105 lotnummer gevallen op nummer 28, de heer Kramer (VVD). Er lag een ordevoorstel van de PvdD om onze agenda iets te wijzigen, maar dat ordevoorstel is inmiddels van tafel, zodat agendapunt

12 gewoon gehandhaafd blijft. De fractie SP heeft een motie Vreemd aan de orde van de dag aangekondigd met als onderwerp: De provincie neemt de regie bij het opzetten van een netwerk relevante meetapparatuur in het kader van vliegroutes Lelystad Airport.

110

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Lelystad Airport ontwikkelt zich in de komende jaren tot een luchthaven voor vakantievluchten binnen Europa en andere bestemmingen rond de Middellandse Zee en neemt hiermee een deel van het vliegverkeer van Schiphol over. Schiphol krijgt op die manier meer mogelijkheden om haar economische positie als belangrijke internationale luchthaven te versterken. De opening van Lelystad Airport dient zorgvuldig te gebeuren en die zorgvuldigheid bepaalt het tempo. In de nieuwe planning is het de verwachting dat de luchthaven in 2020 haar deuren opent. In de eerste jaren is er ruimte voor maximaal 10.000 vliegbewegingen per jaar van en naar Lelystad. Dit alles valt te lezen in een van de recente factsheets over de ontwikkelingen rond Lelystad Airport. Natuurlijk gaan deze documenten opgesteld door het Ministerie van I&W, ervan uit dat Lelystad straks ook echt open gaat en een flink deel van de Schiphol vakantievluchten zal overnemen. Ook in deze Staten is niet iedereen ervan overtuigd dat het ook gaat en moet gebeuren. Fracties hebben daar verschillende standpunten over, maar waar het hier om gaat, gaat verder dan het hebben van een standpunt over het al dan niet overhevelen van vakantieverkeer van Schiphol naar Lelystad. Dat laatste maakt onderdeel uit van een bredere visie op de mogelijke of onmogelijke groei van Schiphol. Begin juni was ik op een presentatie van het ministerie over de ontwikkelingen rond de vakantievluchten. Mocht de opening van Lelystad voor vakantievluchten doorgaan, dan zal dit stapsgewijs gebeuren en elke stap zal zorgvuldig worden afgebakend door een evaluatie van daadwerkelijke vlieghoogtes, luchtkwaliteitsbelasting en uitstootgegevens, veroorzaakt door de nieuwe vliegbewegingen. De evaluatie vindt plaats in het gebied dat belast gaat worden met deze vliegbewegingen. Mensen in de regio en dan heb ik het voor ons vooral over West-Friesland en de Noordkop, maken zich grote zorgen over de toekomstige vliegbewegingen. Er hebben inmiddels een aantal grote protestbijeenkomsten plaatsgevonden en deze protesten overstijgen de politieke kleur van de deelnemers. Het aantal mensen dat zich zorgen maakt, is fors. Collega-Statensleden die in de regio woonachtig zijn, zullen dit kunnen beamen. In de bijeenkomst in Andijk is uitgebreid gesproken over de evaluatiemomenten die eventueel een nieuwe fase van het aantal vliegbewegingen kan inluiden. De regio moet zelf zorgen voor meetapparatuur, het liefst natuurlijk in onderlinge samenwerking en ook daarover maakten aanwezigen zich zorgen. Is dit netwerk van meetapparatuur wel gereed voor een eventuele opening van Lelystad, zodat er een nulmeting verricht kan worden? Zonder een nulmeting heeft een tussentijdse evaluatie geen zin. Vandaar de volgende motie Vreemd.

120

125

130

135

140

Motie Vreemd aan de orde van de dag 15/09-07-18

145

De provincie neemt regie bij het opzetten van een netwerk relevante meetapparatuur vliegroutes Lelystad Airport

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

150 *Constaterende dat:*

- *De voorbereidingen voor de uitbreiding van Lelystad Airport in volle gang zijn;*
- *Als deze uitbreiding werkelijkheid wordt, de regio Noord-Holland-Noord - West-Friesland en de Noordkop zal worden belast met een flinke toename van het aantal vliegbewegingen van en naar Lelystad Airport;*
- 155 - *Er mogelijk vanaf 2020 zal worden gestart met het in gebruik nemen van het vernieuwde Lelystad Airport ten behoeve van vakantievluchten;*
- *Het aantal vluchten in dat geval stapsgewijs zal worden opgevoerd, te beginnen bij 7.000 vluchten oplopend tot maximaal 45.000 vluchten;*
- *Er onder de bevolking in genoemd deel van onze provincie veel onrust is als het gaat over*
- 160 *de mogelijke overlast van vliegtuigen van en naar Lelystad Airport.*

Overwegende dat:

- *De provincie Noord-Holland een rol speelt in het opkomen voor de belangen van de bewoners in eerder genoemde regio's als het gaat om het voorkomen en bestrijden van*
- 165 *overlast, veroorzaakt door vliegbewegingen van en naar Lelystad Airport;*
- *In de factsheets over de toekomst van het aantal vliegbewegingen sprake is van evaluatiemomenten die worden gehanteerd om het aantal vliegbewegingen stapsgewijs op te voeren, maar dat de meetapparatuur daarvoor nog geplaatst moet worden;*
- *Voor de provincie Noord-Holland evaluaties van geluidscontouren, van uitstoot van*
- 170 *fijnstof en ultrafijnstof zullen moeten worden uitgevoerd boven de genoemde regio's;*
- *Het instellen van een netwerk van meetapparatuur nog geen onderwerp van gesprek is in het geheel van voorbereidingen van de uitbreiding van Lelystad Airport, en derhalve ook niet helder is wie dit netwerk gaat aanleggen;*
- *Het noodzakelijk is om nog voor de eventuele 'start' van het nieuwe Lelystad Airport een*
- 175 *nulmeting te kunnen doen ten behoeve van een goede evaluatie.*

Besluit het college van GS op te roepen:

De regierol op zich te nemen om samen met de gemeenten in West-Friesland en de Noordkop voorbereidingen te treffen om tijdig een passend netwerk van meetapparatuur aan te leggen, om:

- 180 - *Voor aanvang van de beoogde vluchten vanaf Lelystad Airport in 2020 een nulmeting te kunnen doen;*
- *Op de door het Ministerie van I&W beoogde evaluatiemomenten te kunnen beschikken over betrouwbare cijfers*

en PS over dit proces te informeren, uiterlijk in het eerste kwartaal van 2019

185

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, GL, 50plus

190 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Hierover wordt aan het eind van de vergadering gestemd. GL dient een motie Vreemd in over de Markermeerdijken.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. De motie over stolpboerderijen die was verspreid, zal ik vandaag niet indienen omdat wij dat eerst in de commissie gaan bespreken en met een

gemeenschappelijk initiatief gaan komen, in ieder geval samen met de PvdA en D66.
195 Markermeerdijken. In de commissiebespreking bleek dat de Stichting Zuyderzeedijk het gevoel heeft dat er geen echte participatie heeft plaatsgevonden. Wij hebben dat in de fractie besproken en zijn tot de conclusie gekomen dat wij dat op dit moment niet kunnen beoordelen. Er ligt nog geen reactie voor van GS op de ingediende zienswijzen, in totaal 140. Toch willen wij wat doen met dit gevoel van de bewoners en aangesloten organisaties en wij hebben bedacht dat dat zou
200 kunnen door een iets andere opzet te maken voor de technische briefing. Wij zien het liefste dat deze organisatie wordt uitgenodigd om bij deze briefing aanwezig te zijn met dezelfde rechten als de Statenleden, met andere woorden dat zij vragen kunnen stellen. Een tweede voorstel is dat een aantal deskundigen wordt uitgenodigd, want zo kunnen wij gerichte vragen stellen en afwegingen maken of wij al dan niet meegaan met het afgeven van een Verklaring van geen
205 bedenkingen. De suggesties voor de onafhankelijke deskundigen staan vermeld onderaan de motie.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 16/09-07-18

Briefing Markermeerdijken

210

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Constaterende dat

- *De Stichting Zuyderzeedijk tijdens de commissievergadering van R&W op 25*
215 *juni 2018 heeft verzocht om te bewerkstelligen dat (alsnog) ruimte wordt geboden voor reëel overleg over de aanpak van trajectonderdelen van de Markermeerdijken (het 'participatietekort' wordt veelvuldig genoemd in de 140 zienswijzen);*
- *Er door GS nog geen stukken zijn aangeleverd waaruit PS kunnen opmaken of er in*
220 *voldoende mate is voorzien in participatiemogelijkheden voor belanghebbenden in het ontwerpproces en bij de keuze van voorkeursvarianten.*

Overwegende dat:

- *Het in elk geval wenselijk is om deze belanghebbenden aanvullend op de*
225 *standaardinspraakmogelijkheden, te betrekken bij de provinciale besluitvorming over de Verklaring van geen bedenkingen (VVGB);*
- *Het aan PS is om te bepalen op welke wijze daar vorm aan wordt gegeven;*
- *De Stichting Zuyderzeedijk veel bewoners en organisaties langs de dijk vertegenwoordigt en nauwe contacten onderhoudt met andere 'bezwaarden' (stichtingen en individuele bewoners);*
- 230 - *Het derhalve zinnig is om de stichting en eventuele 'partnerorganisaties' uit te (doen) nodigen om de technische briefing van de Staten op 20 september 2018 bij te wonen, met ruimte voor zowel de Statenleden als de genodigden om technische vragen te stellen;*
- *Het wenselijk is om tevens onafhankelijke deskundigen uit te (doen) nodigen, aan wie vragen gesteld kunnen worden;*

- 235 - *Deze opzet van de briefing bijdraagt aan het delen van relevante informatie en daarmee aan het vertrouwen van burgers in een weloverwogen besluitvorming.*

Besluiten

- 240 1. *De technische briefing vorm te (doen) geven volgens bovenstaande opzet;*
2. *GS te verzoeken aan deze opzet mee te werken*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

- 245 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Hierover wordt aan het eind van de vergadering gestemd.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik wil ook een motie Vreemd aan de orde van de dag indienen.

- 250 De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Klein.

- De heer **KLEIN** (CU/SGP): Het zal u niet ontgaan zijn dat de chauffeurs in het streekvervoer de afgelopen maanden actie hebben gevoerd voor verbetering van de werkomstandigheden. Dat is hun goed recht. Wanneer wij de verhalen over de hoge werkdruk horen, realiseren wij ons dat het
255 geen overbodige luxe was. Gelukkig is er inmiddels een principeakkoord bereikt tussen werkgevers en werknemers waarin afspraken zijn gemaakt over vermindering van de werkdruk en verhoging van het salaris en wij hopen van harte dat dit de werkomstandigheden voor de chauffeurs voldoende zal verbeteren. Echter, vanwege de stakingen heeft in Noord-Holland het streekvervoer op 26 mei en 7 juni gedeeltelijk en op 27, 28 en 29 juni grotendeels stilgelegen.
260 Veel reizigers waaronder veel scholieren en studenten in toetsperiodes, hebben daar hinder van ondervonden. De provincie is opdrachtgever van het openbaar vervoer. Als de bussen niet rijden dan mag de provincie volgens de OV-concessie boetes innen bij een te hoge rituitval. Wij denken daarom dat het sympathiek zal zijn als de provincie iets terug zou doen voor gedupeerde reizigers. Het zou goed zijn om inwoners een keer een positieve ervaring met het Noord-Hollands
265 busvervoer te geven. Daarom de volgende motie.

Motie Vreemd aan de orde van de dag 17/09-07-18

Een dag gratis met de bus

- 270 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018*

Concluderende dat:

- 275 - *De chauffeurs in het streekvervoer de afgelopen maanden actie hebben gevoerd voor verbetering van de werkomstandigheden;*
- *Het streekvervoer in Noord-Holland op 26 mei en 7 juni gedeeltelijk en op 27, 28 en 29 juni grotendeels heeft stilgelegen vanwege stakingen;*
- *Vele reizigers, waaronder veel scholieren en studenten in toetsperiodes, daar hinder*

van hebben ondervonden;

- *Er inmiddels een principeakkoord is bereikt tussen werkgevers en werknemers waarin afspraken zijn gemaakt over vermindering van de werkdruk en verhoging van het salaris;*
- *De provincie opdrachtgever is voor het streekvervoer;*
- *Er in de OV-concessie afspraken zijn gemaakt over boetes bij te hoge rituitval.*

285 *Overwegende dat:*

- *Het sympathiek zou zijn als de provincie iets terugdoet voor gedupeerde reizigers;*
- *Het goed is om inwoners een positieve ervaring met het Noord-Hollandse busvervoer te geven;*
- *De provincie de op te eisen boetes kan inzetten ter financiering van een actie om reizigers tegemoet te komen.*

290

Verzoeken GS:

- *In overleg met de Noord-Hollandse busvervoerders een compensatie-actie te organiseren, zoals bijvoorbeeld een dag gratis busvervoer in Noord-Holland;*
- *Deze actie te communiceren aan de inwoners en te financieren vanuit de op te eisen boetes vanwege de stakingen*

295

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, GL

300

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Hierover wordt aan het eind van de vergadering gestemd. Wenst iemand het woord over de agenda? Dat is niet het geval. Dan is de agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld. Dan keer ik even terug naar agendapunt 1, want mevrouw Keur is inmiddels gearriveerd uit de file. Na bijna zestien jaar als volksvertegenwoordiger namens het CDA waarvan twaalf jaar als gemeenteraadslid en vanaf 2015 in deze Staten, bent u nu als wethouder voorgedragen aan de gemeenteraad van Den Helder en vanavond zal de gemeenteraad van Den Helder daarover besluiten. Uw afscheid is dus nog onder enig voorbehoud, want in Den Helder weet je het maar nooit. U was in onze Staten een klein jaar voorzitter van de commissie NLWM, daarna werd u fractievoorzitter van het CDA. Wij hebben u leren kennen als een hartelijke politica en als het nodig was, stevig op de inhoud. U was lid van de werkgroep Willem Arondéuslezing. Cultuur en cultuureducatie gaan u aan het hart en u hecht er belang aan om jongeren te betrekken bij de politiek en u bent dan ook lid van de werkgroep Jongerenparticipatie. Wij nemen dus naar alle waarschijnlijkheid afscheid van een kundig en zeer gewaardeerd Statenlid. Mevrouw Keur, ik feliciteer u van harte met uw voordracht als wethouder en ik wens u namens de Staten veel succes met deze mooie uitdaging. U was steeds voorstander van wat meer duale politieke omgangsvormen – dat is mij ten minste goed bijgebleven – en daar kunt u nu vanuit uw nieuwe verantwoordelijkheid in Den Helder invulling aan geven met als bijzonder aandachtspunt dat dualisme iets anders is dan duellisme. Uw voornemen om met elkaar te praten in plaats van over elkaar, kan daarbij helpen. Veel succes.

310
315
320

2.a. Actualiteiten

De **VOORZITTER**: Er zijn geen actualiteiten aangemeld.

325

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er is geen geheim stuk ter bekrachtiging binnengekomen. Wenst iemand hier het woord over? Dat is niet het geval, zodat het besluit daarmee is bekrachtigd.

330

3.b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Wenst iemand over deze lijst geheime stukken het woord? Dat is niet het geval, dan stel ik u voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

335

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 11 juni 2018

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot dusver geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval, dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

340

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

345

6. Vaststellen lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

350

7. Voortgangslijst van moties

355

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de voortgangslijst moties het woord? Dat is niet het geval. Dan stel ik u voor de lijst vast te stellen.

8. Hamerstukken

360

8.a. Statenvoordracht 34 Vergaderschema PS en Statencommissies 2019 (inclusief indicatief deel)

8.b. Statenvoordracht 45 Wijziging Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van PS en Statencommissies Noord-Holland 2015

8.c. Statenvoordracht 35 Zienswijzen financiële stukken recreatieschappen

365 8.d. Statenvoordracht 41 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2019 en de jaarstukken 2017
Omgevingsdienst IJmond

8.e. Statenvoordracht 42 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2019 en de jaarstukken 2017
Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

370 8.f. Statenvoordracht 43 Zienswijze op de ontwerpbegroting 2019 en de jaarstukken 2017
RUD Noord-Holland-Noord

8.g. Statenvoordracht 44 Zienswijze op de conceptbegroting 2019, de tweede
begrotingswijziging 2018 en de voorlopige jaarrekening 2017 Omgevingsdienst Flevoland,
Gooi- en Vechtstreek

375 De **VOORZITTER**: Verlang iemand over deze voordrachten het woord, hoofdelijke stemming,
stemverklaringen of aantekening? Dat is niet het geval, waarmee de besluiten van 8.a. tot en met
8.g. bij acclamatie aangenomen.

9. Statenvoordracht 37 Jaarstukken 2017

380

De **VOORZITTER**: Vanwege de hindernissen bij de voorbereiding in commissieverband zijn
ontstaan zal ik met enige clementie de eventuele overlap of wat eigenlijk in de commissie had
thuisgehoord, behandelen. Ik realiseer mij dat sommige Statenleden vragen stellen die normaal
gesproken in de commissie aan de orde zouden zijn geweest.

385

Mevrouw **PELS** (GL): Voorzitter, Vandaag bespreken wij de jaarrekening 2017. GL betreurt het
zeer dat de jaarstukken en het rapport pas kort voor deze PS-vergadering beschikbaar zijn
gesteld. Wij vinden het erg jammer dat de Rekeningencommissie, de daadwerkelijke
opdrachtgever, niet meer is betrokken in het proces. Volgens de gedeputeerde is dit wel
390 voldoende gebeurd door de voorzitter van de Rekeningencommissie vertrouwelijk te informeren
over de redenen voor de vertraging. Zij stelde dat de voorzitter dit had kunnen delen met de
Rekeningencommissie gezien de regels in het reglement rondom geheimhouding voor PS. Wij
missen hierin wat extra uitleg van de gedeputeerde. In het reglement wordt namelijk enkel
gesproken over geheime stukken. Er is echter geen sprake geweest van een geheim stuk, maar
395 van een geheim gesprek. Hoe zien GS dit? En hoe ziet de voorzitter van de Rekeningencommissie
dit? Als een van de redenen voor de vertraging wordt, inmiddels wel tot hoofdpijndossier te
dopen, de kernreactor Pallas genoemd. Wij hebben daar een lening uitstaan, waarvan de
accountant van de Stichting Pallas zelf het idee achter Pallas heeft afgewaardeerd. Onder andere
hierdoor heeft onze accountant aangegeven dat er twijfels zijn bij de inbaarheid van de lening en
400 is er een voorziening getroffen. GL vraagt zich af of het niet noodzakelijk is om ook al een
reservering te maken voor het leningdeel wat is uitgekeerd in 2018 bij de kaderbrief die zo
meteen wordt besproken. De accountant gaf ons daarnaast mee dat we ervoor moeten zorgen
dat we ons niet laten verrassen door tegenvallers van een verbonden partij zoals deze. Wat gaan
GS hieraan doen? Dan terug naar het geheel. In de commissievergadering gaf de gedeputeerde
405 aan dat er weinig te doen is aan het grote verschil tussen de initiële begroting en de
jaarrekening. De grote verschillen die er zijn in Noord-Holland tussen wat we denken te gaan

doen en wat we werkelijk hebben gedaan, zijn volgens de gedeputeerde onvermijdelijk. Dat is jammer, want daarmee verliest de begroting veel van haar politieke waarde. Op zoek naar een antwoord besloot ik te doen waar cijfers zich het beste voor lenen: vergelijken. Zo heb ik dit weekend een soort "Ranking the Stars" toegepast op alle twaalf de provincies. Ik heb van de provincies de begrotingen en jaarrekeningen doorgenomen op zoek naar de verschillen. Hieruit is een ranking naar voren gekomen waar helaas, de provincie Noord-Holland belabberd uitkomt. In de ranking heb ik gekeken naar de afwijkende programma's met een afwijking groter dan 20% ten opzichte van het totaal aan programma's. Helaas eindigt de provincie NH op plek 11 van 12. De afwijkende programma's met een afwijking groter dan 50% ten opzichte van het totaal aan programma's. Helaas eindigt de provincie NH op plek 9 van 12. De datum waarop de jaarrekening is vastgesteld. Een blijk van het "in control" zijn van een provincie omdat we tijdig de stukken aan kunnen leveren. Helaas, de 11e plek. We moeten alleen Utrecht achter ons dulden en met de Uithoflijn is dat niet zo vreemd. Onze hoogste notering is plek 7 van de 12 bij de gemiddelde realisatie in percentage. Dit is het percentage van het bedrag wat totaal per programma is uitgegeven ten opzichte van de initiële begroting. Wat blijkt? Als je geld hebt, kijk je wat minder op de centen. Absolute koploper in realisatie en de beperking van afwijkingen is namelijk Zeeland. Direct daar achteraan volgen Gelderland en Zuid-Holland. Gezien de ranking kunnen we vaststellen dat de provincie Noord-Holland ten opzichte van andere provincies niet in control is en onderaan bungelt als het gaat om het beperken van de hoeveelheid en de grootte van de afwijkingen en het tijdig aanleveren van de jaarstukken aan PS. Wij horen graag van GS wat zij hier aan gaan doen. Mogelijk kunnen we bij Zuid-Holland in de leer, aangezien zij in de ranking gemiddeld genomen op plek 3 eindigen. Op belangrijke dossiers is er sprake van onderbesteding. De accountant uit in het rapport zijn zorgen hierover. Volgens de gedeputeerde is ook hier maar in beperkte mate iets aan te doen. Wij hebben begin april door middel van schriftelijke vragen gevraagd aan de provincie een benchmark te doen met andere provincies. We wachten helaas nog op de antwoorden, volgens GS zijn deze nog steeds in bewerking. Mogelijk kunnen GS alvast een tipje van de sluier oplichten: hoe doet de provincie het ten opzichte van andere provincies? Over twee programma's maakt GL zich het meeste zorgen: cultuur en groen. Bij cultuur is slechts 55% van de begrote middelen uitgegeven. Dit komt door subsidies die bij cultuurorganisaties terecht hadden moeten komen, maar hun weg daar naar toe niet hebben gevonden. Bij het programma Groen is het daarnaast ook zichtbaar in de vele doelen die niet zijn behaald. Er zijn te weinig NNN hectares gerealiseerd, te weinig middelen ingezet binnen Groen Kapitaal en te weinig boeren hebben gebruik gemaakt van de regeling voor agrarisch natuurbeheer. Wij horen graag van de gedeputeerde Cultuur en de gedeputeerde Natuur hoe zij het komend jaar gaan zorgen voor een verbetering in de uitvoering van hun programma's. Dan rest mij nog een vraag die nog niet beantwoord is na de commissie. Ik vroeg hoe het zat met de onderbesteding bereikbaarheid Bollenstreek welke onderbesteding blijkt uit de jaarrekening. In de vergadering over motie 110 gaf de gedeputeerde aan dat er een tekort was en dat er rekeningen uitstonden en dat wij daarvoor 25 miljoen euro nodig hadden die toen werd vrijgemaakt. Hoe combineert dat met elkaar?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. De jaarrekening 2017 kwam laat en zeker de accountantsverklaring en het rapport van bevindingen kwamen helemaal laat. Nou is de

450 accountantsverklaring goedkeurend, dat helpt een hoop, en het rapport van bevindingen is
interessant te lezen, maar ik kan niet zeggen dat er veel schokkende dingen in stonden. Dat
betekent dat de financiële verantwoording van de provincie op orde is en dat is goed. Ik kan mij
niet helemaal aan de indruk onttrekken dat het verstandig is dat wij naar een andere accountant
zijn gegaan, want ik heb een beetje het gevoel dat de verhoudingen tussen de accountant en de
455 provincie minder dan optimaal zijn. Ik heb nog twee vragen aan de gedeputeerde die ook in de
commissie aan de orde zijn geweest, maar nog niet naar tevredenheid zijn beantwoord. In de
eerste plaats de vrijval van de 6,8 miljoen euro voor de N201, die wordt rechtstreeks
doorgeschoven naar het gat van de N23 en de vraag die ik opnieuw stel, ik heb in de provincie
altijd gehoord dat overschotten terugvloeien naar de algemene middelen waarna een integrale
460 afweging plaatsvindt. Hier wordt het overschot in de eigen portefeuille ingezet. Waar staat dat dit
bestaand beleid is en als het geen bestaand beleid is, waarom wordt er afgeweken van bestaand
beleid? De tweede vraag betreft het feit dat de voorziening voor groot onderhoud moet worden
beëindigd vanwege de opvatting van de accountant en dat er vervolgens in plaats van de
voorziening een reserve groot onderhoud wordt gecreëerd. Mijn vraag is opnieuw: is het nodig
465 dat die voorziening groot onderhoud in een keer wordt gecreëerd of zouden wij dat ook
stapsgewijs kunnen doen, zoals wij ook andere reserveringen stapsgewijs opbouwen. Daar is
niets mis mee en dan zou het geld voor een deel gebruikt kunnen worden voor discussies rond
de begroting vast op te lossen. Dit is een suggestie en graag antwoord. Voor het overige
stemmen wij in met de jaarrekening.

470 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Om met het einde te beginnen, een quote van Ernst & Young
uit de controleverklaring: "Hierbij geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een
getrouw beeld." Gevolgd door een hele onderbouwing, hiermee is de jaarrekening technisch goed
en kunnen wij instemmen. Echter, het ging niet vanzelf. Financieel hoofdzakelijk veroorzaakt
475 door een kernreactor die voordat de bouwtekening klaar is, al onder water staat. Het oplopende
negatieve eigen vermogen lijkt een wensput te zijn waar de provincie al 22 miljoen euro in heeft
geworpen in de hoop op hoogwaardige werkgelegenheid. Aan de andere kant zien wij de enorme
vraag naar mensen voor ICT, duurzame energie en medisch personeel. Van deze laatste groep
zijn er op dit moment meer dan 1.500 vacatures in Noord-Holland. Is deze jaarrekening niet
480 aanleiding om ons hier meer op te gaan richten? EY hekelt ook de onvoldoende expertise van de
provincie voor Pallas. Ons werd altijd voorgehouden dat wij dit project samen met het Rijk deden
en wij gingen ervan uit dat wij gebruik konden maken van hun expertise, maar als de minister
zegt dat hij ons geld gebruikt om te wedden op twee paarden, dan kun je zeggen dat de
provincie het Rijk als bookmaker kan zien. op dit punt is het terecht dat EY vraagtekens stelt. Het
485 is een groot verlies om nu te stoppen, maar de PvdD is altijd al tegen de reactor geweest. Nu is er
nog een reden bijgekomen. De rest van het geld kunnen wij beter besteden.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, volgens mij heb ik in een foutje ontdekt in het verslag van
bevindingen van de accountant, zou dat kunnen? Een foutje van 100,7 miljoen euro, op pagina 7,
490 eerste alinea staat: "Waardoor er per saldo sprake is van een positieve afwijking ten opzichte van
het resultaat van 2016", daar staat 24 miljoen euro, maar dat moet 124,86 miljoen euro zijn. Ik
begrijp dat het een verschrijving is in de samenvatting, maar ik vind het wel een illustratie van de

risico's die wij lopen met zo'n proces. Het is niet goed dat een proces dat zo essentieel is om het vertrouwen van de burger in de rechtmatigheid van de overheidsbestedingen vast te houden, dat
 495 dat op zo'n manier is gelopen. Mijn analyse is dat onze organisatie wat steken heeft laten vallen en die moeten natuurlijk voorkomen worden, maar dat de grootste oorzaak ligt in de manier waarop de accountant dit traject heeft aangepakt. Onze fractie is erg blij dat wij afscheid nemen van deze accountant. Dan de jaarrekening. Het is positief dat er een goedkeurende verklaring is afgegeven. Onze complimenten voor het college en de ambtenaren. Het is goed om te zien dat
 500 de onderbesteding iets is teruggelopen. Wij zijn blij met de steeds gedetailleerdere analyse van de oorzaken van de onderbesteding, het geeft ons het gevoel dat wij als PS meer grip krijgen op dit probleem. In veel gevallen is de onderbesteding terug te voeren op vertragingen. Dat is iets minder ernstig dan het echt niet kunnen realiseren, maar wij blijven oproepen om in te blijven zetten op het terugdringen van de onderbestedingen. Wij hebben er vertrouwen in dat wij mede
 505 dankzij de ingezette verbeteringen in de vormgeving van de begroting beter kunnen gaan sturen op de provinciale financiën.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, het is al door verschillende mensen gezegd, de jaarstukken kwamen laat, ook de accountantsverklaring en het rapport van bevindingen. Gelukkig
 510 is er wel een goedkeurende accountantsverklaring. 50plus merkt op dat het geen schoonheidsprijs verdient zoals e.e.a. is gegaan de afgelopen weken en zeker als ouderenpartij werd ik daar heel onrustig van, want dan moet je denken aan je hartklachten. Er was niet veel te wijten aan de provincie maar aan de accountant en daarom vinden wij het prettig dat wij overstappen naar een andere accountant. Wij maken ons zorgen over Pallas en of de lening wel
 515 terugbetaald wordt. Tenslotte is er een voorziening getroffen vanwege negatief eigen vermogen. Wij willen graag van GS weten hoe zij tegen een aantal kernpunten aankijken in de bevindingen van de accountant en of zij die gaan overnemen, zoals de grote verschillen tussen de initiële begroting en de vele wijzigingen daarop, waardoor sturing door PS steeds moeilijker wordt. Wij vragen ons af of dat niet beter kan. Wij horen graag van GS hoe zij overschrijdingen bij de aanleg
 520 van infrastructuur in de toekomst meer kunnen stroomlijnen, want waarom kunnen er geen afspraken worden gemaakt om voor welke klus of traject dan ook een bepaald bedrag aan te houden?. Wij stemmen in met de jaarstukken, de financiën zijn op orde evenals de solvabiliteit van de provincie.

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Mijn fractie heeft met belangstelling kennisgenomen van het accountantsrapport over de jaarrekening 2017, wederom de complimenten voor eenieder die daaraan heeft meegewerkt. Wij zijn opgelucht dat er een getekende en positieve verklaring is gekomen van de accountant. Net als andere fracties hopen wij dat volgend jaar het opstellen van de jaarrekening en de verklaring van de accountant een stuk soepeler en sneller zal verlopen. In
 525 de laatste vergadering van M&F heeft ook gedeputeerde Post die wens uitgesproken, waardoor wij er alle vertrouwen in hebben dat dit volgend jaar inderdaad het geval zal zijn. De technische kant van de jaarrekening is in orde, de cijfers kloppen. Het is een keurig geheel, maar wij kunnen ons wederom niet vinden in de gemaakte politieke keuzes.

535 De heer **VAN STRAATEN** (VVD): Voorzitter. De opstelling en afronding van de jaarstukken 2017 zijn voor velen een nachtmerrie geworden. Met veel kunst en vliegwerk zijn uiteindelijk toch nog binnen de termijn die het BBV stelt, de stukken beschikbaar gekomen ter vaststelling door PS. Het is spijtig te moeten constateren dat daar waar andere provincies erin slagen om al in april of mei de jaarstukken in hun Statenvergadering te bespreken, Noord-Holland daar maanden extra voor

540 nodig heeft gehad. De oorzaak wordt vooral gelegd bij de externe accountant. Intensivering van de controle met grotere steekproefacties te werken, hetgeen veel extra uitzoekwerk heeft opgeleverd, discussies over concrete dossiers en uitvoerige interne toetsing van bevindingen binnen het accountantskantoor zouden daartoe hebben geleid. De externe accountant stelt daar tegenover dat het jaarrekeningdossier niet tijdig en volledig was waardoor de controle niet op het

545 afgesproken tijdstip kon starten. Ook wijst de externe accountant op de vele losse eindjes in de dossiers en nieuwe feiten die zich gedurende de controle voordeden, met name voor jaarstukken van verbonden partijen of partijen waarmee wij een financiële relatie hebben zoals een lening. En ten slotte de omstandigheid dat de accountant niet flexibel is voor de inzet van controlecapaciteit als eenmaal van de afgesproken planning is afgeweken. Wat hiervan ook zij, wij hopen dat in het

550 nieuwe jaar met de nieuwe externe accountant deze problemen tot het verleden zullen behoren. Ik ben nog wel benieuwd hoe wordt omgegaan met de meerkosten die de accountant ons in rekening gaat brengen. Dat lijkt mij een aandachtspunt voor de Rekeningencommissie. Door het rekeningenresultaat is sprake van een gemiste meevaller in de middelen die in de kaderbrief beschikbaar zijn. Het gaat om een bedrag van 10 miljoen euro. Het college stelt voor bij de

555 opstelling van de begroting 2019 daar financiële dekking voor te bieden. Daarin kunnen wij ons vinden, er zullen immers in de komende maanden nog de nodige ontwikkelingen zijn voor wat betreft cijfers, waardoor er van andere verwachtingen wordt uitgegaan bij de opstelling van de begroting dan bij de kaderbrief het geval is geweest. Wij nemen aan dat daarmee mogelijkheden komen voor een oplossing. Wij kunnen ons ook vinden in de omzetting van de voorziening groot

560 onderhoud in de bestemmingsreservering en wij zullen instemmen met het voorgestelde besluit op dat punt. Uit de stukken komt een tekort naar voren van 5,7 miljoen euro. Het college stelt voor om dit te dekken uit de algemene reserve die daarvoor voldoende ruimte biedt. Daar kunnen wij ons mee verenigen. Uit de jaarstukken blijkt dat de financiële positie van de provincie onveranderd sterk is. De accountant constateert ook dat er sprake is van een robuuste financiële

565 positie. De incidentele weerstandscapaciteit neemt toe van 1.6 naar 2.3 en structureel neemt de weerstandscapaciteit toe van 4.6 naar 8.7, zeer gunstig als wij weten dat voor beide kengetallen een norm geldt van minimaal 1. De overige financiële kengetallen – omvang eigen vermogen, schuldquote, structurele exploitatieruimte, belastingcapaciteit – zijn zonder meer goed te noemen. Ik heb kennisgenomen van de bevindingen van de externe accountant. Deze geeft bij de

570 jaarstukken een goedkeurende verklaring af wat betreft de getrouwheid van de weergave en de rechtmatigheid van de uitgaven. Het verslag bevat overigens geen bevindingen die aanleiding geven om nadere vragen te stellen, de belangrijkste bevindingen zijn bovendien in eerder overleg van de Rekeningencommissie en de Statencommissie al uitvoerig besproken. Een moeizame totstandkoming van de jaarstukken, ik noemde het al. Daarom ook complimenten aan de

575 medewerkers van de provincie die desondanks de moed niet hebben laten zinken en welgemoed – althans dat vermoed ik – de werkzaamheden aan de jaarstukken met succes hebben weten af te ronden.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, het had niet veel gescheeld of wij hadden vandaag niet over de jaarstukken kunnen spreken. Behandeling hiervan heeft veel last minute inzet vereist van Statenleden en dat is niet zoals het hoort. Het moet onze inzet zijn om dit proces te evalueren met de eigen organisatie en te bespreken met de nieuwe accountant om herhaling te voorkomen. Over de inhoud een aantal opmerkingen. Mijn fractie is tevreden over wat het college het afgelopen jaar heeft bereikt. Het financiële beleid van de provincie is en blijft robuust. Het weerstandsvermogen is sterk en op orde. De inkomsten door de aantrekkende economie gaven ons ook afgelopen jaar meer financiële ruimte. De provincie kan aan haar verplichtingen blijven voldoen en kan blijven investeren in de toekomst. Dat was overigens drie jaar geleden toen wij in deze Statenperiode de jaarstukken bespraken, wel anders. Ik kan mij herinneren dat wij toen in deze zaal vragen stelden over wat te doen als de provincie geen eigen gelden meer heeft en op zoek moet naar vreemd vermogen. In deze Statenperiode zijn de reserves alleen maar gestegen. Dat baart wel zorgen en moet ook een kritische blik naar onszelf zijn. Treuzelen wij soms niet te veel om tot investeringen over te gaan? Bijvoorbeeld bij bereikbaarheid en infrastructuur. Het resultaat pakt dit jaar weer zeer goed uit al is sprake van een vertekend beeld door het anders organiseren van de benodigde gelden voor onderhoud en de voorziening lening Pallas. Mijn fractie vraagt zich af of een voorziening voor Pallas niet een te zwaar middel is, feitelijk is er niets veranderd aan de businesscase. Wij wisten altijd al dat het een risicovolle lening was. Was het niet beter geweest om het risico in de risicoparagraaf te verhogen? Ook indachtig hetgeen de accountant opmerkt in het rapport van bevindingen. Waarom is dit niet gebeurd? In het rapport worden door de accountant opmerkingen gemaakt over het rentepercentage die aan de lening wordt gekoppeld. Erkennen GS deze en wat gaan zij hiermee doen? Het CDA is van mening dat nu er toch een voorziening is getroffen, deze volledig ten laste zou moeten komen van de algemene reserve en deze moet niet – zoals wordt gesuggereerd in de begeleidende brief bij de jaarstukken – in mindering worden gebracht op de ambities in de kaderbrief 2019. Dat zou investeringen in de provincie alleen maar verder uitstellen. Graag een reactie van GS hierop. Tot slot vragen wij blijvend aandacht voor onderbesteding, met name bij de subsidies. Wij doen het iets beter dan vorig jaar maar dit proces kan beter. Wat gaan GS hieraan doen? Is er een plan voor of krijgen wij dat binnenkort? Mij zijn als voorzitter van de Rekeningencommissie een aantal vragen gesteld maar ik stel voor dat op het eind te doen of bij het begin van de beantwoording.

De **VOORZITTER**: Beide kan.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Voor het tweede jaar op rij was het komen tot een goedkeurende accountantsverklaring weer een zware bevalling. In de bijgeleverde documenten wordt een poging gedaan uit te leggen wat hiervan de achterliggende reden is. Rest ons als PS niet anders dan om deze uitleg die overigens best helder is, te aanvaarden maar de goedkeurende verklaring van de accountant is er en dat betekent sec dat de organisatie de provinciale centen op verantwoorde wijze heeft beheerd. De SP is daar tevreden over alhoewel zij kan invoelen dat partijen moeite hebben met politieke beleidskeuzes die de richting bepalen voor deze uitgaven en het beheer van het geld. Op veel fronten had de SP ook andere keuzes gemaakt. Er is in 2017 wederom sprake van een flinke onderbesteding. Dat lijkt een patroon geworden. Wij

zouden toch met elkaar de conclusie kunnen trekken dat wij op bepaalde gebieden wat minder financieel streng hoeven te zijn, toch wat meer NNN-aankopen of aanbestedingen in het OV uitzetten tegen een hoger tarief wellicht? Het proactiever zijn in het ervoor zorgen dat cultuursubsidies op de juiste plek, dus bij onze inwoners terechtkomen? Als blijkt dat er steeds
625 onderbestedingen van miljoenen zijn, kunnen fundamenteel andere beleidskeuzes worden gemaakt.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Ik snap het punt van de onderbesteding, maar het is toch niet zo dat deze provincie aan het eind van de rit bakken met geld heeft overgehouden. Wij
630 hebben uiteindelijk toch een tekort op de rekening.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter, als wij het hebben over onderbesteding, dan is dat toch duidelijk? Dan hadden wij wellicht met andere keuzes wat minder onderbestedingen gehad. Dat bent u toch met mij eens?

635 De heer **DEN UYL** (PvdA): Maar wel een groter tekort dan.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Als daarmee de financiële positie van de provincie niet in gevaar komt, dan is dat helemaal geen probleem. Als blijkt dat onderbestedingen van vele
640 miljoenen zijn, dan kunnen er fundamenteel andere keuzes gemaakt worden. Zijn GS van plan richting de programmabegroting 2019 hier eens over na te denken en ons daarover te informeren? Als wij niet nauwkeuriger gaan begroten en er altijd miljoenen over lijken te blijven, dan kunnen wij ons niet aan de indruk onttrekken dat er straks wellicht weer vele miljoenen opduiken om een leuke bestemming te geven, door de coalitie wel te verstaan. Dan Pallas, een
645 heikel dossier, waar altijd het probleem van geheim en risicovol om de hoek komt kijken. Wij begrijpen uit de uitleg van GS dat wij inmiddels volledig aan het koorddanseren zijn binnen dit dossier. Een hoog risicodossier wordt het genoemd en GL noemde het zelfs een hoofdpijndossier en wij kunnen niet ontkennen dat het hier al enige tijd aardig op begint te lijken. Onze lening aan Pallas kan wellicht niet worden terugbetaald. Dat zouden wij geweten hebben en toch is de lening
650 ooit verstrekt na besluit van PS. Vraag aan GS: vindt u dat met de kennis van nu PS anders met dit besluit om had moeten gaan? De huisaccountant van Pallas concludeert dat de kans op succesvol terugbetalen van de leningen door Pallas kleiner is geworden, de afwaardering. Daar heeft onze provincie nu last van. Een flink bedrag is opzijgezet. Is dit een potje geworden op weg naar afschrijving? Hoogtijd om met elkaar het hele Pallasdossier weer eens tegen het licht te houden,
655 want een paracetamol helpt inmiddels niet meer.

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter. De jaarrekening 2017 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring en daarvoor complimenten aan GS en de ambtelijke organisatie. Het rekeningresultaat is inderdaad negatief en niet positief. De belangrijkste reden is dat er een
660 lening uitstaat bij de Stichting Voorbereiding Pallasreactor en die moet worden voorzien. Dat hebben GS gedaan. Een bedrag van 15,3 miljoen euro is in mindering gebracht op het eerder in de kaderbrief aangekondigde rekeningenresultaat. Daarvoor is de dekking voor aangekondigde vrij besteedbare financiële ruimte deels weggefallen, het gaat om een bedrag van 10 miljoen

euro, eerder ook door anderen gezegd. Onze vraag is, hoe willen GS dit bedrag inlopen? Op welke wijze zal dat gaan gebeuren? In totaal is het uit te lenen bedrag aan Pallas 40 miljoen euro, de teller staat op dit moment op 22,8 miljoen euro. Dat betekent dat er ook in 2018 waarschijnlijk een voorziening moet worden getroffen voor een bedrag van 7,5 miljoen euro, ook dat moet ergens door worden gedekt. Hoe gaan GS toetsen of het verdedigbaar is om de volgende tranche uit te betalen?

De **VOORZITTER**: Ik vraag de heer Heijnen als voorzitter van de Rekeningencommissie de aan hem gestelde vragen te beantwoorden.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Er zijn twee vragen gesteld door GL en de VVD. GL over het proces. Het klopt dat ik als voorzitter van de Rekeningencommissie telefonisch ben geïnformeerd over de opgelopen vertraging, eenmaal door de gedeputeerde en een aantal keren door de concerncontroller, dat waren vertrouwelijke gesprekken en ik was niet in staat om dat in detail met de leden van de Rekeningencommissie te delen. Er is wel aangedrongen op een schriftelijke informatieronde, maar gezien het feit dat wij hier steeds met dagkoersen spraken, bleek dat ingewikkeld. Er is toen uiteindelijk voor gekozen om vorige week maandag een half uur in geheim bij te praten met de ambtelijke organisatie over de achterliggende reden van de vertraging. Achteraf terugkijkend en ik denk dat dat goed is, ware het wellicht beter geweest om dat half uur bijpraten eerder in het proces te organiseren en is het goed om met de nieuwe accountant te bekijken hoe wij dit kunnen voorkomen. Over de vraag van de VVD over de meerkosten is het laatste woord nog niet gezegd.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Door bijna alle fracties is gememoreerd dat dit proces door ons niet met enthousiasme ervaren is, dat geldt zeker ook voor het college, want dat leidt ertoe dat wij hier aanzienlijk meer woorden wijden aan het proces in plaats van aan de inhoud en volgens mij moet de inhoud centraal staan en niet het proces. Daar word ik niet vrolijk van en ook wij vonden het vervelend dat het zo liep en ik heb goede hoop dat met de nieuwe accountant en de afspraken die gemaakt zijn, dit soort vervelende procedures tot het verleden gaan behoren. Betekent het dan ook dat wij niet in control zijn, zoals mevrouw Pels vraagt? Dat betekent het pertinent niet. Ik vind het grappig om allerlei vergelijkingen en benchmarks te maken over wie als laatste de jaarrekening heeft vastgesteld, maar dat zegt natuurlijk helemaal niets. Het moment waarop is niet bepalend, het gaat om de deugdelijkheid van hetgeen voorligt. Wij kunnen constateren dat de oplevering van stukken door de provincie in twee gevallen een week te laat is geweest en dat rechtvaardigt op geen enkele wijze het uitstel van het rapport van bevindingen en de goedkeurende verklaring van de accountant zoals wij dat hebben ervaren. U hebt een vraag gesteld over de benchmark met andere provincies en of wij een tipje van de sluier kunnen oplichten. Het antwoord is nee, want dezelfde mensen die zich de afgelopen weken de benen onder de kont hebben gelopen om ervoor te zorgen dat alle informatie die te elfder ure of om vijf over twaalf alsnog werd gevraagd door de accountant, zijn dezelfde mensen die antwoord moeten geven op uw vraag over de benchmark en over het tekort in de kaderbrief en die ook de begroting moeten opstellen. Wij hebben beperkt de beschikking over de capaciteit en die is de afgelopen weken overigens met volle instemming van het college gegaan naar het vervolmaken

van de jaarrekening en niet naar het antwoord geven op vragen, omdat wij gemeend hebben dat dat in de prioriteiten op een iets lager spoor kwam dan het voor 15 juli vaststellen met PS van een goedgekeurde jaarrekening. Dan de onderbesteding, waar een aantal partijen iets over
710 gezegd heeft, met name het verschil tussen begroting en jaarrekening. Ik heb in de commissie aangegeven dat de kaders voor de begroting door u op dit moment worden gesteld voor de begroting 2019 maar die worden bij ons in de organisatie al gesteld in februari en dat betekent dat je in februari al bepaalt wat er anderhalf jaar later moet uitkomen en met die mate van nauwkeurigheid is niet altijd te voorspellen wat uitkomsten van processen zijn. Een simpel
715 voorbeeld is dat wij te maken hebben met derde partijen waar wij subsidies verstekken en als aanvragen gemeenten, aanvragende derden niet op tijd spullen leveren, dan kan het zijn dat de subsidieverstrekking over de jaargrens heen schuift. Kun je dat dan inzetten voor iets anders, zoals de heer Hoogervorst vraagt. Nee, want het is niet zo dat projecten en subsidies niet doorgaan waardoor er geld overblijft. Nee, er is sprake van uitstel en dat iets over de jaargrens
720 heen schuift en dat je volgend jaar het geld wel uitgeeft. Als wij een lagere offerte krijgen in een aanbesteding dan waar wij rekening mee hebben gehouden, dan zou u gelijk hebben. Vaak gaat het niet om dat soort zaken, sterker nog, wij merken bij aanbestedingen dat prijzen weer beginnen te stijgen maar het gaat erom dat derde partijen minder snel werken dan wij graag zouden zien. In de eigen portefeuille weet ik dat bij de regeling kleine infrastructuur een aantal
725 maatregelen is getroffen om ervoor te zorgen dat bijvoorbeeld niet een hele inspraakprocedure gevoerd wordt nadat wij een subsidiebeschikking hebben afgegeven, maar dat de procedures gelopen zijn voordat de subsidie wordt aangevraagd, zodat wij iets meer grip hebben op het proces. Maar dat is niet in alle gevallen mogelijk en dat betekent dat wij altijd te maken zullen houden met zaken die over de jaargrens heen schuiven. Mevrouw Pels vraagt specifiek nog naar
730 de Duinpolder. In de commissie heb ik al aangegeven dat wij over de jaargrens zijn geschoven en bij motie 110 heb ik destijds aangegeven dat het niet de taxatie is dat die 25 miljoen euro in 2018 zouden worden aangegeven, maar dat wij daar wel een begin mee zouden maken. Ik ben het met de heer Den Uyl eens, er zitten niet veel schokkende dingen in het rapport en misschien is dat maar goed ook, daar ben ik in ieder geval heel gelukkig mee. De 6,8 miljoen euro N201, in
735 de financiële verordening artikel 2, lid 3 eerste lid staat dat u op programmaniveau de kaders stelt, dus als u de begroting vaststelt, dan bepaalt u voor het programma Ruimtelijke Ordening, Water en Infrastructuur het totale budget. Binnen dat kader is het aan PS om zaken te verschuiven. De portefeuillehouder kan een probleem binnen die kaders oplossen. Er staat ook dat als wij boven een investeringskrediet uitgaan, dat is nog iets anders dan sec het programma
740 bereikbaarheid in mijn eigen portefeuille Mobiliteit, dan moeten wij in een volgende Statenvergadering u een voorstel voorleggen hoe dat op te lossen en dat is in feite wat hier gebeurt. De bestemmingsreserve groot onderhoud kan dat in stapjes? In de commissie heb ik gezegd, ja dat kan stapsgewijs, maar wij hadden een voorziening en die moet altijd het bedrag bevatten dat je nodig hebt. Een voorziening mag niet meer of minder zijn dan wat je raamt nodig
745 te hebben. Dat is anders bij een bestemmingsreserve. Maar omdat wij een voorziening hadden en het geld wel nodig is, is het natuurlijk het meest eenvoudig om het label van die voorziening om te klappen en er een bestemmingsreserve van te maken, omdat die onderbouwd is en je dan weet dat je voldoende hebt. Als u zegt wij gaan er toch wat vanaf halen en aan iets anders besteden, dan kan dat betekenen dat op het moment dat wij de bestemmingsreserve nodig

750 hebben, er voldoende in zit en dat er dan ergens bezuinigd moet worden om in het onderhoud te kunnen voorzien. Volgens mij is dat een ongewenste situatie. Ik vergelijk dat met Groen maar daar hebben wij bij kaderbrief een aantal maatregelen voor genomen, dus lost die situatie zich ook op als het goed is. Ik ben het eens met de heer Zoon, het ging niet vanzelf en het was een zware bevalling, zoals de heer Hoogervorst opmerkte. Dat ben ik met hem eens, maar uiteindelijk
755 is er dan toch een mooi kind uitgekomen, concludeer ik dan maar in die beeldspraak. Alle vingertjes en teentjes zitten er in ieder geval aan. De heer Klein vraagt of ik blijf inzetten op het terugdringen van de onderbesteding, ja uiteraard, maar voor een deel zijn wij afhankelijk van derden. Wij blijven steeds kijken naar de oorzaken en waar kunnen wij nog iets doen en wellicht dat mijn collega-portefeuillehouders ook iets kunnen zeggen over daar waar zij subsidies
760 verstrekken, hoe zij daarmee omgaan, maar ik heb al iets gezegd over hoe wij daar bij infra mee omgaan. Ik ben wel bezorgd om mevrouw De Meij die kennelijk hartkloppingen heeft gekregen. Uiteindelijk komt het allemaal goed, mevrouw De Meij! Dat was ook in dit geval, zij het op het nippertje. Verschillen begroting en rekening ben ik op ingegaan. U zegt, hoe gaan wij om met overschrijdingen bij infrastructuur? U noemt het overschrijdingen maar als wij kijken naar de kredieten die er verstrekt zijn voor aanvang van de werkzaamheden, dan is er uiteindelijk zelden
765 of nooit sprake van overschrijding van de kredieten. Wij merken wel, wij ramen projecten en gaan de aanbesteding in en tussen de raming van het project en het moment dat wij moeten gunnen door turbulente marktontwikkelingen van dit moment de kredieten die wij van tevoren geraamd hebben, niet voldoende zijn om de aanbesteding te gunnen, maar dat is iets anders dan
770 overschrijding van het project. De twee grootste in de recente periode, de N201 en N23, respectievelijk 650 miljoen euro en grosso modo 420 miljoen euro, daar zijn wij geen cent overheen gegaan, sterker nog, bij de N201 hebben wij 6,8 miljoen euro over op het huishoudboekje en daar ben ik super trots op.

775 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik begrijp dat u daar trots op bent, maar ik bedoelde tussen de tijd, ik zeg niet de overschrijding van de kredieten, maar wat er daarna allemaal bijkomt.

Gedeputeerde **POST**: Dat is lastig, omdat wij ook niet precies weten hoe zich dat ontwikkelt. Je
780 hebt altijd te maken met offertes die worden uitgebracht en intussen en dat zie je nu vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en het feit dat het economisch beter gaat, dat veel meer wegbeheerders gaan investeren in hun infrastructuur, maar dat ook anderen gaan investeren in bijvoorbeeld bouw. Het is een beperkte hoeveelheid mensen die het werk kan verrichten en als er schaarste ontstaat bij de bouwbedrijven, dan gaan de prijzen omhoog. Tegelijkertijd hebben wij
785 ook ontwikkelingen gezien in de taalindustrie, ook de staalprijzen zijn gestegen. Bij onze beweegbare bruggen heeft dat geleid tot een forse kostenverhoging. En ook de invoerheffingen van de VS gaan er niet toe leiden dat de staalprijzen in Europa gaan dalen. Op het moment dat je de raming maakt en het moment dat je gunt, daar zit in de regel iets van een halfjaar tussen, dus je raamt naar beste weten en ga je de aanbesteding in. Een halfjaar later krijg je offertes en dan
790 er een behoorlijk prijsverschil zitten. Dat is heel vervelend maar hier staat tegenover dat wij in de crisisjaren het omgekeerde hadden en ik u steeds kon vertellen dat het allemaal een tandje meeviel. Wij zitten nu in de omgekeerde situatie en als ik moet kiezen, dan zit ik liever in

795 economisch voorspoedige tijden dan in een crisis. Mevrouw Bezaan kan zich vinden in de cijfers, maar zou andere keuzes gemaakt hebben. Ik heb daar met de heer Van Hooff in de commissie over gesproken en ik gaf hem mee, hij zei, wij zullen tegen de jaarrekening stemmen. Ik zei, dat vind ik merkwaardig want als je daartegen stemt, geef je aan dat de cijfers niet kloppen. Je zou kunnen overwegen om voor de jaarrekening te stemmen met inachtneming van het feit dat de keuzes niet de uwe zijn. Dat zou een elegante oplossing zijn, dus ik ben benieuwd of u zich daar iets aan gelegen laat liggen. De vraag van de heer Van Straaten over het meerwerk zie ik als een
800 vraag aan de Rekeningencommissie, niet zozeer aan ons college. De interne evaluatie staat op de rol, want wij zijn ook niet gelukkig. U zegt, treuzelen wij niet te veel met investeringen als je ziet dat ook de reserves aan het toenemen zijn. Dat is een vraag die ziet op onderbesteding. U zegt was de voorziening voor Pallas nodig en waarom doe je dat niet via de risicoparagraaf. Dezelfde discussie hebben wij in de commissie gevoerd, de risicoparagraaf is veel meer aan de voorkant dan taxeer je wat het risico is. In dit geval heeft de accountant van Pallas aangegeven dat er een afwaardering moet plaatsvinden van de immateriële vaste activa, daarmee is het niet meer een risico voor de risicoparagraaf, maar een een-op-een vertaling van de jaarrekening van Pallas die zijn vertaling moet krijgen in onze jaarrekening. Dus kun je niet meer volstaan met een risico, want de situatie dat er daar is afgewaardeerd heeft zich voorgedaan. U spreekt de
810 verwachting/hoop uit dat wij die 10 miljoen euro verschil niet ten laste brengen van de ambities op in totaliteit die 15, maar ten laste van de algemene reserve. Wij zijn er nog niet aan toegekomen vanwege al het gedoe met de jaarrekening om die volgende stap te zetten, daar moeten wij nog even goed naar kijken. Maar ik vraag u ons niet te vragen met een voorstel te komen, want dan jagen wij de organisatie echt over de kling, geef ons de gelegenheid om te
815 kijken hoe wij omgaan met het verschil tussen kaderbrief en jaarrekening en met name het surplus/deficit en geeft u ons de ruimte om bij de begroting met een gedegen voorstel te komen. Dat geeft ons een adempauze om dat netjes te kunnen regelen. De heer Hoogervorst zegt, volgens de accountant van Pallas is door de afwaardering de kans op terugbetaling kleiner geworden. Dat is niet het geval. De accountant heeft aangegeven dat hij de positie onderhanden
820 werk moest afwaarderen vanwege het feit dat een go/no-go besluit nog niet genomen was en dat leidt ertoe dat ook wij een voorziening moeten treffen en dat zegt niets over de kans over wel of niet terugbetalen. De overige vragen worden meegenomen door de portefeuillehouder. Op de 10 miljoen euro komen wij dus terug en voor 2018, wij moeten overleggen hoe wij daarmee omgaan. De cijfermatige berekening die u maakte is correct, er staat voor 2018 nog 7,5 miljoen
825 euro en wij moeten kijken hoe wij daarmee omgaan, maar geeft u ons de gelegenheid om dat op zijn merites te beoordelen. Dat zal ongetwijfeld ook samenhangen met verdere acties die zowel hier als op Rijksniveau genomen zullen worden over het besluit voor de derde tranche.

830 De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter, wij spreken straks over de kaderbrief en daarin staat een bedrag voor 2019 en verder. Deze 10 miljoen euro hebben wij nodig om dat bedrag te dekken, dus bij de volgende voordracht hebben wij een probleem, er is te weinig gel d er is geen dekking. Mijn fractie is van plan om in te stemmen maar er is geen dekking voor.

835 Gedeputeerde **POST**: Volgens mij kan dat opgelost worden door PS te laten beslissen over de uitgangspunten van de kaderbrief met inachtneming van het gegeven dat bij jaarrekening het een

ander bedrag is en dat het college dat verder gaat uitwerken bij de begroting. Volgens mij is dat probleem opgelost. In formele zin hebt u daar gelijk in maar het kan in materiële zin worden opgelost door dat besluit te nemen.

840 Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. Het technische deel van Pallas is door gedeputeerde Post beantwoord, voor mij is de vraag gesteld door de SP of GS het met de kennis van nu dat het project qua inhoud veranderd is en het antwoord is nee. U heeft het over geheimzinnigheid, maar daar ben ik het ook niet mee eens. PS is in alles meegenomen maar wel in beslotenheid want zo'n
845 businesscase is gewoon vertrouwelijk. Het gaat over een belangrijk bedrijf en een project waar veel geld in zit en daar is PS in meegenomen. GS is bezig met de uitvoering van hetgeen PS hebben besloten inclusief de motie van PS over de tranches. Daarin worden PS ten volle meegenomen en wij staan nog steeds ten volle achter de inhoud van het project.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik wil u vragen ook in reactie op wat gedeputeerde Post net zei,
850 bent u het met mij eens dat gaandeweg dit hele proces dat al jaren loopt, het financiële risico voor de provincie alleen maar groter is geworden en wordt en als u dat ontkent want ik hoor mevrouw Post nee zeggen, dan is mijn vraag, blijft het geld bij ons of zijn wij het straks gewoon een keer kwijt.

855 Gedeputeerde **BOND**: Op uw laatste vraag kan ik geen antwoord geven, maar ik kan wel zeggen dat het antwoord op uw eerste vraag nee is, omdat wij vanaf het begin wisten dat dit een hoog risicoproject was.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Mevrouw Pels en de heer Hoogervorst vroegen naar de
860 onderbestedingen bij natuur. Ik had met mevrouw Pels daar in de commissie een korte discussie over. Zit daar een groot verhaal achter? Absoluut niet, wij zijn afhankelijk van aanvragen uit het veld. het voorbeeld van agrarisch natuurbeheer is achteraf misschien te optimistisch ingeschat, 1.500 ha, wij komen uit op rond de 1.300. Wat daarbij ook nog een rol speelt, dat zie ik ook in contacten met boeren uit het veld, dit jaar is een verkenningsjaar, dus er is een mate van
865 onzekerheid voor de periode na 2021. Wij hopen met dit verkenningsjaar straks de duidelijkheid te kunnen geven, ook aan de boeren, zodat zij hopelijk meer aanvragen gaan doen. Zitten wij op het geld? Zeker niet, als voorbeeld noem ik de landschapselementen die dit jaar zijn uitgebreid en ook op Texel kan het een en ander gebeuren. U vroeg naar groen kapitaal, daar hebben wij in de technische briefing al antwoord op gegeven. Daar zijn wij ook afhankelijk van aanvragers en
870 als aanvragers nog niet klaar zijn om een aanvraag in te dienen, dan nemen wij het een jaar mee verder. Dat is de reden voor de onderbesteding. Is het geld weg, wordt het niet uitgegeven? Nee, alleen het komt een jaar later. Dan NNN, een tijd geleden heb ik al aangekondigd dat wij dat op een andere manier met elkaar moeten gaan doen. Bij het Natuurbeheerplan 2018 heb ik een aankondiging gegaan dat wij dit kaar met een Programma natuurontwikkeling komen, waarbij de
875 inrichting en de verwerving veel meer hand in hand moeten gaan met elkaar om de ambitie te halen. Dat komt na de zomer uw kant op en in oktober komt er een signaleringslijst bij in het kader van het WKW-traject. Dat is een goed moment om met elkaar de discussie te voeren over hoe wij met NNN willen omgaan. Het is geen onwil, maar wij zijn afhankelijk van de

gebiedspartijen om NNN te kunnen realiseren. Soms is dat enigszins vertraagd, ik gaf u het
 880 voorbeeld in de commissie over Texel. Daar ga ik nog cijfers noemen. Ook is dit jaar Hanenplas
 gerealiseerd, 55 ha, volgend jaar komt daar nog de Bol bij, 20 ha. Als wij snel zijn en geen
 barrières tegenkomen komt daar in 2019 ook nog Walkenburg bij, 205 ha. Er zijn projecten in
 ontwikkeling maar die kijken ook niet naar 31 december en soms lopen deze door over het jaar
 heen en soms lopen wij een beetje achter.

885
 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Dezelfde vragen over onderbesteding zijn ook aan mij
 gesteld. Woorden van gelijke strekking als mijn voorganger. Wat doen wij eraan? Ik denk dat
 onder andere wordt bedoeld op de uitvoering van de culturele infrastructuur. Daarbij zijn wij
 afhankelijk van de vraag die gemeenten aan ons stellen. Wat doen wij er dan aan? Sowieso de
 890 regeling waar wij dat al niet deden, nog een keer onder de aandacht brengen en verder zie ik veel
 dat conform was uitgevoerd of met reden en dat verklaart waarom die cijfers er anders uitzien
 bijvoorbeeld omdat de uitvoering begin 2018 is geweest en niet in 2017, maar er is wel degelijk
 iets gebeurd. Soms moet je er een beetje inkomen, wij hebben de loods herbestemming
 aangesteld, maar het was zijn eerste jaar en dat is nog niet volledig tot uitvoering gekomen. Hij
 895 heeft wel al een positief effect doordat de doorgeleiding beter lukt en er meer aanvragen komen.
 Verder maken wij de regeling bekend op symposia, of dagen waar wij aanwezig zijn of waar ik
 iets mag zeggen, bijvoorbeeld onlangs de Stolpendag in Noord-Holland. Ook daar maak ik iedere
 keer mensen attent op het feit dat wij diverse regelingen hebben waar gebruik van kan worden
 gemaakt. Een onderwerp als bijvoorbeeld onderwaterarcheologie, daar luistert de inzet van de
 900 middelen nauw en dan moet je dan wel zorgvuldig doen. Het zijn unieke vondsten en dat vergt
 nader onderzoek waardoor de besteding van het geld langer zal duren maar waar er wel degelijk
 gel d nodig en ongetwijfeld tot besteding zal komen.

Tweede termijn

905
 Mevrouw **PELS** (GL): Voorzitter. Ik kom graag terug op twee zaken. Als eerste het proces, wij zijn
 ook blij dat wij naar een andere accountant gaan, maar laten wij onze eigen rol, onze eigen circle
 of control niet vergeten. EY is ook in vier andere provincies de accountant, bijvoorbeeld in
 Drenthe waar ze op 25 april de jaarrekening hebben vastgesteld en in Overijssel op 23 mei. De
 910 gedeputeerde deed de suggestie dat het allemaal wel moet kloppen. Ik ga ervan uit dat alle
 provincies die dit voor ons hebben vastgesteld, daadwerkelijk een kloppende jaarrekening
 hebben overlegd. Dan over de andere punten in de ranking. Ik ben benieuwd wat wij gaan doen
 aan afwijkingen groter dan 20% of zelfs groter dan 50% tussen de initiële begroting en de
 uiteindelijke jaarstukken? Wat gaan wij doen aan de verbonden partijen, dat zij ons niet meer
 915 kunnen verrassen. Wij begrijpen dat zij mogelijk voor vertraging kunnen zorgen maar wij gaan
 ervan uit dat de andere provincies ook een of meerdere verbonden partijen hebben, dus hoe gaan
 wij dan om met de verrassingen? Net als in de commissie heb ik geen antwoord gekregen op mijn
 vraag over de Bollenstreek. Was er daadwerkelijk een rekening die nog uitstond en betaald moest
 worden, dat werd namelijk wel gebruikt als argument voor motie 110 en de 25 miljoen euro. Dan
 920 Pallas. Wij vinden dat de situatie daadwerkelijk is veranderd en dat zegt de accountant ook. Wij
 hebben de brief met een vraag voor uitstel van de terugbetaling, een oplopend negatief

vermogen en vertraging in de jaarrekening. De accountant zei letterlijk: "Je kunt je vraagtekens hebben bij de inbaarheid van de lening."

925 De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter, ik heb net bij interruptie de heer Hoogervorst gevraagd hoe erg het is als er onderbesteding is bij een provincie die uiteindelijk een negatief resultaat op de rekening heeft. Eerlijk gezegd, ik zie altijd alles graag gebeuren, maar ik ben blij dat wij financieel een niet nog groter gat hebben. Dat geldt ook voor de opmerkingen van mevrouw Pels in deze in de wetenschap dat sommige dingen in het jaar erop tot besteding komen.

930

Mevrouw **PELS** (GL): Bent u het niet met mij eens dat de enige oorzaak dat wij een negatief resultaat hebben, Pallas is en de voorziening die wij daar moesten treffen?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Nee.

935

Mevrouw **PELS** (GL): Welke redenen ziet u nog meer?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Er zijn ook andere dingen die wij vooraf niet geraamd hebben, de begroting heeft iets te maken met onzekerheid. Er zijn onderbestedingen en dingen die
940 uiteindelijk meer gekost hebben dan geraamd of die wij niet voorzien hadden. Er zit een zekere mate van onzekerheid in de rekening. Dat is ook goed want wij zijn een provincie die middenin de samenleving staat en als wij alles van tevoren precies konden ramen dan wisten wij ook hoe de toekomst eruitziet en dat weten wij niet.

945 Mevrouw **PELS** (GL): Een aanvullende vraag, want in de kaderbrief werd rekening gehouden met een overschot dat kwam uit de jaarrekening 2017. Hoe verklaart u dat?

De heer **DEN UYL** (PvdA): Het is niet aan mij om dat te verklaren, ik heb dat met u geconstateerd dat wij oorspronkelijk dachten dat er een overschot was en nu een tekort. Ik weet dat in die
950 periode het gedoe met Pallas is ontstaan. desalniettemin, ook het feit dat wij vaak meestal een overschot op de jaarrekening hebben, wil niet zeggen dat wij niet af en toe ook een tekort hebben. Dat hadden wij een paar jaar geleden ook. Wij moeten dus rekening houden met een zekere onzekerheidsmarge, maar wij kunnen niet zeggen, laten wij meer uitgeven want er is geld over. Dat is niet altijd zo. Als je kijkt naar de rekening dan hebben wij vaak een overschot en
955 soms een tekort. En dat lijkt mij verstandig dat die elkaar in evenwicht houden.

De heer **YURDAKUL** (D66): Ik wil mijn college van GL even bijvallen. U zegt dat er ook andere oorzaken zijn voor het negatieve rekeningresultaat, terwijl wij allang weten dat dat komt door de voorziening voor Pallas.

960

De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik ben het hier echt niet mee eens. Wij hebben een hele lijst in de jaarrekening van zaken die meevallen en soms tegenvallen. Je kunt niet zeggen dat een post voor het negatieve saldo staat. Dat die post later is gekomen, klopt, maar het is te kort door de bocht om te zeggen dat een post tot een tekort heeft geleid. Dat is niet zo.

965

De heer **YURDAKUL** (D66): De heer Den Uyl is volhardend, maar u moet vooral optellen en aftrekken en dan ziet u gewoon dat wat in de stukken staat klopt en de oorzaak is Pallas.

970

De heer **DEN UYL** (PvdA): Wij verschillen van opvatting, want je moet niet naar een post kijken maar naar het totaal van plussen en minnen in de jaarrekening en meestal is het een plus en dit jaar is het een min. Daar hoeven wij niet zo zenuwachtig over te zijn, want wij hebben voldoende reserves om het op te vangen. Dit jaar hebben wij nog een probleem met de kadernota maar daar komen wij nog over te spreken.

975

De heer **VAN STRAATEN** (VVD): Voorzitter, een aantal partijen heeft gewezen op de voorziening Pallas lening en ook is de twijfel uitgesproken over de inbaarheid daarvan en of wij met het project wel door moeten gaan. Feitelijk is er niets veranderd in de financiële positie van Pallas – de gedeputeerde heeft het ook uitgelegd – behalve dat de externe accountant van Pallas niet akkoord is gegaan met het activeren van activiteiten die zijn verricht, dat wordt niet als activering op de balans geduld waardoor er een negatief resultaat overblijft. Wij houden het volste vertrouwen in het project en ondersteunen dat van harte. Dat neemt niet weg dat wij vanaf het begin hebben geweten dat het om een risicovolle lening gaat. Dat wisten wij vanaf het begin en daar hebben wij toen bewust mee ingestemd. Wij houden het volste vertrouwen in het project en de continuering ervan.

985

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Twee opmerkingen. De 10 miljoen euro in de kaderbrief, hier moet het college over nadenken over hoe dat exact verwerkt wordt, maar wat ons betreft gaat het ten laste van de reserve. Ten tweede over Pallas. Door sommigen is de accountant geciteerd waarin hij sprak over oninbaarheid. De accountant heeft weliswaar ook gezegd dat zij moesten onderzoeken of een voorziening niet een te zwaar middel was. Dat is ook de mening van mijn fractie. Ook wij houden het volste vertrouwen in het project Pallas.

990

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter, allereerst aankopen NNN. Wij snappen dat bij het vergroten van het arsenaal NNN wij afhankelijk zijn van het aanbod, dat is logisch. Wij zien uit naar de bijeenkomst die gedeputeerde Tekin heeft aangekondigd. De over de niet bestede cultuursubsidies. Daaraan zit een probleem. Wij hebben ooit besloten om dat niet meer als een van onze kerntaken te zien en daarnaast zijn gemeenten meer verantwoordelijk geworden voor culturele evenementen en activiteiten. Cultuureducatie is er daar een van en dan is het logisch dat je een budget hebt, maar je gaat zitten wachten tot mensen een beroep doen op een deel van dat budget. Natuurlijk bieden wij als provincie de mogelijkheden aan gemeenten en instellingen aan, maar als je nou voor het zoveelste jaar merkt dat er toch niet voldoende beroep wordt gedaan op die subsidies, zou je eens bij jezelf moeten nagaan, kunnen wij dat misschien op een andere manier organiseren? Misschien moeten wij als provincie wel wat meer eigen initiatief nemen in bijvoorbeeld met het terughalen van organisaties die wij ooit hebben wegbezuinigd. Dat zou zomaar kunnen. Dan over Pallas. Natuurlijk is het risico groter geworden, de financiële relatie is namelijk gewijzigd en niet in het positieve. Ik snap best dat de gedeputeerde op mijn vraag net nee schuddend antwoordde maar vanuit boekhoudkundige en ongetwijfeld

1000

1005

noodzakelijke manoeuvres blijkt wel dat ons risico toch wel hoog was en alleen maar hoger wordt. Als reactie op college Den Uyl over het negatieve rekeningresultaat, dat is en dat hebben
1010 GL en D66 ook al gezegd en dat ga ik ook nog een keer doen, dat is een gevolg van deze voorziening voor Pallas in 2017, anders hadden wij, u schudt weer nee, maar dan moet u toch de stukken beter lezen denk ik. Anders hadden wij toch wat geld op een andere manier kunnen besteden.

1015 De heer **DEN UYL** (PvdA): Heeft u in de jaarrekening gezien dat er kosten zijn die leiden tot lagere uitgaven dan begroot en posten die leiden tot hogere uitgaven.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Dat is altijd zo.

1020 De heer **DEN UYL** (PvdA): Bent u het met mij eens dat het saldo op de jaarrekening het totaal is van alle posten en niet van een post.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Dat begrijp ik ook ja. Wat wilt u zeggen?

1025 De heer **DEN UYL** (PvdA): Dat u niet kunt zeggen dat het feit dat wij een negatief resultaat hebben, alleen het gevolg is van de voorziening Pallas.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Het woord 'alleen' is misschien wat overdreven, maar wel voor een heel groot deel.

1030 De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter. Ik wil nog even stilstaan bij het bedrag dat wij uitlenen aan Pallas. Meerdere tranches zijn al uitbetaald en er volgen nog enkele. Die tranches niet voor niks, die zijn ooit bedoeld om op gezette momenten een go/no-go besluit te kunnen nemen. Het zou heel erg jammer zijn als wij bij de bespreking van de jaarrekening meteen daar een uitspraak
1035 over doen, wij gaan nu even vrolijk verder. Ik denk dat wij op een ander moment het hierover moeten hebben, maar op dit moment is mijn vraag niet beantwoord. De verdediging van het betalen van de volgende tranches, hoe kijken GS daarnaar? Het is een moment van een besluit voor go/no-go. Hoe gaat u daarin zitten?

1040 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. In de richting van mevrouw Pels even over het proces. De provincie Noord-Holland is niet de provincie Drenthe of Zeeland, dus ik heb helemaal geen zin om op basis van het moment waarop de jaarrekening wordt vastgesteld, ons met anderen te gaan vergelijken en daar dan conclusies aan verbinden. Ik kan maar een ding zeggen en dat is dat een club van ambtenaren(*geanonimiseerd*).... kei- en keihard hebben gewerkt om ervoor te zorgen
1045 dat u hier vandaag de jaarrekening kunt vaststellen. Ik ben beretrots op wat zij hebben bereikt en ik sta voor onze mensen en ik weiger om daar iets aan toe of af te laten doen omdat het toevallig dit keer later is dan de vorige keer. Overigens breng ik in herinnering dat twee jaar geleden wij precies dezelfde situatie hadden en dat dat ook niet het gevolg was van ons acteren, maar dat had alles te maken met de handelwijze van de accountant. Ik ga mij echt niet in dat frame van u
1050 laten drukken. De afwijkingen van 20 tot 50% op de begroting, het kader wordt in februari

vastgesteld en je kunt niet twee jaar van tevoren exact voorspellen wat de uitgaven twee jaar later geweest zullen zijn. Als wij dat konden, dan stonden wij niet hier maar lagen wij ergens in een zonnig oord op een strandje, want daar kun je waanzinnig rijk mee worden als je alles over twee jaar kunt voorspellen. Daarom hebben wij begrotingswijzigingen en daarom is het een beetje
1055 flauw om alles te vergelijken met de initiële begroting, maar moet u het vergelijken na de eerste begrotingswijziging en dan zien de cijfers er heel anders uit. Ik herhaal het antwoord op de vraag die ook al in de commissie is gesteld over verbonden partijen, want die is blijkbaar niet beklijfd en ik herhaal het nog maar een keer. Daar waar wij de enige aandeelhouder of enige verbonden partij zijn, kunnen wij eisen stellen en dat doen wij op dit moment ook. Wij hebben bijvoorbeeld
1060 bij het op te stellen mkb-fonds – ook dat voorbeeld heb ik in de commissie genoemd – aangegeven dat wij de jaarstukken van de betreffende verbonden partijen niet pas eind mei willen maar eind april. Ik heb er ook bij gezegd en dat herhaal ik ook nog maar een keertje, dat op grond van het BW iedere vennootschap het recht heeft om zijn jaarrekening met een keer een halfjaar uit te stellen en dat betekent dat als er aanleiding voor is, elke verbonden partij dat op
1065 grond van de wet kan. Daar kunnen wij geen enkele verandering in aanbrengen door dat in de statuten anders op te schrijven omdat de wet prevaleert. Waar wij er zelf volledig over gaan, doen wij er heel veel aan, maar waar wij 1% BNG-aandelen hebben, ook dat voorbeeld heb ik genoemd, denk ik niet dat alle overige aandeelhouders enthousiast staan te juichen als wij zeggen, omdat PS dat vereisen, willen wij graag met ons 1% aandeel de jaarrekening vervroegen naar eind april
1070 in plaats van eind mei. Meer kan ik er niet over zeggen. Wat u ook in de commissie gehoord heeft, is het antwoord op de vraag over de Duin- en Bollenstreek. Ik heb aangegeven dat in 2017 er geen voorkeursalternatief is bepaald en dat betekent dat de inhuur van externen is verschoven naar 2018. Ten slotte zet u vraagtekens bij de inbaarheid van de lening en de heer Hoogervorst zegt, het risico wordt alleen maar groter. Nee, het risico blijft hetzelfde, de taxatie van de
1075 inbaarheid blijft hetzelfde alleen de waardering van de vordering op de balans is een andere, maar met het risicoprofiel heeft dat niets van doen.

Mevrouw **PELS** (GL): Voorzitter, ik vraag mij af, kunnen wij niet iets leren van andere provincies die veel minder afwijkingen hebben dan wij?
1080

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, misschien komt dat ook wel omdat wij veel meer doen dan die andere provincies.

Mevrouw **PELS** (GL): Geldt dat ook voor een provincie als Zuid-Holland?
1085

Gedeputeerde **POST**: Dat geldt zeker voor Zuid-Holland. Wij hebben namelijk Nuon-aandelen verkocht en dat betekent dat wij een enorme omvang aan bestemde reserves hadden en dat had de provincie Zuid-Holland niet.

1090 Mevrouw **PELS** (GL): Dus dan zijn wij meer vergelijkbaar met een provincie als Limburg.

De **VOORZITTER**: Dit was de laatste vraag.

Gedeputeerde **POST**: Wij zijn meer vergelijkbaar met provincies als Brabant en Gelderland.

1095

De **VOORZITTER**: Nee, dit was de laatste vraag. De heer Den Uyl refereerde er al naar, ik sta twee interrupties toe en u hebt er al drie gekregen.

Gedeputeerde **POST**: Tot slot, naar aanleiding van het kleine debat tussen de heer Den Uyl en de heer Yurdakul. Ik ben meer van de school van de heer Den Uyl. Het totaal is de som der delen in dit geval.

1100

Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. In eerste termijn heb ik al gezegd, GS voeren uit wat wij met PS hebben afgesproken en naar mijnheer Hoogervorst toe, ook wat wij met het Rijk hebben afgesproken waarvoor wij een samenwerkingsovereenkomst hebben afgesloten op dit dossier. Het zijn drie tranches en de motie die door PS is aangenomen, ben ik aan het uitvoeren. De eerste tranche was 15 miljoen euro, de tweede tranche 7,5 miljoen euro en de derde tranche 22,5 miljoen euro, die ligt voor en daar moeten GS nog een besluit over nemen en dat komt naar de commissie zoals afgesproken.

1105

1110

De **VOORZITTER**: Dan komen wij bij de stemming. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard. Ik stel voor om tot 13.00 uur te schorsen voordat wij met de kadernota beginnen. Wij hebben vanmiddag vrij ruim de tijd. De vergadering is geschorst.

1115

10. Statenvoordracht 38 Kaderbrief 2019

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter. Vandaag bespreken wij de kaderbrief, een afgeleide van het coalitieakkoord Ruimte voor groei uit 2015. Een groot deel van de kaders dat nu vastgesteld wordt en al vastgesteld is, is afkomstig uit afspraken die gemaakt zijn en gaan worden in Den Haag en vanuit Brussel, de EU. Mijn fractie is niet altijd blij met deze afspraken. De koers van het kabinet en de EU in Brussel is niet de onze en als er delen van die koers geplakt worden in de kaders voor de koers van de provincie, dan zijn wij daar ook niet blij mee. En dat gebeurt. Bijvoorbeeld, de doelstellingen van het Parijse Klimaatakkoord worden in het nationale Klimaat- en Energieakkoord verder uitgewerkt. Op basis van dat akkoord zullen wij in Noord-Holland invulling geven aan de transitie. Er staat ook: "Van groot belang is daarbij de mogelijke sluiting van kolencentrales, de opslag van kooldioxide en ruimtelijke inpassing van zonne- en windenergie". Een ander voorbeeld, in de kaderbrief bij trends staat niets over de nog altijd gaande asielzoekerscrisis. Er wordt alleen opgetekend dat het inwoneraantal in Noord-Holland stijgt, maar niet waardoor en al helemaal niet over de gevolgen die de komst van asielzoekers daarin speelt. Echter, er staat ook, de volgende opgave die in het IBP, het interbestuurlijke programma van het Rijk, provincies en gemeenten en waterschappen is vastgesteld, dat is Nederland en Migranten voorbereid.

1120

1125

1130

1135

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Heeft u niet het idee dat dat ook voor een deel komt door de toename van het aantal expats dat naar Amsterdam komt om hier als gevolg van onder andere Brexit werk te gaan doen. Dat noemt u geen migranten?

1140

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Nee, voorzitter, dat noem ik geen migranten, want die mensen komen hier werken. Wel migranten voorbereid en niet de eigen inwoners eerst, daar heeft de PVV grote moeite mee. Provinciaal beleid is voor een behoorlijk deel gebaseerd op EU-beleid, u hoort mij bewust EU zeggen en niet Europees, omdat dit de verkeerde voorstelling van zaken zou zijn.

1145

Voorbeelden van beleidsvelden waar EU-beleid een belangrijke rol vervult, zijn circulaire economie en energietransitie. Jammer genoeg is het voor de gemiddelde Noord-Hollander niet duidelijk welke onderdelen van het provinciaal beleid worden beheerst door de EU en/of andere internationale regelgeving. Daarom hebben wij een motie.

1150

Motie 18/09-07-18

Oormerken Statenvoordrachten bij uitvoering EU-beleid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

1155

Constaterende dat:

- *Statenvoordrachten die gebaseerd zijn op en uitvoering beogen van beleid van de Europese Unie (EU);*
- *Dit niet altijd in een oogopslag duidelijk wordt, maar in de Statenvoordrachten is verwerkt.*

1160

Overwegende dat:

Burgers en andere geïnteresseerden in een oogopslag moeten kunnen zien of een Statenvoordracht beoogt EU-beleid uit te voeren.

1165

Roepen het college op om:

Bij Statenvoordrachten waar het gaat om uitvoering van EU-beleid, dit duidelijk aan te geven op het voorblad met een in het oog springend oormerk met de woorden "Uitvoering van EU-beleid"

en gaan over tot de orde van de dag.

1170

Fractie PVV

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1175

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Op bladzijde 22 valt te lezen dat Recreatieschap Spaarnwoude grote financiële problemen heeft. Zo is er sprake van achterstallig onderhoud bij het deel Oud Spaarnwoude en zijn de huidige reserves van het recreatieschap niet voldoende om de komende tien jaar groot onderhoud en noodzakelijke vervanging te kunnen uitvoeren. Daarom wordt voorgesteld de deelnemersbijdrage voor dit schap structureel te verhogen en dat betekent voor de provincie een structurele stijging van de deelnemersbijdrage aan dit recreatieschap van ruim 1

- 1180 miljoen euro. Het kan zijn dat ik iets mis, maar waarom moet de provincie hier de kastanjes uit het vuur halen? Het zal u allen hier vandaag aanwezig niet verbazen dat wij de kaderbrief niet kunnen ondersteunen aangezien wij het volledig oneens zijn met de voorgestelde beleidsontwikkelingen en -ambities.
- 1185 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, ik las een tweet: “Voor iedereen die denkt dat “schrijnende” armoede in Nederland wijdverbreid is, in het Haarlems Dagblad van vandaag staat dat het Duitse Ifo Instituut concludeert: Nederland heeft de meest eerlijke inkomensverdeling van Europa, iedereen heeft genoeg om van te leven.” Gevolgd door de hashtag Solidariteit kent twee kanten. Een paar dagen daarna las ik in de krant weer een citaat: “De crisis is voorbij, maar er zijn toch
- 1190 meer klanten bij de voedselbank.” Ik wil hier geen discussie starten over de definitie van schrijnende armoede of eerlijke inkomensverdeling – hoewel de verleiding natuurlijk groot is – en graag noem ik dat de verhouding tussen het laagste en het hoogste inkomen in Nederland 1:174 is. Nou zijn er die deze verhouding te klein vinden, maar de SP vindt hem veel te groot. Maar ik zei al, ik wil de discussie hier niet starten. Waar ik het wel over wil hebben, is duurzaam,
- 1195 duurzaam, duurzaam, alles moet duurzaam. Er ligt nu een Klimaatakkoord, in allerhande media wordt gesproken over CO2-reductie, energietransitie en ook deze kaderbrief trekt geld uit voor de klimaatdoelen, die de SP overigens op geen moment in twijfel trekt, dat geldt ook voor de goede bedoelingen van de provincie. Maar het verhaal is niet compleet. Uit recent onderzoek is gebleken dat er een hele rare blinde vlek zit in de aanpak van de klimaatschade. Ons wordt
- 1200 geleerd dat wij korter moeten douchen en dat de verwarming een graadje lager moet en ook dat we aan de warmtepomp moeten en al wat dies meer zij, maar het zijn de bedrijven die de grootste vervuilers zijn en ook de landbouw trouwens. Zij zijn verantwoordelijk voor 3,2 miljard euro klimaatschade maar betalen slechts 1,5 miljard euro mee om het aan te pakken. De huishoudens veroorzaken 2,6 miljard euro klimaatschade, maar zij betalen maar liefst 5,4 miljard
- 1205 euro. U kunt de cijfers later van mij krijgen. Degenen die minder schade veroorzaken, betalen meer voor de aanpak daarvan. Hoezo, de vervuiler betaalt? Als wij daarbij bedenken hoeveel huishoudens wij in welke inkomenscategorie hebben, dan kun je snel concluderen dat de laagste inkomens het meeste moeten dokken. De SP vindt dit niet rechtvaardig. De kosten van klimaatbeleid moeten juist wel rechtvaardig worden verdeeld. Je loopt namelijk anders het risico
- 1210 dat mensen zullen afhaken of erger nog, ze zullen niet eens beginnen met aanhaken. Wij hebben daar net al het een en ander over gehoord. Het begin van een goede oplossing is vaak de erkenning van een probleem en ik vraag aan de Staten of zij het met de SP eens zijn dat het klimaatbeleid rechtvaardig moet. Daarvoor een motie.

- 1215 **Motie 19/09-07-18**
Klimaatrechtvaardigheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

- 1220 *Overwegende dat:*
- *Om de klimaatdoelen op tijd te kunnen halen, alle zeilen bijgezet moeten worden;*

- *Dat deze doelen het best bereikt worden als er een rechtvaardige verdeling van de kosten wordt gemaakt, zodat mensen niet afhaken of zelfs niet eens aanhaken bij het klimaatbeleid;*
- 1225 - *Een rechtvaardige verdeling van de kosten NIET inhoudt dat de lage en middeninkomens het meeste moeten bijdragen.*

Constaterende dat:

- 1230 - *Er een klimaatakkoord ligt, waar een dergelijke rechtvaardige verdeling van de kosten nog niet in is opgenomen;*
- *Grote bedrijven voor 3,3 miljard euro bijdragen aan de klimaatschade, terwijl zij slechts 1,5 miljard bijdragen aan de aanpak;*
- *Huishoudens 2,6 miljard euro klimaatschade veroorzaken, terwijl zij 5,4 miljard betalen voor de aanpak van de schade;*

1235

Spreken uit dat:

De kosten voor de aanpak van het klimaatbeleid rechtvaardig verdeeld moeten worden en niet overwegend bij huishoudens met een laag of middeninkomen gelegd kunnen worden

- 1240 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fractie SP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 1245 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, dan een ander punt van een in onze ogen gebrek aan rechtvaardigheid. In de Kamer is druk gedebatteerd over het salaris van mensen met een arbeidsbeperking. De regering vindt het rechtvaardig om deze werknemers onder het minimumloon te betalen. Op zich is dat taalkundig al een interessante exercitie, want hoe kun je nu minder betalen dan het minimum? Dat is toch is het allerlaagste? Voor de taalkundigen onder
- 1250 ons, net als het woord leeg of vol kun je dit niet in de vergrotende of overtreffende trap zetten, want leeg is leeg en vol is vol. Dat kun je niet voller doen, want dan loopt het over of leger want dan had je al niks. Dat is even een taalkundig zijspoor. De SP vindt dat als het gaat over betalen onder het minimumloon, de regering hier de weg kwijt is. Ik kom nog even terug op waar ik met deze bijdrage begon, namelijk een Duits instituut dat stelt dat er in Nederland geen schrijnende
- 1255 armoede is en een krant die meldt dat zich meer mensen bij de voedselbank aanmelden. Deze regering wil kennelijk de armoede in Nederland vergroten of de rij bij de voedselbank laten groeien, een van de twee, maar de verhouding 1:174 is kennelijk voor de regering nog te klein en de SP vindt dit ongehoord. Maar sinds enige tijd voert de provincie beleid op social return en de resultaten daarvan hebben wij kunnen lezen. Door dit beleid hebben mensen met afstand tot de
- 1260 arbeidsmarkt – waar ook mensen met een arbeidsbeperking onder vallen – weer werk gevonden. Hartstikke mooi. Daar zitten mensen bij die het minimumloon ontvangen. Nu wil ik graag van GS horen of zij onderschrijven waar het Rijk mee komt, namelijk dat deze mensen voor wie de provincie toch zijn best heeft gedaan, onder het minimumloon betaald zullen gaan worden. De kaderbrief is in feite een tweede begrotingswijziging en wat de SP voortdurend opvalt, er is

1265 steeds geld over. Kortgeleden vonden GS 69 miljoen euro en nu blijkt er weer geld over te
blijven. Over de besteding van die gelden is de SP vaak behoorlijk kritisch. Als wij bijvoorbeeld
vinden dat er 5.000 euro gedoneerd moet worden aan de herdenking Februaristaking, dan is er
geen geld, maar voor sponsoring van bijvoorbeeld Jumping Amsterdam is er opeens een enorme
1270 berg geld. Ooit diende de SP een initiatiefvoorstel in om te stoppen met dergelijke zwaar
gesponsorde netwerkbijeenkomsten voor het zakenleven op kosten van de belastingbetaler. Nu
dienen wij met de CU/SGP een motie in – dat gaat straks de heer Klein doen – die in ieder geval
de sponsoring beperkt tot einde Statenperiode. De besteding van 69 miljoen euro destijds was –
ondanks dat het een Statenbrede motie behelsde – een feestje voor de coalitie. Een van de
1275 weerwoorden van een van de coalitiepartijen op onze kritiek was dat de oppositie nooit met
ideeën of voorstellen kwam, pertinent onjuist, maar ik zal uw blinde coalitievlek helpen
verkleinen. De SP heeft een voorstel. U krijgt het straks te zien bij het PMI, van de 980.000 euro
die bij deze kaderbrief overbleef, willen wij 500.000 euro besteden aan bewonersparticipatie. U
krijgt het straks nog preciezer te horen. Ik ga afronden. Wij zitten aan het einde van een
1280 Statenperiode en het duurt niet lang meer of er zijn weer verkiezingen. De SP hoopt van ganser
harte bij de eerstvolgende kaderbrief na de verkiezingen dat er klimaatrechtvaardigheid is, dat
mensen met een arbeidsbeperking voor ten minste het minimumloon werk verrichten en dat onze
inwoners gemakkelijker kunnen participeren dan nu. Het topje van de ijsberg is dan geslecht,
maar wij moeten natuurlijk – en dat zal u niet verbazen van ons – de hele neoliberale ijsberg
slechten. Maar daar is pas een echte klimaatverandering voor nodig.

1285 De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter, voor ons ligt de laatste kaderbrief van deze
bestuursperiode. Een mooi moment om kort terug te blikken en vooruit te kijken naar een nieuwe
periode. Toen wij eind 2015 de begroting van het daaropvolgende jaar met elkaar bespraken,
waren we nog in afwachting van de uitkomsten van de onderhandelingen over het
1290 Klimaatakkoord in Parijs. En daar werd geschiedenis geschreven. En afgelopen maand werd het
aanpakken van klimaatverandering in Nederland verankerd in een ambitieuze Klimaatwet. In
2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% gedaald zijn. Om dat te realiseren kan ook
Noord-Holland een consequente keuze voor schone energie niet langer uit de weg gaan. Parijs is
de nieuwe bestuurlijke werkelijkheid. Tijd dus om ook als provincie ambitie te tonen en als
1295 bestuurslaag met een belangrijke taak op het gebied van duurzame energie het voortouw te
nemen, want daar schort het nogal eens aan wat GL betreft. Te vaak neemt Noord-Holland een
afwachtende houding aan of formuleren we beleid dat onverenigbaar is met de enorme opgave
die ons te wachten staat. Dat provinciale falen wordt het meest pijnlijk duidelijk in de
achterhaalde windmolenregels die we hier hebben vastgesteld. Ondanks grote druk en scherpe
1300 kritiek van gemeenten, de VVD Amsterdam, een D66 partijcongres, een havendirecteur, groene
organisaties, energiecoöperaties en een afgetreden gedeputeerde blijft deze coalitie volharden in
het standpunt dat er in Noord-Holland niet ‘te veel’ windenergie mag worden opwekt. Te veel als
in, ‘geen MW meer dan de met de Rijksoverheid afgesproken 685,5 MW’. Die bovengrens was al
niet uit te leggen, met Parijs en het nieuwe regeerakkoord is ze ook onhoudbaar geworden. Om
1305 die reden dienen wij een motie in waarin we GS verzoeken de Provinciale Ruimtelijke Verordening
(PRV) zo te wijzigen dat de Cap op windenergie wordt geschrapt. Schrap de Cap hebben wij er in
slecht Engels van gemaakt.

Motie 20/09-07-18

1310 Schrap de Cap

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Constaterende dat:

- 1315
- *Noord-Holland vanuit Den Haag in de nabije toekomst een nieuwe opgave voor het realiseren van duurzame energie verwacht;*
 - *Het op basis van de huidige Provinciale Ruimtelijke Verordening onmogelijk is om nieuwe windmolens te vergunnen.*

1320 *Overwegende dat:*

- *Het gelet op de te verwachte grote opgave, hoogst onwaarschijnlijk is dat daaraan kan worden voldaan zonder uitbreiding van het aandeel wind op land;*
 - *De beperking voor het afgeven van een omgevingsvergunning als dat leidt het realiseren van meer dan 685,5 MW, relatief eenvoudig kan worden aangepast, namelijk geschrapt;*
- 1325
- *Gelet op de tijd die gemoeid is met het vergunnen van nieuwe windmolens enerzijds en de grote urgentie van het klimaatprobleem anderzijds, het onwenselijk is onnodig uitstel te dulden.*

Concluderende dat:

1330 *Het onvermijdelijk is deze regel op enig moment te schrappen.*

Dragen GS op:

Bij de volgende Statenvergadering een PRV-wijziging voor te leggen die voorziet in het schrappen van de 685,5 MW

1335

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1340

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter, ik wil graag een vraag stellen over de ambities van GL. Wij hebben recent 69 miljoen euro uitgetrokken onder andere voor de energietransitie waarvan 20 miljoen euro daarvoor is uitgetrokken. Uw partij heeft daar toen tegen gestemd en nu komt u met een ander verhaal. Ik kan het niet meer volgen, kunt u mij helpen?

1345

De heer **HIETBRINK** (GL): Wij hebben daar tegen gestemd omdat wij vonden dat een bepaald deel daarvan en dat weet u ook want wij hebben daar een uitvoerige motie bij ingevuld, namelijk 25 miljoen euro voor de bereikbaarheid van de Bollenstreek, naar onze mening beter op een andere manier kon worden ingevuld. Wij zijn heel blij met dat beschikbare geld en ik ga u nu vertellen

1350 wat wij denken dat daarmee kan gebeuren. Wij vinden het ook van belang dat er nu echt werk

gemaakt gaat worden van de ondersteuning van lokale initiatieven die zijn gericht op het opwekken van schone energie. Om die reden dienen we een amendement in om een subsidiefaciliteit voor deze organisaties op te richten en daarvoor 3 miljoen euro beschikbaar te stellen. De dekking daarvoor vinden wij in de gelden die nog in 2019 bovenop motie 110 beschikbaar komen voor projecten die de energietransitie versnellen. Wij denken dat dit een mooie manier is om lokale initiatieven ruim baan te geven. Hierbij het amendement.

Amendement 26/09-07-18

Inrichten subsidiefaciliteit ter stimulering van duurzame energie burgerinitiatieven en dito lokale coöperaties

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Besluiten om:

- *GS op te dragen om op korte termijn een subsidiefaciliteit op te richten waarvan Noord-Hollandse burgerinitiatieven of lokale coöperaties gericht op energietransitie/het op wekken van duurzame energie gebruik kunnen maken ter realisatie van hun initiatieven;*
- *Een voorstel uiterlijk in oktober 2018 voor te leggen aan PS;*
- *Hiervoor 3 miljoen euro beschikbaar te stellen uit de middelen die in paragraaf 5.5 in 2019 worden gereserveerd voor de energietransitie (totaal beschikbaar 10,83 miljoen euro in jaarschijf 2109, p. 31, regel AQ)*

Toelichting

In de Kaderbrief 2019-2022 is vermeld dat in navolging van motie 110 10,83 miljoen wordt gereserveerd voor projecten 'die de energietransitie versnellen' (p. 31 en 36). Het uitgangspunt van de verdeling van de gelden van motie 110 was dat deze gelden nog dit jaar tot besteding zouden komen. Gelet op de tot op heden weinig concrete plannen is het vooralsnog onduidelijk of deze gelden daadwerkelijk dit jaar nog zullen worden aangewend. In de concrete plannen zijn geen projecten opgenomen die gericht zijn op burgerparticipatie en lokale initiatieven. Het barst in Noord-Holland van dergelijke lokale initiatieven gericht op het opwekken van schone energie. Deze komen door een gebrek aan middelen soms moeilijk tot wasdom. Dat is jammer want lokale coöperaties en burgerinitiatieven leveren niet alleen een bijdrage aan de (versnelling van de) energietransitie, maar vergroten ook het maatschappelijk draagvlak en bieden inspiratie en kansen voor burgers

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

De VOORZITTER: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HIETBRINK** (GL): Een actievere houding verwachten we ook op het gebied van het Natuur Netwerk Nederland. De realisatie van het netwerk loopt achter, zelfs op het eigen schema van GS. We zijn blij dat er nu een klein beetje gespaard gaat worden om het enorme tekort dat er is te

verkleinen, eindelijk, maar dat gaat veel te langzaam om echt verschil te maken. Wij storen ons er ook aan dat er wel en vaak meer geld wordt gereserveerd voor zaken die nog helemaal niet uitgewerkt zijn, terwijl voor een tekort dat bekend is en bovendien een verplichting behelst, zo karig wordt gereserveerd. Het komt erop neer dat we tot en met 2025 13,5 miljoen euro reserveren voor een tekort dat voor zover wij weten, op 135 miljoen euro is geraamd. 10% dus, de resterende 90% mogen onze opvolgers ergens vinden.

De heer **DEN UYL** (PvdA): De heer Hietbrink heeft 13,5 miljoen euro uitgerekend en in mijn ogen is dat nog altijd echt geld en dan zegt hij, dat komt er te kort, maar het tekort is er niet in 2025.

De heer **HIETBRINK** (GL): Volgens mij hebben wij eerder met elkaar vastgesteld dat er een tekort is van 135 miljoen euro om het NNN af te ronden in Noord-Holland. Wij hebben gevraagd om de meest recente cijfers en het antwoord op ons verzoek staat nog open. Ik ga er vooralsnog vanuit dat wij voor 2027 135 miljoen euro moeten vinden en daarvoor wordt nu 13,5 miljoen euro gereserveerd in deze kadernota. Dat is een beetje weinig.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Wij weten dat NNN nog niet is afgefinancierd, er is geen tekort voor 2025 en dat is niet in een keer 135 miljoen euro maar pas tegen de tijd dat wij het hebben afgrond. Dit college reserveert 13,5 miljoen euro en neemt daarbij ruimte om in de toekomst het probleem aan te pakken. Is dit niet het moment om ook eens enige tevredenheid te tonen over de aanpak van dit college in plaats van alleen maar dat het probleem na 2025 nog niet is opgelost?

De heer **HIETBRINK** (GL): Mijnheer Den Uyl moet beter luisteren, want ik begon de zin met dat wij blij zijn dat er eindelijk gespaard gaat worden. Wij hebben daar vorig jaar zelf een amendement voor ingediend bij de vorige kaderbrief. Toen kon het nog niet, maar wij zijn blij dat het nu gebeurt, maar wij moeten vaststellen dat er nog steeds een gat zit van 90%. Dat is echt heel veel geld en volgens ons moeten onze opvolgers niet pas in 2025 daarmee beginnen, maar zij moeten in de volgende bestuursperiode dat geld gaan vinden, want anders is het te laat, mijnheer Den Uyl. Ik ben heel blij dat we zijn begonnen. Ik was gebleven bij de 90% en wij vinden het een beetje weinig en daarom stellen wij voor een aantal posten te schrappen, die nog onvoldoende uitgewerkt zijn. Dat zijn de kosten voor sponsoring vanaf 2020, de visie Waterrecreatie en informatieagenda en die middelen toe te voegen aan de reserve Groen. Het gaat om een bedrag van in totaal 15,69 miljoen euro in de periode 2019-2022. Verder vragen wij van GS een toezegging om bij de begroting 2019 met een spaarplan te komen dat echt zoden aan de dijk zet. Ik dien een amendement in.

Amendement 27/09-07-18
Sparen voor het NNN

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Besluiten om:

1. *In paragraaf 5.2 de middelen voor informatieagenda van 2020 t/m 2022 te schrappen (2,75 miljoen euro per jaarschijf);*
2. *In paragraaf 5.5. de middelen voor sponsoring van 2020 t/m 2022 (0,48 miljoen per jaarschijf) en voor visie waterrecreatie van 2020 t/m 2022 (2 miljoen euro per jaarschijf) te schrappen;*
3. *Deze middelen in 2020 t/m 2022 (5,23 miljoen euro per jaarschijf) toe te voegen aan Realisatie NNN (in paragraaf 5.5, onder AR) waardoor deze respectievelijk toeneemt tot 6,23 miljoen euro (2020), 6,73 miljoen euro (2021) en 7,23 miljoen euro (2022).*

1440

1445 *Toelichting*

Er zijn onvoldoende middelen gereserveerd om afronding van het Natuur Netwerk Nederland mogelijk te maken terwijl het hier een verplichting betreft. GL heeft eerder en herhaaldelijk dringend verzocht hiervoor middelen vrij te maken. Wij zijn blij dat GS nu tot hetzelfde inzicht zijn gekomen. Helaas is het bedrag dat nu wordt gereserveerd volstrekt onvoldoende om het tekort dat eerder werd begroot op 135 miljoen euro, te dekken. GL stelt daarom voor gelden die zijn gereserveerd voor initiatieven die op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt zijn, te alloceren voor het NNN en toe te voegen aan de reserve Groen. We doen dat indachtig de uitspraken van onze eigen gedeputeerde: "Ik ben graag een bestuurder die eerst duidelijkheid wil over de inhoud en hoeveel we nodig hebben en dan pas over het geld" (gedeputeerde Tekin, 10 juli 2017). Dat zeggen wij hem graag na. Nu het tekort voor de afronding van het NNN evident is en er nog onvoldoende duidelijkheid is over de inhoud van genoemde posten, kan dat geld probleemloos worden toegevoegd aan de reserve Groen.

1450

1455

En gaan over tot de orde van de dag.

1460

Fractie GL

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HIETBRINK** (GL): De provincie Noord-Holland of althans de huidige coalitie, heeft zich bekeerd tot een interpretatie van de kerntaken van de provincie die in haar beperktheid uniek is in Nederland. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de verkrampte discussie over cultuur en cultuureducatie die telkens opnieuw gevoerd moet worden in deze vergaderzaal. Ook nu weer zien we dat GS voorsorteren op een heel beperkte invulling van die kerntaken als het gaat om de zogenaamde regiodeals. Tot en met 2021 staat daar 29 miljoen euro voor gereserveerd in de Kaderbrief. Als het aan GS ligt zal daarvan nul euro naar cultuur en cultuureducatie gaan en zullen ook leefbaarheid, sociale infrastructuur en het voorzieningenniveau geen gebruik kunnen maken van die middelen. Dat is doodzonde. Wij dienen daarom een amendement in om de keuze voor bepaalde onderwerpen en accenten aan een nieuwe coalitie over te laten. Als het aan GL ligt zal juist de sociale dimensie van ons provinciale handelen de komende bestuursperiode meer aandacht moeten krijgen. Hiervoor een amendement.

1465

1470

1475

Amendement 28/09-07-18

Regiodeals

1480 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018*

Besluiten in de kaderbrief de volgende zin te schrappen:

1485 *(pagina 29) "De provincie wil bijdragen aan de regiodeals waar met name gedacht wordt aan de onderwerpen economische structuurversterking, onderwijs en arbeidsmarkt, klimaat en energie, natuur en landbouw en woningmarkt".*

Toelichting

1490 *Bij de bespreking van de regiodeals in de commissie werd duidelijk dat GS zich in hun inzet op de hierboven genoemde gebieden vooral laten leiden door eerder gemaakt keuzes en de in hun ogen belangrijkste kerntaken van de provincie. GL is een warm voorstander van het reserveren van middelen om regiodeals te kunnen sluiten, maar is van mening dat een discussie over de inzet op bepaalde beleidsterreinen niet nu gevoerd dient te worden. Dat hoort in een nieuwe bestuursperiode te gebeuren, in ieder geval voor de middelen die voor 2020 en 2021 staan gereserveerd (in totaal 26 miljoen euro).*

En gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

1500 De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel van de beraadslagingen.

De heer **HIETBRINK** (GL): "Het gaat goed met Nederland". Dat was denk ik de meest gehoorde algemene uitspraak tijdens de commissievergadering over de Kaderbrief. "En het gaat nog veel beter met Noord-Holland", hoorde ik daar een aantal sprekers aan toevoegen. Waarschijnlijk wordt dat optimisme ingegeven door economische groeicijfers en een daling van de werkloosheid. Net zo makkelijk kun je constateren dat de inkomensongelijkheid in onze provincie fors hoger is dan het Nederlands gemiddelde (NH: 7,2, Nederland; 6,3) en dat hetzelfde geldt voor het percentage inwoners dat langdurig van een laag inkomen moet rondkomen (NH: 11,2 %, Nederland 10,1%). Dat terwijl het gemiddeld besteedbaar inkomen en het gemiddelde vermogen in Noord-Holland hoger is dan het landelijk gemiddelde. Het gaat goed met Noord-Holland. Is dat zo? Of profiteert een bepaald deel van onze inwoners van de economische groei terwijl de kloof tussen arm en rijk steeds groter wordt? Om dat uit te kunnen zoeken en monitoren hebben wij een motie.

1515 **Motie 21/09-07-18**

Effect beleid op armoede

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

1520 *Constaterende dat:*

- *De inkomensongelijkheid in Noord-Holland een van de grootste in Nederland is;*

- *Het aandeel huishoudens met een langdurig laag inkomen een van de hoogste van Nederland is;*
- *In Noord-Holland het risico op armoede voor kinderen hoger dan het landelijk gemiddelde is (13,2% versus 12,2%);*
- *De inkomensongelijkheid, het aandeel huishoudens met een langdurig laag inkomen en de kans voor kinderen om in armoede op te groeien, toeneemt.*

1525

Overwegende dat:

1530

- *De provincie binnen haar kerntaken beleidsterreinen heeft die invloed hebben op het inkomen dan wel de bestedingsmogelijkheden van de inwoners van Noord-Holland;*
- *Deze invloed direct en indirect kan zijn;*
- *Armoede, met name onder kinderen, onwenselijk is en daarom bestreden dient te worden.*

1535

Verzoeken GS:

In de voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie een paragraaf op te nemen over inkomensongelijkheid in Noord-Holland en het directe en indirecte effect van het provinciale beleid hierop

1540

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1545

De heer **HIETBRINK** (GL): Elke bestuurslaag dient actief na te denken over de manier waarop ze deze groeiende verschillen kan verkleinen. De opgave die er ligt op het gebied van natuur en duurzame energie staat niet los van dergelijke sociale vraagstukken. Of onze inwoners allemaal een bezoek kunnen blijven brengen aan onze prachtige recreatiegebieden ligt ook aan de bereikbaarheid van die plekken en de betaalbaarheid van ons openbaar vervoer. Of onze

1550

inwoners betaalbare woningen kunnen blijven huren of kopen ligt ook aan de keuzes die de provincie maakt op het gebied van sociale woningbouw. Of onze inwoners de rekening voor de energietransitie kunnen blijven betalen ligt ook aan de instrumenten die wij willen inzetten om ze daarbij te ondersteunen. GL kiest voor een duurzaam en groen Noord-Holland dat voor iedereen toegankelijk en betaalbaar is. Wat ons betreft is dat een belangrijke belofte richting de

1555

verkiezingen van volgend jaar.

1560

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Dit is de twaalfde kaderbrief waaraan ik namens de PvdD een bijdrage lever, dat is voorlopig tevens de laatste keer, want na deze termijn zal ik niet terugkeren in de Staten. Het is dan ook prettig dat hier een aardige kaderbrief ligt en een aardige reactie van de zaal, dank u wel. De PvdD pleit al jaren voor meer investeringen in de realisatie van de EHS, voor een hogere bijdrage aan de recreatieschappen en voor groen bermbeheer langs provinciale wegen. Wij zijn blij dat de noodzaak voor deze maatregelen eindelijk breed wordt gedeeld. Wij hebben overigens niet de illusie dat dit voldoende is. Er is nog maar 15% van de oorspronkelijke biodiversiteit over en dat is niet acceptabel. Daarom moet minimaal de

- 1565 oorspronkelijke EHS gerealiseerd worden. De huidige schatting is dat er nog een tekort van een kleine 50 miljoen euro resteert in 2027. De volgende coalitie weet wat haar te doen staat en dat geldt eveneens voor investeringen in recreatieschappen en verduurzaming van de landbouw, daar is meer nodig en dat kan ook. Dan maar een weg of kernreactor minder, dat scheelt veel geld en zoals het college nu ook weet, veel ellende. Met de bijen en insecten is het dramatisch gesteld.
- 1570 Wetenschappers luiden de noodklok, maar adequate reacties tegen landbouwgif blijven vooralsnog uit. De PvdD diende in 2011 het initiatiefvoorstel 'Geen bijzaak' in en dat werd met algemene stemmen aangenomen. Groen bermbeheer was hier onderdeel van. In de agenda Groen werd 50 km ecologisch bermbeheer gestart en vandaag zal de CU/SGP de insectenhoofdstructuur voorstellen. Wij zijn blij met dit goede idee en voelen ons weer even de haas in de marathon.
- 1575 Daar bovenop dienen wij een motie in om een beetje geld vrij te maken voor het aanbieden van bijenhotels aan scholen. Ideaal materiaal voor natuur- en milieueducatie en het helpt ook nestgelegenheid beschikbaar te stellen voor die dieren die het nu zo moeilijk hebben en waarvan wij afhankelijk zijn voor onze voedselvoorziening.

- 1580 **Motie 22/09-07-18**
Bijenhotels voor scholen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

- 1585 *Constaterende dat:*
- *Het slecht gaat met de bijen, zowel met de honingbijen als met de wilde bijen;*
 - *Bijen een essentieel onderdeel van ons ecosysteem vormen.*

Overwegende dat:

- 1590
- *Bijenhotels een nestplek bieden aan bijen;*
 - *Bijenhotels bij scholen de mogelijkheid bieden om kinderen te leren over bijen;*
 - *Bijeneducatie kan helpen voorkomen dat kinderen verder vervreemden van de natuur en eraan kan bijdragen dat zij als de beleidsmakers van de toekomst de juiste keuzes zullen maken voor bijen en natuur;*
- 1595
- *Zorgdragen voor een gezonde bijenstand past bij de kerntaken van de provincie;*
 - *Bijen in het voorjaar, normaliter in de periode april-augustus, actief zijn;*
 - *Stichting Bijenvrienden een bestaand netwerk van imkers heeft dat nu al bijeneducatie verzorgt op scholen in Kennemerland.*

- 1600 *Gehoord de discussie:*
Dragen het college op binnen de begroting 5.000 euro vrij te maken teneinde de Stichting Bijenvrienden in staat te stellen voor april 2019 bij 200 scholen in Noord-Holland een bijenhotel te plaatsen

- 1605 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 1610 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dan kom ik bij mijn traditionele blokje over ganzen. Nog steeds staart het college zich blind op het doodmaken van ganzen en vergeet problemen op te lossen. Ganzen leven in familieverbanden en zijn erg sociale dieren. Het is dan ook volkomen terecht dat er woedend gereageerd wordt door mensen in de hele provincie en daarbuiten, als elf ganzen met opzet zouden zijn doodgereden. Dat incident vond vorig jaar plaats in Onderdijk. In
- 1615 datzelfde jaar werden 80.835 ganzen, soortgenoten van de doodgereden ganzen, in deze provincie gedood. En wat het nog erger maakt is dat dit immense dierenleed helemaal nergens goed voor is geweest, want wederom wordt er meer geld uitgetrokken voor boeren die gans aantrekkelijk turbogras telen. Steeds meer schadevergoeding, steeds meer dode ganzen. Nog steeds geen lange termijnoplossing dus. De kraan blijft open en wij dweilen door. Deze
- 1620 gedeputeerde is al tien jaar verantwoordelijk voor het faunabeleid, maar neemt geen enkele verantwoordelijkheid. Al het falen van zijn beleid schuift hij af op de Flora- en Faunawet. Hopelijk snapt een volgende coalitie dat het echt anders moet. Met een scherp metalen object de huid en het vlees van een ander doorboren is natuurlijk mishandeling, ook als die ander een vis is. Alleen daarom al zou de provincie niet moeten meewerken aan hengelpaatsen. Maar het idee van de
- 1625 VVD om hengelen als ongewenste koppelverkoop aan natuurvriendelijke oevers te plakken is wel een heel perverse meekoppelkans. Hengelaars gebruiken namelijk lood en daarom komt jaarlijks 54.000 kg van dit giftige metaal in het zoetwater terecht. Ik heb het niet zelf verzonnen, maar dat heet dus 'vistuig'. Dat de VVD dit überhaupt overweegt, toont al aan dat deze partij niets meer heeft met natuur. Geen van onze wateren voldoet op dit moment aan de ecologische eisen
- 1630 van de KRW. Dat moeten we met meer milieuvervuiling niet nog erger maken. Daarom een motie.

Motie 23/09-07-18

Natuur- en diervriendelijke oevers

- 1635 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018*

Constaterende dat:

- *In de Omgevingsvisie de bescherming en uitbreiding van natuur als belangrijke doelen worden gezien;*
- 1640 - *De provincie Noord-Holland in de Watervisie 2021 zich tot doel stelt de waterkwaliteit te verbeteren en ervoor te zorgen dat "de eigen wateren ecologisch goed functioneren door ecologische verbindingen en natuurvriendelijke oevers aan te leggen.";*
- *De provincie Noord-Holland daarom meer gaat investeren in natuur en in natuurvriendelijke oevers.*

1645

Overwegende dat:

- *Er jaarlijks 54.000 kilo lood in het zoetwater terecht komt, afkomstig van hengelaars;*
- *Lood de habitat van dieren verstoort, water ernstig vervuult en zeer giftig is voor natuur, milieu, mens en andere dieren;*
- 1650 - *Het gebruik van lood pas in 2027 verboden wordt voor hengelaars;*

- *Het toegankelijk maken van natuuroevers voor sportvissers dus in contrast staat met het oorspronkelijke doel van bescherming van natuur en investeringen in natuurvriendelijke oevers.*

1655 *Gehoord de discussie, dragen het college van GS op:
In ieder geval tot 2027 niet te investeren in het toegankelijker maken van natuurvriendelijke oevers voor hengelaars*

en gaan over tot de orde van de dag.

1660 *Fractie PvdD*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): De PvdD staat voor persoonlijke vrijheid en persoonlijke verantwoordelijkheid. Dit komt samen in de keuze die wij dagelijks maken, pak je de fiets, auto of bus. De auto lijkt zoveel goedkoper dan de bus, terwijl de auto veel vervuilerder is dan het openbaar vervoer en het prijsverschil helpt niet om ons doel om luchtvervuiling tegen te gaan, CO2-uitstoot te verminderen en mensen de keuze te geven hoe zij zich het liefst verplaatsen. Wij stellen voor om met een verhoging van de belasting op auto's de prijs van het OV te verlagen.

1670 Dat is het beste wat wij als provincie kunnen doen om de belasting te vergroenen zonder lastenverzwaring. Een kleine verhoging, 7 euro per kwartaal voor een kleine personenauto, zorgt voor een flinke korting op de OV-prijs. Vier retourtjes van hier naar de Zuidas en je hebt het er al uit. Daarvoor een motie.

1675 **Motie 24/09-07-18**
OpStapCenten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

1680 *Constateernde dat:*

- *In de Omgevingsvisie staat dat provincie Noord-Holland een klimaatneutrale provincie wil zijn en wil bijdragen aan de klimaatdoelen van Parijs;*
- *In de Omgevingsvisie expliciet wordt genoemd dat de provincie als het gaat om mobiliteit, als ambitie heeft "dat de inwoners en bedrijven van Noord-Holland zichzelf of producten effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden. De provincie zet zich in voor het versterken van mobiliteitsopties die hieraan bijdragen";*
- *In de Omgevingsvisie staat dat de provincie Noord-Holland de keuzevrijheid in het bepalen van een vervoerswijze voor iedereen wil vergroten;*
- *Er potentiële belastinginkomsten onbenut blijven;*
- *De provincie Noord-Holland de laagste opcenten van Nederland heeft.*

Overwegende dat:

- 1695 - *Een buskaartje 2 tot 3 maal duurder is dan de brandstofkosten van een personenauto;*
- *Een beperkte verhoging van de motorrijtuigenbelasting kan worden aangewend om een*
 significante verlaging van de prijs van een bus-, tram- en metrokaartje te realiseren;
- *Hierdoor meer mensen van het openbaar vervoer gebruik zullen maken.*
- 1700 *Gehoord de discussie, verzoeken het college van GS om een voorstel aan PS voor te leggen om:*
- *De provinciale opcenten per 1-1-2019 te verhogen naar hetzelfde niveau als provincie*
 Zuid-Holland;
- *Deze inkomsten aan te wenden voor het verlagen van het OV kilometertarief voor bus,*
 tram en metro in heel Noord-Holland

1705
en gaan over tot de orde van de dag.
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1710
De heer **VAN LIERE** (PvdD): Daarmee ben ik aan het einde van mijn betoog, maar ik wil u niet onthouden dat ik van mening ben met de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur en het Planbureau voor de Leefomgeving en meer dan 250 hoogleraren in Nederland dat er een einde moet komen aan de bio-industrie.

1715
De **VOORZITTER**: Wat jammer toch dat dit de laatste keer is bij de behandeling van de kaderbrief dat de Staten daarvan kunnen genieten.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. De kaderbrief 2019 is een uitvloeisel van het
1720 coalitieakkoord. Wij hadden graag gezien dat een aantal plannen en die van 50plus in het beleid
waren meegenomen, zoals ouderenwerkeloosheid, lage inkomens, dak- en thuislozenopvang, etc. Wij hebben hier de afgelopen jaren veelvuldig moties en amendementen voor ingediend, maar tot op heden heeft geen enkele het gehaald. Ook hadden wij graag gezien dat de extra 69 miljoen euro die dit jaar gevonden zijn met de stofkam, aan iets anders besteed waren. Deze coalitie
1725 blijft echter stug volhouden dat zorg geen speerpunt van beleid is, toch raar, als je ziet dat de inwoners van Noord-Holland daar heel anders over denken. Verder draait alles om energietransitie en klimaatdoelen. In de commissies hebben wij al enkele keren aangegeven dat wij ons daar ernstig zorgen over maken, want wie gaat dit allemaal betalen? Er zijn al geruchten dat de energiebelasting voor particulieren met 75% omhoog gaat. Het is er nog wel niet door,
1730 maar het is wel een start van in welke richting wordt gedacht door het kabinet. De gewone burgers en lage inkomens gaan het wellicht betalen. Ook corporaties hebben al aangegeven dat zij de klimaatdoelen niet gaan halen wegens een tekort aan financiën om alle huurwoningen energieneutraal te maken. Wij dienen een amendement omdat er in de kaderbrief iets staat dat toekomstbestendig wonen een belangrijk onderdeel uitmaakt van het IBP-beleid en daar valt
1735 seniorenhuisvesting onder. De afgelopen jaren hebben wij veelvuldig moties ingediend over seniorenhuisvesting. Daarvoor een amendement.

Motie 26/09-07-18

1740 Zorgen voor onderzoek naar behoefte aan seniorenwoningen, alternatieve woonvormen, verpleeghuizen die nodig zijn tot 2030 en voor de langere termijn in Noord-Holland (2050)

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Overwegende dat:

- 1745 - *Er een groot tekort is aan seniorenhuisvesting, alternatieve woonvormen voor ouderen, woonzorgzones en verzorgings- en verpleeghuizen voor ouderen op de korte en lange termijn;*
- *Toekomstbestendig wonen een agendapunt is van het IBP en dat seniorenhuisvesting daar deel van uitmaakt;*
- 1750 - *Door de afbraak van het zorgstelsel en het sluiten van bejaarden- en verpleeghuizen er veel ouderen tussen wal en schip zijn gevallen, omdat ze niet langer thuis kunnen wonen en voor zichzelf kunnen zorgen;*
- *Er geen tot weinig doorstroming is van ouderen uit hun huizen, omdat er geen tot onvoldoende betaalbare alternatieven zijn voor ouderen in hun oude omgeving;*
- 1755 - *Er in de Omgevingsvisie NH tot 2050 niets is opgenomen over de nog komende vergrijzingsgolf en de problematiek van steeds grotere groepen dementerende ouderen;*
- *Ouderen recht hebben op een goede en veilige leefomgeving.*

Verzoeken GS:

- 1760 - *Een onderzoek te doen naar seniorenhuisvesting, hoeveel woningen er nodig zijn op de korte en langere termijn, zowel kwalitatief als kwantitatief, alternatieve woonvormen, de behoefte aan woonzorgzones in de gehele provincie NH in relatie tot de vergrijzing en dementie;*
- *De gelden benodigd voor dit onderzoek te halen uit de volgende middelen: vrijvallen van*
- 1765 *50.000 euro doordat het project lang leren eten geen doorgang vindt; vrijvallen van 105.000 euro doordat er minder onderzoek nodig was m.b.t. de woonvisie; vrijvallen van 90.000 euro omdat financiële risico's zich niet meer voordoen en buffer niet meer nodig is of uit de algemene reserves;*
- *PS de resultaten van het onderzoek terug te koppelen*

1770

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties 50plus, PVV, CU/SGP

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1775

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, deze kaderbrief bevat een heel aantal ideetjes voor de begroting. Ideetjes waar we ons voor een groot deel wel in kunnen vinden, zoals 60.000 euro voor de werkambassadeur, 10.000 euro voor het zonnefietspad, 100.000 euro voor het energieneutraal maken van de steunpunten, enkele tonnen voor de doorfietsroutes en een

- 1780 voortzetting van subsidie voor toezicht op natuurterreinen. De grootste keuzes zitten in de reservering voor de uitvoering van het Interbestuurlijk Programma, de MIT innovatiesubsidie en het aanpassen van de Boerenverdrietsluis in Den Helder en de reservering voor de energietransitie. Eigenlijk zou een kaderbrief kaders voor de begroting moeten bieden, deze brief doet dat naar mening van mijn fractie maar zeer ten dele. Het is een beetje heen-en-weer sjoelen van geld. Beetje hier, beetje daar. Wij vinden het een groot gemis dat niet gesproken wordt over wat we nu eigenlijk willen bereiken: wat zijn de beoogde maatschappelijke effecten? De uitgangspunten die wel worden genoemd, zoals een robuust en rechtmatig financieel beleid, zijn zaken waar we ons in kun vinden. Tegelijkertijd verbazen wij ons ieder jaar over het feit dat het fixeren van de belasting als uitgangspunt wordt benoemd. Uiteraard is het belangrijk om uiterst zorgvuldig om te gaan met het geld van belastingbetalers. Maar even zo goed hebben wij als overheid een opdracht om dingen te realiseren of te bewaken die niet vanzelfsprekend ontstaan in de samenwerking tussen inwoners, bedrijven en organisaties. Denk aan goed openbaar vervoer, zorg voor de natuur en erfgoed of publieke infrastructuur zoals bijvoorbeeld goede internetverbindingen, fietspaden, busbanen of wegen. En daar is geld voor nodig. De uitdaging van de overheid is om in een democratisch proces de publieke baten en publieke kosten tegen elkaar af te wegen. De hoogte van de belasting is daar een onderdeel van, maar zou geen uitgangspunt moeten zijn. Even een klein zijpaadje ter vermaak: mijn fractie heeft nog even gedacht om een motie in te dienen om de opcenten afhankelijk te maken van de milieubelasting van auto's, maar we hadden over het hoofd gezien dat elektrische auto's al vrijgesteld zijn van MRB. Hier wreekte zich dat onze fractieleden of geen auto hebben of in oude benzineauto's rijden. Dan naar de inhoud. Mijn fractie wil graag over twee punten iets opmerken. Ten eerste is dat het sponsorbeleid. Dan is het ten eerste goed om ons te realiseren wat sponsoring precies is. Anders dan subsidiëring, waarbij het gaat over het meefinancieren van doelen die de provincie wil bereiken, gaat het bij sponsoring alleen om de meerdere eer en glorie van de provincie. We geven geld omdat we willen dat de naam van de provincie genoemd wordt. Mijn fractie is niet bang dat Noord-Holland van de kaart verdwijnt, althans niet vanwege een gebrek aan naamsbekendheid, maar we weten natuurlijk niet wat de gevolgen van de zeespiegelstijging met Noord-Holland zal doen. In deze Staten leeft bij meerdere partijen twijfel over het nut van sponsoring, vandaar dat wij willen voorstellen de sponsoring niet verder dan tot 2019 vast te leggen. De nieuwe Staten kunnen dan in vrijheid beslissen of ze dit belangrijk genoeg vinden. Het argument dat evenementen niet meer kunnen voortbestaan zonder bijdrage van de provincie is een signaal dat sponsoring het verkeerde middel is. En specifiek voor wat betreft Jumping Amsterdam hebben wij ook een oplossing: dankzij het meest-coöperatieve Statenlid mevrouw De Meij heb ik hier twee krantenartikelen waarin staat hoe andere provincies paardensport willen stimuleren ten behoeve diplomatieke doelen. Geen gevaar dus voor de wereldbekerwedstrijden.

Amendement 30/09-07-18

Sponsoring niet verder dan 2019 vastleggen

- 1820 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018*

Besluiten in het ontwerpbesluit behorende bij bovengenoemde voordracht:

- *Besluit 5 als volgt aan te vullen: "met dien verstande dat regel AC op pagina 20 en de beschrijving van regel AC op pagina 21 worden verwijderd en de Kaderbrief en het financieel kader voor de meerjarenraming 2019-2022 dienovereenkomstig aangepast wordt."*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, PvdD, 50plus, GL, SP

Toelichting:

Wij constateren dat in de Kaderbrief het voorstel wordt gedaan om 480.000 euro per jaar te reserveren voor sponsoring in de periode 2020 — 2022. In 2019 zullen er verkiezingen zijn voor een nieuwe Provinciale Staten. De meningen over het nut en de zin van de sponsoring door de provincie Noord-Holland lopen tussen de verschillende partijen uiteen. Het is daarom verstandig om de nieuwe Staten in 2019 alle ruimte te geven om het sponsorbeleid voor de periode 2020 tot 2023 vorm te geven en nu nog geen besluit te nemen over de reservering van middelen voor de sponsoring na 2019.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter, over paarden gesproken, dat is maar een deel waar provinciegeld naartoe gaat via sponsoring. Mijn vraag is, er is een enorme lijst van gesponsorde organisaties en nu zegt u, wij moeten alles on hold zetten in afwachting van het nieuwe college. Waarom kiest u voor een generieke maatregel en geen specifieke? Dan kunnen wij daarover sparren.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Een tweeledig antwoord. Ten eerste is het aan de nieuwe Staten om daar beleid over vast te stellen en ten tweede wil ik het generiek doen, omdat sponsoring op zichzelf niet nodig is. Wij hoeven niet onze naam zo groot te maken. Als wij vinden dat dingen belangrijk zijn, dan kunnen wij dat via subsidiëring of op andere manieren regelen of stimuleren, maar sponsoring heeft als enige doel de naam van de provincie te verspreiden en dat vinden wij niet nuttig. Het tweede punt dat we aan de orde willen stellen, is de landschappelijke inpassing van vaarwegen. Wij vinden dit een goed idee, maar zouden de ambitie graag wat hoger leggen. Daarom willen wij voorstellen om als onderdeel van dit beleid een netwerk van insectvriendelijke gebieden te ontwikkelen door te zorgen voor overbruggingen met planten en bloemen die gunstig zijn voor insecten. Dat noemen wij een Insecten Hoofd Structuur en het kan relatief eenvoudig ingevoegd worden in de jaarlijkse prioritering van het onderhoud zonder hoge kosten, maar met veel effectiviteit voor de insectenpopulatie.

Motie 25/09-07-18

Insecten Hoofd Structuur

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Constaterende dat:

- *Insecten een essentieel onderdeel vormen van het natuurlijke ecosysteem;*
- *In een Duits-Nederlands onderzoek is vastgesteld dat in 27 jaar tijd (1989-2016) de totale biomassa aan vliegende insecten met 75% is afgenomen (Hallmann et al., 2017);*
- 1870 - *In een onafhankelijk onderzoek van met als initiatiefnemer Natuurmonumenten, wordt geconcludeerd dat de biomassa aan vliegende insecten met twee derde is verminderd (Analysis of insect monitoring data from De Kaaistoep and Drenthe, 2018);*
- *Deskundigen ervan overtuigd zijn dat ook de achteruitgang van weidevogels te maken heeft met het afnemend aantal insecten.*

1875

Overwegende dat:

- *De provincie wil zorgen voor meer biodiversiteit, wat duidelijk naar voren komt in de kaderbrief 2019-2022, waarin onder ander 350.000 euro per jaar wordt gereserveerd voor de landschappelijke inpassing van provinciale wegen en vaarwegen;*
- 1880 - *Deze maatregelen onvoldoende zijn om het teruglopende aantal insecten op korte termijn te stoppen;*
- *De aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur/het Natuur Netwerk Nederland door diverse oorzaken achterloopt en niet op korte termijn gerealiseerd zal worden;*
- *Nederland voor 3% uit berm bestaat (zie kaderbrief, pag. 26), welke zeer geschikt zijn als dragers van een alternatieve hoofdstructuur voor insecten.*

1885

Verzoeken GS:

1. *Een "Insecten Hoofd Structuur (IHS)" uit te werken als integraal onderdeel van het initiatief "Landschappelijke inpassing en biodiversiteit provinciale (vaar)wegen";*
- 1890 2. *Daartoe samen met gemeenten, natuur- en landbouworganisaties, boeren, waterschap en deskundigen een actieplan af te spreken en uit te voeren dat de groei van het aantal insecten stimuleert, lopende initiatieven op het gebied van biodiversiteit verbindt en witte vlekken in insectvriendelijke gebieden opvult;*
3. *Dit actieplan baseren op twee pijlers:*
- 1895 A. *Het op korte termijn creëren van een netwerk van insectvriendelijke gebieden door te zorgen voor overbruggingen met planten en bloemen die gunstig zijn voor insecten;*
- B. *Een denktank met deskundigen samenstellen die in kaart brengen hoe het ervoor staat met de insectenpopulatie in Noord-Holland en wat de grootste bedreigingen zijn, met als doel vast te stellen welke maatregelen op de lange termijn belangrijk zijn om de*
- 1900 *insectengroei in Noord-Holland te stimuleren;*
4. *De bermen van provinciale (vaar)wegen in te zetten voor het creëren van dit netwerk en de keuze voor de jaarlijks aan te pakken bermen mede hierop te baseren;*
5. *Indien extra budget noodzakelijk is, een voorstel en de dekking daarvoor aan de Staten voor te leggen*

1905

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, PvdD, GL, 50plus

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1910

De heer **VAN STRAATEN** (VVD): Voorzitter. Met deze kaderbrief stellen wij vandaag de hoofdlijnen vast op basis waarvan de komende maanden de begroting en meerjarenraming zullen worden opgesteld. Het is de laatste kaderbrief en laatste begroting die voor deze periode worden opgesteld en de uitvoering ervan ligt grotendeels in handen van een nieuw college samengesteld

1915

uit een nieuw te kiezen PS. Het past niet om een dergelijk college alle ruimte te ontnemen een eigen beleid te formuleren, anderzijds past het ook niet om de komende maanden feitelijk niets te doen en zelfs geen voorbereidingen te treffen voor nieuw beleid. In de kaderbrief zijn daarom in lijn met het beleid van de afgelopen jaren toch keuzes gemaakt die vooral voortbouwen op bestaand beleid en op het invullen van motie 110 van enkele maanden geleden. Daarbij wordt

1920

expliciet vermeld dat het nieuwe college de ruimte heeft op het beleid terug te komen en op delen een andere koers uit te zetten. Volgens deze kaderbrief komt er veel extra geld beschikbaar de komende jaren, met name door de groei van het Provinciefonds, hogere inkomsten MRB en vrijval van een groot deel van de reserve macro-economische tegenvallers. Met de bestedingen in de kaderbrief kunnen wij instemmen. Wij hebben twee aandachtspunten: het

1925

negatieve jaarrekeningenresultaat 2017 wat voor de kaderbrief een tegenvaller of een gemiste meevaller oplevert van 10 miljoen euro. Bij de begroting zal worden gezien of het geheel aan ontwikkelingen de komende maanden met name aan de inkomstenkant een oplossing kan bieden. Wellicht zijn ook andere maatregelen nodig, maar dat zullen wij te zijner tijd zien bij de begroting. Daarnaast is een tweede aandachtspunt dat wij ons afvragen of in de meerjarenraming

1930

voor het PMO en PMI voldoende rekening is gehouden met de snel oplopende kosten van infrastructurele bouw- en onderhoudsactiviteiten, waarmee wij geconfronteerd worden. PMO en PMI worden vanmiddag nog besproken en wij zullen die daar mede op beoordelen. Hiermee een korte bijdrage aan de discussie over de kaderbrief en ook geen uitgebreide algemene beschouwing. Wij kunnen ons geheel vinden in de gekozen richting voor de invulling van de

1935

komende begroting en stemmen daarom in met de kaderbrief onder aantekening van de twee genoemde aandachtspunten. Wij zien derhalve uit naar de begroting 2019 en de meerjarenraming die op basis van deze kaderbrief zullen worden opgesteld.

1940

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter. Dit is de laatste keer dat wij in deze PS-samenstelling een kaderbrief bespreken, want de huidige bestuursperiode loopt in maart 2019 ten einde. Met deze kaderbrief geven wij richting aan de uitwerking van de begroting 2019 en schetsen wij een meerjarig financieel perspectief. Het gaat goed met Nederland en nog veel beter met Noord-Holland. Als gevolg van de economische groei zal de uitkering uit het Provinciefonds de komende jaren verder omhoog gaan. Er is een omvangrijk banksaldo waarmee uiteenlopende investeringen

1945

zullen worden bekostigd en dat komt uit op bijna 800 miljoen euro. Er is een robuuste algemene reserve van meer dan 100 miljoen euro en tot slot, er is een jaloersmakende onbenutte belastingcapaciteit van 121 miljoen euro. Het is fijn dat economische groei dit soort taferelen

1950

met zich meebrengt, want drie jaar geleden heb ik hier een betoog gehouden over de kaderbrief en toen waren wij met zijn allen niet zo enthousiast over de ontwikkelingen. Zo zie je maar hoe de wind kan waaien. Het coalitieprogramma Ruimte voor groei is meer dan voltooid. Eind 2017 hebben PS besloten om nog eens een bedrag van 69 miljoen euro te investeren in onder andere

de energietransitie, versnellen van de woningbouwproductie, restauratie van Rijksmonumenten, natuurinclusieve landbouw en infrastructuur. D66 is bijzonder trots dat onze ambities worden waargemaakt door het meer dan volledig uitrollen van het coalitieprogramma Ruimte voor groei.

- 1955 De komende periode willen GS structureel geld uittrekken voor waterrecreatie, een bedrag van 2 miljoen euro jaarlijks. Een informatieagenda met cybersecurity en informatiemanagement is begroot voor een structureel bedrag van 2,75 miljoen euro. De plannen zijn nog niet uitgewerkt. Hoe willen GS ons daarbij blijven betrekken en informeren over het uitwerken van de plannen? Het meerjarig financieel perspectief is zeer rooskleurig. Voor de nieuwe bestuursperiode vanaf
- 1960 maart 2019 is veel beleids- en financiële ruimte gecreëerd van 19 miljoen euro in 2019 tot 55 miljoen euro in 2020.

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik hoor de heer Yurdakul gelukkig dezelfde constatering doen als wij over een aantal onderdelen van de kaderbrief, zoals waterrecreatie en de informatieagenda. Is

- 1965 D66 ook van mening dat je pas geld beschikbaar moet stellen als de plannen wel uitgewerkt zijn?

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter, daar kan ik goed mee leven. Ik heb ook altijd dat principe bij het nemen van besluiten. Hier gaan wij nog geen geld uitgeven, dit wordt geraamd en te zijner tijd komen er plannen en dan kunnen PS hun zegje daarover doen. Dat is precies de vraag die ik aan GS heb gesteld. Wij zijn dus bijzonder trots op het moois in de kaderbrief. Geld is er wel maar er zijn ook heel veel ambities voor D66 zoals klimaatmaatregelen, energietransitie, voorkomen van bodemdaling en volledige realisatie van NNN.

- 1975 De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Spreken over de kadernota is welhaast zo aangenaam als spreken over de begroting, want wij fourneren nog geen geld maar wij leggen wel vast waar wij naartoe gaan en in Noord-Holland gaat het op heel veel terreinen goed, maar niet overal. Ik heb behoefte om even terug te kijken op een aantal dingen die de afgelopen periode zijn gerealiseerd. Wij staan voor een gezonde leefomgeving in Noord-Holland en er is een aantal dingen gebeurd die helpen om dat dichterbij te brengen, bijvoorbeeld het verbod op varende
- 1980 ontgassen van binnenvaartschepen waarmee zeer schadelijke benzeen houdende stoffen de lucht in worden gegooid. De provincies zijn daarmee begonnen en gelukkig is dat opgepakt door de Rijksoverheid. Wij hebben in het NZKG en het Amsterdam Rijnkanaalgebied luchtmeters geplaatst om te meten wanneer de schepen ontgassen, want de strijd tegen slechte luchtkwaliteit is essentieel onderdeel van een gezonde leefomgeving. Wij hebben nieuwe meetinstrumenten,
- 1985 airboxen ingezet, ook in de Spuisluisbuurt op ons verzoek waar straks een windpark komt. Over het Schipholdossier en de overlast die de mensen ervaren van het luchtverkeer kunnen wij uitgebreid met elkaar spreken, maar wij denken dat de tijd rijp is voor een ommezwaai en wij hopen dat met de nieuwe leiding van Schiphol er nu echt stappen gezet kunnen worden op het gebied van duurzaamheid, gezondheid, veiligheid en bestrijding van geluidsoverlast. Het is tijd
- 1990 dat wij de luchtvaartsector gaan behandelen als een normale sector die ook een bijdrage moet leveren aan de Parijse klimaatdoelen, waar ook gewoon belasting wordt betaald en waar meer duurzaam treinverkeer op middellange afstand niet weggeconcentreerd wordt door gesubsidieerd energieverlindend luchtverkeer.

- 1995 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): U zegt dat er anders aangekeken moet worden tegen Schiphol en de uitbreiding, maar u was wel een groot voorstander van wonen binnen de 20 KE-contour. Hoe verklaart u dat?
- 2000 De heer **DEN UYL** (PvdA): Volgens mij zijn daar twee dingen. De geluidsoverlast en de gevolgen daarvan voor de bevolking van Noord-Holland heeft zijn grenzen bereikt en tegelijkertijd zullen wij de schaarse ruimte goed moeten gebruiken en dat betekent dat wij moeten bouwen waar het kan en dat is anders dan in andere provincies waar zij met 10.000 vluchten al moord en brand schreeuwen, terwijl onze bewoners 500.000 vluchten over hun dak zien gaan. Ja, wij wonen in Noord-Holland en iedereen heeft ermee te maken.
- 2005 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dat betekent dus dat u willens en wetens mensen aanspoort om daar te gaan wonen en dan moeten ze ook een kettingbeding ondertekenen voor het geluid en andere overlast. Heel apart.
- 2010 De heer **DEN UYL** (PvdA): Volgens mij heb ik dat toch goed uitgelegd. De grenzen aan de groei van het luchtverkeer zijn een zaak die ons allemaal treft in de provincie waar niet een gedeputeerde voor staat, maar het gehele college treft en ook de voorzitter, de commissaris, moet in voorkomende gevallen laten zien dat hij achter zijn bevolking staat die te maken heeft met die enorme overlast. Want goed wonen doe je niet alleen in je huis, maar je doet het ook in
- 2015 een goede buurt zonder ondragelijke overlast. Goed werk staat voor ons voorop en juist voor degenen die niet zelfstandig aan de slag kunnen gaan. Wij zijn een werkgelegenheidsproject gestart samen met Amsterdam-Nieuw West en Schiphol om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk op Schiphol te helpen. Dat was een behoorlijk succes en gelukkig heeft het college besloten om met dit project door te gaan voor de hele Schipholregio. Wij zijn bezig
- 2020 om een nadere invulling te geven aan de rol van de provincie voor de inclusieve arbeidsmarkt, juist in deze tijd van hoogconjunctuur moet iedereen mee kunnen doen. Of je nou 45+, 25- bent los van afkomst of aanwezigheid van beperking, wij hebben iedereen nodig en wij moeten iedereen de mogelijkheid geven om mee te werken aan de inclusieve provincie. Daarbij speelt de provinciale werkambassadeur een grote rol vooral door het aanjagen van mbo- en hbo-
- 2025 campussen. Ook de natuur speelt een grote rol in de gezonde leefomgeving. Vrijwilligers werken in de natuur waarvoor wij structurele middelen hebben vrijgemaakt in deze collegeperiode. Wij zijn blij dat de natuurorganisaties in deze kadernota structurele middelen ontvangen voor toezicht en handhaving natuur en stiltegebied. Waar wij ook blij mee zijn, is dat er wordt gestart met sparen voor NNN. Een uitstekend voorstel. Vrij recent vond een bijzondere gebeurtenis
- 2030 plaats, een bijzondere regenboogcoalitie bestaande uit de regeringspartijen VVD, CDA, D66, CU/SGP en de linkse partijen GL, PvdA en SP gaven een gezamenlijke persconferentie, omdat zij op landelijk niveau overeenstemming hebben bereikt over de Klimaatwet. De CO₂-uitstoot moet in Nederland in 2050 met 95% omlaag gaan ten opzichte van 1990, dat wil zeggen dat wij over 30 jaar nog amper energie mogen gebruiken. Olie en gas verdwijnen en wij moeten overstappen
- 2035 op duurzame energie, zoals zonnepanelen, windmolens en geothermie. Lodewijk Asscher zei daarbij, deze wet beëindigt de discussie of wij deze doelen willen halen en legt de doelen vast. De werkelijkheid is: wij hebben geen tijd te verliezen. Wij hebben als PvdA niet van iedereen in

gelijke mate waardering ontvangen voor het initiatief dat GL, de PvdD en wij indertijd genomen hebben over een Klimaatwet om tot een Noord-Hollandse invulling van de Klimaatwet te komen.

2040 Dat leidt er bij mij toe dat ik de zeven partijen die landelijk tot overeenstemming gekomen zijn en vanzelfsprekend ook de overige partijen in deze Staten zou willen uitnodigen om met ons het gesprek aan te gaan over de vraag, als er landelijk over alle partijen heen overeenstemming is over een wet met klimaatdoelen, dat een vertaling in de Noord-Hollandse praktijk zou moeten krijgen. Ik hoor graag de reacties van deze partijen.

2045

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik werd blij, omdat ik dacht dat u een motie ging aankondigen, waarin de doelen die in de Klimaatwet zijn opgenomen, zouden worden voorgelegd aan PS en dan was ik zo blij geweest als de PvdA dan ook had meegedaan, maar dat gaat u volgens mij niet doen.

2050 De heer **DEN UYL** (PvdA): Nee, ik ga iets anders doen. Ik vraag om een gesprek, want dat vind ik heel verstandig.

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik vind een gesprek ook heel verstandig. Wij hebben zo meteen vast nog een schorsing. Ik zal de klimaatdoelen straks in een mooie motie opnemen en dan ben ik

2055 benieuwd wat de PvdA bij de stemming gaat doen.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Dan weet u nu het antwoord, want ik heb niet gevraagd om een motie, maar om een gesprek, maar u wilt blijkbaar geen gesprek, maar alleen een motie en dat geeft voor mij aan dat u iets anders in uw hoofd heeft dan de klimaatdoelen.

2060

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, praatjes vullen geen gaatjes. Het gesprek gaan wij graag altijd aan, maar dat hebben wij al gedaan en toen hebben wij een voorstel gedaan en toen stemde u tegen. Ik wil iets meer horen, wat gaat u voorstellen in dat gesprek en waar moet dat toe leiden?

2065

De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik spreek gewoon Nederlands en de boodschap is toch heel erg helder. Zeven partijen hebben op landelijk niveau overeenstemming bereikt over de doelstellingen in de Klimaatwet. Dat is toch ook reden om in Noord-Holland met elkaar in gesprek te gaan over of wij een vertaling zouden kunnen maken of niet. Dat is niet gelijk een motie, want die gaan wij echt

2070 niet indienen. De vraag die ik neerleg is, zijn wij bereid om met elkaar het gesprek te voeren? Het realiseren van de klimaatdoelstellingen kost geld en de lasten moeten eerlijk verdeeld worden en dat kan en mag men vragen aan mensen met een dikke portemonnee, want je moet mensen met een smalle beurs helpen. Wij staan voor een spannend laatste jaar waarin nog belangrijke besluiten moeten worden genomen, ook over mobiliteit. Mijn fractie staat voor geïntegreerde

2075

mobilitetsoplossingen, daarin is naast de auto een grote rol voor de fiets en het OV weggelegd. Daarin hebben wij de afgelopen jaren grote stappen gezet en een gezonde leefomgeving vraagt om een goede afweging van ruimtelijke, culturele en natuurdoelstellingen ten opzichte van mobiliteit en waar nodig, een goede koppeling van automobilititeit, OV en fietsmobiliteit. Wij

2080 zullen voorstellen voor nieuwe weginfrastructuur ook daarop beoordelen. Tenslotte nog twee opmerkingen over de kadernota in meer technische zin. Het eerste betreft het voorstel tot het

inzetten van 2,75 miljoen euro structureel voor de informatieagenda. In de technische voorbereiding hebben wij om nadere onderbouwing gevraagd en het antwoord vinden wij onvoldoende. Wij vragen aan GS om bij de begroting een heldere onderbouwing voor deze structurele uitgave want die is voor ons noodzakelijk om met deze post in te kunnen stemmen.

2085 Door de late vorming van een voorziening voor Pallas in de jaarrekening – dat is overigens helder uitgelegd in de commissie en in PS waarom dat nodig is – is er in de financiële opstelling van de kadernota nog een te dekken gat. Wij hebben vertrouwen in het toezicht van het college dat hier bij de begroting voorstellen voor worden gedaan. Ik heb zelf de impliciete suggestie gedaan maar die wil ik wel expliciet maken, om de vorming van de reserve voor groot onderhoud te

2090 temporiseren. De kadernota kan op steun van mijn fractie rekenen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Dank aan het college voor de kaderbrief in een nieuwe opzet. Het CDA is tevreden over de eerste uitwerking van het nieuwe format van de begrotingssystematiek. Een duidelijke knip tussen volgend jaar en veranderingen in het huidige

2095 jaar maakt beoordeling eenvoudiger. Ik zei het al in mijn bijdrage bij de jaarstukken, de provincie zit goed in de slappe was. Ook de financiële vooruitzichten voor 2019 zien er goed uit. Het gaat goed met Nederland en nog beter met Noord-Holland. De economische groei heeft zijn effect in de uitkeringen vanuit het Provinciefonds. Ook de toename van het aantal voertuigen heeft een positief effect op onze inkomsten, voor een belangrijk deel veroorzaakt door meer leaseauto's

2100 die in Noord-Holland geregistreerd staan. Aanvullende maatregelen om onze inkomsten te vergroten, zijn naar onze mening op dit moment niet nodig. Wij zijn tegen de verhoging van de opcenten. Wij zijn blij met de voornemens van het college voor 2019. Goed dat wij uit de reserve extra geld vrijmaken voor veilige uitwegen op onze provinciale wegen. Onlangs werden wij weer opgeschrikt door een ernstig ongeluk op de N203 tussen Uitgeest en Castricum en hoewel wij

2105 ongelukken nooit helemaal zullen kunnen voorkomen, doen dergelijke voorvallen ons wel beseffen welke verantwoordelijkheid wij hier dragen voor veilige infrastructuur. Ook zijn wij blij met middelen voor het aanpassen van de Boerenverdietsluis in de prachtige gemeente Den Helder en de extra gelden voor innovatiestimulering van het mkb. Hoewel het economisch goed gaat in Noord-Holland, hebben sommige mkb'ers het nog steeds zwaar. Leningen om innovaties

2110 van de grond te krijgen zijn niet altijd commercieel voorhanden. De overheid kan een belangrijke rol nemen in het bieden van zekerheid en garanties. Het mkb verdient dat en moet de provinciale aandacht behouden. Het mkb draagt immers 50% van onze Noord-Hollandse economie en heeft een belangrijke rol in de samenleving. Zo is het mkb een vaste sponsor van tal van lokale evenementen. Dan over de klimaatdoelstellingen. In deze Tourdagen horen wij het vaak zeggen,

2115 Parijs is nog ver en dat is ook zo. Het is goed dat GS nu al geld reserveren voor de energietransitie en het kabinet komt nog met een uitwerking van het Nederlandse klimaatakkoord uit het klimaatberaad. Laten wij daarbij aansluiten met de middelen voor regiodeals en interbestuurlijke programma's. In het hoofdstuk Onvermijdelijke ontwikkelingen heeft mijn fractie zowel in de technische vragen als in de commissie gevraagd om een nadere

2120 onderbouwing van de structurele verhoging van 2,75 miljoen euro voor de informatieagenda. Net als D66 en de PvdA vinden wij de toelichting daarop te summier. Wij willen een toezegging van de gedeputeerde horen met een uitgebreider plan te komen voordat wij dit in de begroting vaststellen. Graag zien wij dat de gedeputeerde vooral ingaat op het structurele karakter van de

bestedingen. Een ander punt waarop wij graag een nadere toelichting ontvangen, is de aanpak
2125 van het ligplaatsenbeleid. Dat lijkt wel erg veel geld te kosten. In de aanpak die later dit jaar naar
PS wordt gestuurd, verwachten wij hiervan een gedegen uitleg. Tot slot danken wij GS voor de
suggesties en voorbereidingen op enkele beleidsontwikkelingen vanaf 2019. Wij hebben hier
goed kennis van genomen en onze partij zal dit betrekken bij de uitwerking van ons
verkiezingsprogramma, samen met tal van andere onderwerpen. In het bijzonder noem ik
2130 cultuureducatie. Heleen Keur heeft zich in de Staten hiervoor bijzonder ingezet en wij betreuren
het dat dit niet is terug te zien in de kaderbrief, maar ik kan u verzekeren dat onze inzet voor
cultuur en cultuureducatie in het bijzonder onverminderd groot zal blijven. Tot slot wil ik van
deze gelegenheid gebruikmaken om Heleen te dank voor al het werk dat zij voor onze fractie
heeft gedaan en voor PS in het algemeen. Heleen, je hebt je altijd ingezet voor goede en zuivere
2135 verhoudingen in PS en ik zie ernaar uit om dat stokje van jou te mogen overnemen. Ik dank je wel
en een hele goede tijd in Den Helder gewenst.

De **VOORZITTER**: Wij zijn aan het einde gekomen van de eerste termijn van de Staten. Wij
hebben gekeken naar de tekst van amendement 29 en dat is toch echt een motie. Als ik het goed
2140 begrepen heb, dan hebben de indieners geen bezwaar tegen het omzetten in een motie en dat
wordt dan motie 26. Dan stel ik voor om nu even een halfuur te gaan schorsen. Dan schorsen wij
tot 14.45 uur. De vergadering is heropend en het woord is aan gedeputeerde Post.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, volgens mij heeft die niet een hele lange bijdrage, want er is
2145 maar een beperkt aantal vragen gesteld. Wel een paar korte opmerkingen en ik werk het maar in
de volgorde van indiening af. De heer Van Hooff geeft aan, wij zijn niet zo blij met de Brusselse
en Haagse kaders in onze kaderbrief. Volgens mij maakt het ons college niet zo gek veel uit hoe
wij daarover denken. Op het moment dat ze meegeven worden van Brussel of vanuit Den Haag,
dan zullen wij daar gewoon rekening mee moeten houden, omdat ook wij de stelregel hebben dat
2150 wij ons aan de wet houden. Dan kom ik tegelijkertijd bij uw motie, waarin u ons opdraagt om in
Statenvoordrachten bij uitvoering van beleid dat duidelijk aan te geven. Die motie is gewoon niet
uitvoerbaar, bijvoorbeeld bij een voordracht bij de begroting, het is voor ons niet uit te splitsen
op het aggregatieniveau waarop wij de begroting opstellen, om dan precies aan te geven wat EU
gerelateerd is, wat Haags gerelateerd is en wat dat allemaal niet is. Dus het is een onuitvoerbare
2155 motie en om die reden ontraden wij hem ook. Zowel de heer Hietbrink als mevrouw Alberts heeft
een aantal zaken gezegd over inkomensverschillen en inkomenspolitiek. Dat is uiteraard geen
onderdeel van ons provinciale beleid. Dat is toch een opmerking die ik in algemene zin dan maar
even gemaakt wil hebben. In het kader van moties en amendementen wordt er ongetwijfeld door
collega's nog op ingegaan. De heer Van Liere zegt, ik vind het wel – en dat is dan volgens mij
2160 meteen ook weer een volgende motie of amendement – een aardig idee om de
belastingverhoging te gebruiken om de kosten van het OV te verlagen. Het is M24. Ik ga er maar
eens vanuit dat u op voorhand er al wel rekening mee gehouden heeft dat wij deze motie zouden
ontraden om de simpele reden dat u heel goed weet dat in ons coalitieakkoord staat dat
opcenten deze periode niet verhoogd gaan worden. Wij hebben ook hier de neiging om ons te
2165 houden aan gemaakte afspraken met elkaar. Volgens mij is dit een beetje voor de vorm dat u
deze motie heeft ingediend. Dan kom ik bij de heer Klein en dat is eigenlijk van hetzelfde. U

geeft aan dat u verbaasd bent dat het niet verhogen van de belasting een uitgangspunt is. Dat klopt, want het staat in het coalitieakkoord. Dus dat is dezelfde redenatie als bij de PvdD. De heer Van Straaten vraagt, is er bij PMI/PMO nou voldoende ruimte voor stijgende kosten. Het antwoord 2170 daarop is ja en nee. Wij ramen dat natuurlijk naar de stand van vandaag, omdat je niet al te ver vooruit kunt kijken en dus niet precies weet hoe die prijzen zich exact gaan ontwikkelen. Ik gaf bij de behandeling van de rekening al aan dat het te maken heeft zowel met sec de personele kosten, de kosten van de aannemer, maar ook met de staalprijzen. Dat is voor een beperkte periode vooruit redelijk overzichtelijk, maar voor een periode van een jaar vooruit waar wij nu 2175 over praten, is dat niet te voorzien. Dat betekent dat wij vaak gedurende het jaar nog indexeren en dat wij met name het PMI natuurlijk ook actualiseren. Voor wat betreft het PMO ligt het ietsje anders, omdat wij daar inmiddels voor het grootste gedeelte natuurlijk contracten hebben, gebiedscontracten met aannemers en dat betekent dat die uitgaven redelijk goed voorspelbaar zijn voor de komende periode. Dan zegt de heer Den Uyl: moeten wij nou in relatie tot het tekort 2180 wat wij nu in feite hebben in vergelijking met de rekening, dat groot onderhoud niet temporiseren. Volgens mij heb ik dat bij het vorige onderwerp ook aangegeven, mijn antwoord is nee, omdat dat dat zou betekenen dat op het moment dat je er daadwerkelijk over moet beschikken, je elders moet gaan bezuinigen omdat je dan ineens de ruimte niet meer hebt om die bestemmingsreserves op niveau te brengen. Dat zou natuurlijk een hele ongewenste situatie 2185 zijn of je moet er voor opteren dat je het onderhoud niet op het gewenste niveau krijgt.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Is het nou zo als je iets temporeert en je stort niet in een keer dertig maar je stort twintig of woorden van gelijke strekking en je zegt de komende vijf jaar doe ik er 2190 ieder jaar 2 miljoen euro bij, je hebt die reservering omdat je die kosten niet eenmalig wilt maken maar over een reeks van jaren wilt uitspreiden, anders heb je geen reservering nodig. Het risico wat u schetst, dat loop je toch niet als je zegt, ik begin met 20 miljoen euro te storten en ik stort ieder jaar 2 miljoen euro of woorden van gelijke strekking. Dan kom ik op die manier getemporeerd bij dat bedrag.

Gedeputeerde **POST**: Zeker, maar dan moet je wel de zekerheid hebben dat je dat ook doet en er 2195 geen kink in de kabel komt, omdat bijvoorbeeld de algemene uitkering Provinciefonds omlaag gaat of omdat er economisch iets gebeurt waardoor je je dat niet meer kunt permitteren. Nu hebben wij de zekerheid en wij hebben hem destijds onderbouwd omdat er een voorziening was en die moet dus op het juiste peil zijn, dus wij weten dat dit het juiste peil is en op het moment 2200 dat je dat niet stort, dan loop je het risico dat je er aan te kort komt. Dat risico wilden wij maar liever niet lopen. De heer Heijnen geeft nog aan, het ligplaatsenbeleid lijkt wel heel erg veel geld en daar wil hij later nog op terugkomen. U moet zich wel realiseren dat dat geld op termijn ook wel weer terugverdiend wordt, dus het is in dat opzicht een budgettair neutrale, datgene wat wij eraan uitgeven, krijgen wij later ook weer terug. Uiteraard ben ik alleszins bereid om daar nader 2205 met u van gedachten over te wisselen op het moment dat wij dat wat verder hebben vormgegeven. Dan ligt er nog een amendement over de regiodeals. Die is van GL met het voorstel om een aantal specifieke beleidsterreinen uit die regiodeals te schrappen. Wij ontraden die motie, want u geeft aan dat u die discussie daarover wilt voeren voor 2020 en 2021. Alleen het vervelende is, die regiodeals voor dit jaar moeten ingediend worden voor 1 september en voor

- 2210 volgend jaar ergens in het voorjaar, dus 2020 en 2021 is ongeveer twee jaar te laat om die discussie te voeren. Wij zijn alleszins bereid ondanks dat wij deze motie in deze vorm ontraden, om als het zo voorkomt, wel even wat breder te kijken naar die regiodeals dan alleen in deze zin staat. Wellicht dat wij daarmee in voldoende mate tegemoet komen aan uw wensen op dat terrein. Volgens mij is dat wat mij regardeerde en als ik iets vergeten ben, dan kom ik nog wel
- 2215 terug met een nabrander.

- Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter, ten aanzien van de kaderbrief zijn er twee zaken ingediend die mijn portefeuille betreffen. Het eerste is amendement 26 over het inrichten van subsidiefaciliteiten ter stimulering van duurzame energie burgerinitiatieven en lokale coöperaties.
- 2220 In het coalitieakkoord Ruimte voor groei is specifiek aangekondigd dat wij willen inzetten op het verduurzamen van de gebouwde omgeving. PS hebben op 12 februari het programma vastgesteld waarin daar ook voorstellen voor worden gedaan. Daarvoor zijn uitvoeringsregelingen opgesteld, een daarvan is de ondersteuning van die duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven en die zal naar verwachting nog voor de zomer worden opengesteld, zodat ook dit najaar al kan worden
- 2225 gekeken welke collectieven ondersteund kunnen gaan worden. U vraagt om een voorstel uiterlijk in oktober voor te leggen aan PS. Het goede nieuws is, de regeling wordt al opengesteld. Althans dat is de verwachting, wij moeten dat nog definitief besluiten in GS. Het tweede is de motie 26, dat was eerst amendement 29 en dat is motie 26 geworden. Dat ging over het onderzoek naar de behoefte van seniorenwoningen. Laat ik beginnen met dat wij als provincie vooral willen zorgen
- 2230 dat er voldoende woningen zijn voor alle groepen inwoners. Ik snap het ook en mevrouw De Meij zegt het ook vanuit haar optiek van 50plus, dat u vooral de senioren wilt bedienen maar ik wil u toch wel aangeven dat wij voor heel Noord-Holland zijn. Het is specifiek aan de regio's om in de regionale actieprogramma's afspraken te maken en die afspraken ook in een programmering op te nemen. Huisvesting van senioren is lokaal gebonden en het is ook regionaal maatwerk. De
- 2235 kernvraag bij programmering is, wat voor woningen heb je in je voorraad zitten, wat voor woningen heb je nodig voor wie, wanneer heb je die nodig en hoeveel moeten dat er zijn. Regio's zijn aan zet, dat zij gegevens daarvoor verzamelen, dat zij die opstellen en opnemen in de actieprogramma's. Als zij daar hulp bij nodig hebben, kunnen zij daarvoor subsidie aanvragen via de woonvisiegelden. Aanvullend wil ik u ook aangeven, wij werken ook aan het beschikbaar
- 2240 maken van de woonzorgwijzer, dit is eerder ook door u aan de orde gebracht. Daarmee wordt inzichtelijk welke groepen mensen met een bepaalde aandoening of bijvoorbeeld problemen hebben in welk gebied die wonen en met welke beperkingen zij te maken krijgen. Daarmee komt inzicht in wat in een bepaald gebied nodig is zodat zorgdoelgroepen daar op een goede wijze zelfstandig kunnen blijven wonen. En ook hiervoor geldt, die woonzorgwijzer is er niet alleen
- 2245 voor senioren maar voor iedereen met een zorgvraag. Dus wij ontraden deze motie.

- Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Dat roept u nu al drie of vier jaar lang elke keer als ik met zo iets kom, dat de RAPS het allemaal oplossen, maar vindt u nu echt oprecht dat die RAPS en de regio's dat allemaal gewoon goed regelen? Ik blijf constateren dat in bepaalde regio's gewoon veel te
- 2250 weinig gebouwd wordt voor senioren.

- Gedeputeerde **GELDHOF**: Het is aan de regio's om met elkaar dat onderzoek te doen, dat is niet aan ons. Ik zei u ook al, de huisvesting is lokaal gebonden en het is regionaal maatwerk. Het is aan de regio's om ervoor te zorgen dat zij dat op een goede wijze in beeld hebben. Daar
- 2255 ondersteunen wij hen bij. Zij weten wat hun woningvoorraad is, wat er nodig is, hoe de demografische ontwikkelingen zijn en wat en waar moet worden bijgebouwd. Dat zal men met elkaar moeten gaan bespreken en vastleggen in die programmering en daar zitten onder andere senioren bij, maar het geldt in feite voor alle doelgroepen.
- 2260 Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Een paar moties en amendementen maar voordat ik daarop kwam, de heer Van Hooff vroeg zich hardop af waarom wij de kastanjes uit het vuur moeten halen voor Oud Spaarnwoude met het miljoen. Wij hebben het daar uitgebreid de laatste keer in EEB over gehad en u zag ook een groot voorbehoud, ook in de kaderbrief. Ik ben daar op dit moment geen voorstander van. Ik heb het wel opgenomen dat ik in de omgeving zie dat andere
- 2265 gemeenten dat wel doen. Wij vinden zelf dat eerst de volgorde moet worden omgedraaid, eerst de visie over het gebied, de uitwerking van de WKW's waar wij mee bezig zijn. Dat moet zijn beslag krijgen en dan kunnen wij het hebben over extra beheer et cetera. Maar ik ben een partij binnen zes partijen in zo'n schap. Deze week is die vergadering, dus u zult daar na de zomer wel een nadere duiding over krijgen hoe het er mee staat en dat krijgt weer zijn beslag in de
- 2270 begroting. Dan begin ik met motie 22 over de bijenhôtels. Ik was de laatste keer afwezig in NLWM en ik begrijp dat daar een inspreker was en dat hij ook Noord-Holland complimenten gaf over het bijenbeleid. In ieder geval dat de bijen het goed doen in Noord-Holland. Dat vind ik altijd heel mooi om te horen natuurlijk. Ik zou deze motie van de heer Van Liere willen afraden, omdat de administratieve lasten hoger zijn dan die 5.000 euro als wij de subsidieregeling nu in het
- 2275 leven gaan roepen. Ik zou iets anders willen toezeggen. Juist voor dit soort initiatieven hebben wij het Groenfonds. Dat doen wij samen met het IVN. Ik kan u de toezegging doen als u deze in deze vorm intrekt, dat ik ervoor zorg dat er contact wordt opgenomen met de initiatiefnemer en dat wij kijken of wij binnen dat Groenfonds hiervoor een oplossing kunnen vinden. Anders ben ik nu veel duurder uit dan die 5.000 euro om dit allemaal te gaan regelen. Dus ik geef u dat graag
- 2280 mee. Mocht daar nog een financiële uitdaging zijn, dan lossen wij dat gewoon op. Dan motie 25 over de Insecten Hoofdstructuur. Even een reis waar wij nu al mee bezig zijn als wij het hebben over bermen en natuurvriendelijke oevers. Die aankondiging heeft u ook gelezen in die kaderbrief, die 350.000 euro voor biodiversiteit bij bermen, waarbij natuurlijk wel bij bermen het uitgangspunt is verkeersveiligheid, maar wij nemen dit daarin mee. De natuurvriendelijke oevers
- 2285 1,4 miljoen euro, 700.000 euro in februari, 500.000 euro voor motie 110 en nog eens 200.000 euro hier voor het volgend jaar. Dat tel ik op tot 1,4 miljoen euro. Ik ben zelf binnen agrarisch natuurbeheer bezig met die bloemrijke akkerranden. Daar zijn wij ook al vaker op werkbezoek geweest, ook in de Kop van Noord-Holland om dat te bekijken. Wij zijn bezig met de bodemcoaches, wij zijn bezig met natuurinclusieve landbouw en ook nog eens – en die heeft u
- 2290 niet in het vizier maar ik wel- de Stichting Leefbaarheid Schiphol, die ook nog een subsidie heeft gegeven aan Red de bij waar ik na de zomer ook mag optreden om het een en ander in te zaaien. Nu kom ik terug bij uw hoofdstructuur. Ik vind de term die u gekozen hebt, heel ongelukkig. Onze hoofdstructuur is de NNN. Dit zet de deur open ook voor de Vlinderstichting en andere stichtingen om over een hoofdstructuur te gaan praten en daar ben ik absoluut geen voorstander

2295 van. Wij doen al heel veel, is dat voldoende? Nee, daar ben ik het met u eens, want u heeft ook dat onderzoek van Natuurmonumenten of van Duitsland, dat hebben wij ook op ons genomen. Ik ben nu bezig binnen het programma Natuurontwikkeling, daar komt ie weer, om te kijken of wij actiever soortenbescherming daar een plek in kunnen geven. Dat is ook nieuw binnen de Wet Natuurbescherming. Daar kom ik dus in september/oktober bij u op terug. Ik moet natuurlijk
2300 altijd van de gedeputeerde Financiën ook zeggen, indien extra budget noodzakelijk is, ik weet nu al dat als wij deze in deze vorm aan gaan nemen, dan is er instrumenteel en structureel extra budget nodig, want bermbeheer heeft ook structurele component. Dus op inhoudelijke gronden ontraad ik hem en ook op financiële gronden. Dan kom ik bij een discussie waar ook meerderen van u aandacht voor hebben gevraagd en dat is het tekort op NNN. De heer Van Liere had terecht
2305 een vraag gesteld, hoe zit het nou met het tekort. Daar heb ik zo goed mogelijk een antwoord op proberen te geven, maar er zit echt een voorbehoud omdat het een lopend dossier is. Wij komen uit op de 48 à 50 miljoen euro in 2027, u noemde het al. Wij menen dat dit college nu een krachtig signaal uitgeeft, ook gehoord hebbende wat u vorig jaar aan ons heeft verzocht. Ik vind dit op dit moment wel voldoende. Wij staan nu vlak voor nieuwe Provinciale Statenverkiezingen.
2310 Ik vind echt dat de volgende GS en PS hiermee verder moeten. Voor de korte termijn hebben wij financieel geen enkele uitdaging. Laten wij maar eens afmaken waar wij mee begonnen zijn. Ik wil hier graag, want dan heb ik de meest recente cijfers, bij het PMO na de zomer bij u op terugkomen. Dus in deze vorm ontraden wij amendement 27 en de dekking haalt u ergens anders vandaan, maar daar gaat de heer Van der Hoek op reageren.

2315 Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. Het gaat over amendement 30, die ontraden wij. Sponsoring en subsidie vergelijkt u met elkaar maar dat is niet helemaal correct. Bij subsidie mag je geen tegenprestatie vragen, bij sponsoring is dat wel het geval. Een andere reden waarom wij hem ontraden is, omdat wij vanaf september afspraken maken voor andere evenementen voor de
2320 periode 2019-2021. Die komen vanaf september a.s. al langs om de ondersteuning van de provincie te bespreken en die kun je dus niet laten wachten tot het najaar 2019. Ik noem er een aantal: Haarlem 2020, 40ste bevrijdingspop en 75 jaar bevrijding. Zaanstad Monetjaar, Den Helder Sail met Pre-Sail Texel, Hoorn in samenwerking met andere West-Friese gemeenten evenementen voor een verdere ontwikkeling van de streek in de regio. Verder is het zo dat wij
2325 hem ontraden omdat u iets suggereert wat volgens mij ook niet klopt, namelijk dat er zeker ruimte is voor de nieuwe Staten en de nieuwe coalitie om hier anders over te denken, maar zoals ik u net uitleg, sommige evenementen hebben echt een lange voorbereidingstijd nodig en zonder dekking in de volgende periode kunnen wij die afspraken dus niet maken voor dat soort evenementen. Het laatste argument is dat wij ook nog personele inzet hebben en dat wij daar
2330 ook duidelijk in willen zijn.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik heb een vraag aan de heer Bond. U zegt, er komen allemaal al instanties die willen weten waar zij aan toe zijn. U zegt ook een nieuwe coalitie kan daar straks apart over besluiten. Is het dan niet raar als u eind van het jaar al in conclaaf gaat met een aantal
2335 organisaties, dan is het toch heel moeilijk om dingen weer terug te draaien? Dat bent u toch met mij eens, dus wat voor vrije keuze hebben dan een nieuwe PS?

Gedeputeerde **BOND**: Dat voorbehoud zit er altijd in, maar als het gaat over contracten zoals een Sail, ik heb dat de vorige keer ook al uitgelegd in de commissie, dan praat je ook al over het
2340 contracteren van dat soort schepen jaren van tevoren en dan moet je wel een betrouwbare
overheid zijn en dat vind ik ook een belangrijk argument in deze.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Kunt u aangeven wanneer het moment is dat de Staten in vrijheid
2345 kunnen besluiten over de vormgeving van het sponseringbeleid?

Gedeputeerde **BOND**: Voor een aantal evenementen en die heb ik net genoemd, gaan wij
verplichtingen aan tot en met 2021. Voor een aantal evenementen moet dan nieuwe
besluitvorming plaatsvinden en daar ligt dan de ruimte voor de nieuwe coalitie. Ik vind die
betrouwbare overheid en partner ook wel een argument waar u volgens mij ook wel achter zult
2350 staan. Dan motie 21, die ontraden wij. Ik verwijs naar de welvaarts- en welzijnsmonitor die wij al
hebben gekoppeld aan onze eigen uitvoeringsagenda Economie. En waar ik ook mee zit, dat doe
je dan en dan heb je een uitslag en dan, wat ga je daarmee doen, want dan kom je toch weer bij
inkomenspolitiek en daar gaan wij niet over. Ik wil het ook nog eens koppelen aan de personele
inzet die het vergt. Ik ben daar ook wat selectief in als het gaat over wat doen wij wel en wat
2355 doen wij niet. Dit voegt dan weinig toe aan provinciaal beleid. Daarom ontraden wij deze motie.

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik ben wel benieuwd want die gegevens komen natuurlijk gewoon uit
die barometer, dus wij verzamelen de gegevens wel. Mijn vraag zou dan zijn, waarom zouden wij
niet als wij de gegevens verzamelen, er ook iets over opnemen in die uitvoeringverantwoording.
2360

Gedeputeerde **BOND**: Omdat u aan ons vraagt om een paragraaf op te nemen over
inkomensongelijkheid in Noord-Holland en het directe en indirecte effect van het provinciale
beleid hierop. Wij gaan niet over inkomenspolitiek. Daar gaat deze motie veel verder dan datgene
wat wij kunnen en ook als het gaat om het economisch beleid.
2365

De heer **HIETBRINK** (GL): Wilt u dan ook beweren dat het provinciaal beleid niet indirect ook
effect heeft op armoede of inkomensongelijkheid?

Gedeputeerde **BOND**: Niet in die mate zoals het hier in deze motie staat. Dan overschat u wel de
2370 rol van onze inbreng in de regionale economie en de versterking daarvan. Ik denk dat u hiervoor
echt in Den Haag moet zijn.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Ook gedeputeerde Loggen speelt vandaag, dat is waar zegt mijn
collega terecht. Ik begin even bij D66 en ook de PvdA, CDA die vragen hebben gesteld over ICT.
2375 Misschien nog even goed om te beginnen en nog eens te benadrukken dat het niet alleen maar
gaat hier om investeringen alleen maar voor ICT, maar voor organisatie brede processen. Kritieke
processen, ook bijvoorbeeld daar waar het gaat om brugbediening en de veiligheid daaromtrent.
U zegt, kunt u ons als GS nader informeren over waar dat geld straks specifiek aan wordt
besteed en komt het nog bij de begroting terug? Het antwoord op beide is ja. Wij gaan dat
2380 specifiek uitwerken in een staatje waarbij u dat op onderdeel en per jaarschijf nader uitgewerkt

krijgt. Daar waar het om grote bedragen gaat, worden ze zeker ook in separate voorstellen met PS besproken. Waarom is het dan structureel nodig, dat was een andere vraag. Omdat er heel veel op ons afkomt. Die veiligheid van gegevens wordt steeds belangrijker, de bescherming tegen aanvallen van hackers, de taken nemen toe wat betreft digitaal gebied. De complexiteit wordt
2385 steeds groter, wij hebben te maken met zogenaamde big data die een steeds grotere rol gaan spelen in onze beleidsvorming en de digitale dienstverlening neemt toe. Als je dan kijkt wat er nu structureel begroot is, dat is 800.000 euro per jaar plus nog – oneerbiedig gezegd – een restje uit de egalisatiereserve, daar kun je nu wel wat dingen voor doen maar dat is dan niet een
2390 structurele dekking, want uiteindelijk val je dan weer terug op die 800.000 euro. Dus ook in relatie tot die andere motie, het niet sparen voor NNN met dit geld, maar gewoon gebruiken voor de ICT wat ons betreft waar het voor nodig is.

De heer **HIETBRINK** (GL): Wij proberen bij dat punt niet iets te zeggen over het belang van informatieveiligheid. Wij wilden een principieel punt maken over hoe uitgewerkt moet nou iets
2395 zijn voordat je er heel veel geld structureel voor beschikbaar stelt. Wij vinden en waren volgens mij niet de enige, dat de informatie heel summier is en als je echt extra geld wilt hebben, je echt wat meer zou moeten duidelijk maken als GS, waar dat dan voor nodig is. Kunt u dat ook aanleveren dan?

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Ik heb u net gezegd, u krijgt een nader uitgewerkt staatje waarin precies staat op onderdelen waar het voor nodig is, wat de bedragen daarbij zijn en ook de jaarschijven. Dan ga ik naar de SP die zegt, met betrekking tot de klimaatdoelen hebben wij een blinde vlek eigenlijk met betrekking tot ook die relatie tussen wat zijn nou de kosten voor burgers of wat zijn de kosten voor bedrijven. Aan de andere kant, wat veroorzaken zij voor
2405 klimaatschade. Die blinde vlek is nog maar de vraag, er is zeker aandacht voor aan de tafels en ook in het kader van het klimaatakkoord en ook in de gesprekken die ik heel vaak heb binnen mijn portefeuille, kan ik u verzekeren. Het is zeker ook een aandachtspunt en een oplossing. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt door te kijken naar alternatieven als gebouw gebonden financiering en ook andere varianten, maar dat zijn uitwerkingen die nog nader tot ons komen. U heeft ook
2410 een motie en die gaat over de kosten van een rechtvaardig klimaatbeleid. Wat mij betreft is het geen motie voor GS, maar voor PS. Dit gaat over inkomenspolitiek, dat is niet aan ons maar aan het Rijk. Als u daar een politieke uitspraak over wilt doen als PS, dan staan wij daar neutraal in met betrekking tot deze motie. U had ook nog een concrete vraag, onderschrijven GS nou de stellingname van het Rijk over het betalen onder het minimumloon. Ik kan u alleen vertellen hoe
2415 wij dat zelf doen. De arbeidsgehandicapten die in het kader van de Participatiewet aan het werk zijn bij ons, worden in ieder geval conform het minimumloon of meer betaald. In zijn algemeenheid denk ik dat de consequenties van die regelingen een Rijksaangelegenheid zijn en als wij er al iets van vinden met elkaar, dan is dat over het algemeen breed in IPO-verband en zeker niet als Noord-Holland afzonderlijk. Dat is ook in lijn met hoe wij dat doen. Dan GL, over de
2420 Klimaatwet, zegt u een grote ambitie.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik heb nog een vraag over het vorige onderwerp. U zegt, dat doen wij dan in IPO-verband.

2425 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Als wij dat al doen.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Als u dat al doet. U zegt zelf heel keurig, wij betalen het minimumloon of zelfs meer. Dan ben ik hartstikke blij om maar er dreigt natuurlijk wel door het beleid van de regering dat daar verandering in gaat komen. Mijn vraag is dan eigenlijk, onderschrijft u dat? Dat
2430 geeft natuurlijk wel bepaalde consequenties. U zegt, nu vind ik er nog niks van en pas in IPO-verband, maar u mag er nu ook al wat van vinden.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Wij gaan er wat van vinden in IPO-verband heb ik u net verteld en dan ligt er ook een concrete casus voor. Dus ik houd het bij het antwoord dat ik net gegeven heb.
2435

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Waarvan ik kan concluderen dat ik dat vrij teleurstellend vind.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Dat mag u ervan vinden, maar dat is mijn antwoord. GL, de Klimaatwet 95% in 2050, de reductie is wel ambitieus en daar moeten wij het voortouw in nemen
2440 maar er worden ook andere grote woorden gebruikt. Het is een grote opgave, maar u zegt dat wij falen. Ik vind dat nogal wat, ik heb daar een ander beeld bij als wij kijken hoe wij op dit moment bezig zijn. Wij hebben subsidieregelingen, fondsen, innovatieregelingen, versnellingsprogramma's. Wij ondersteunen gemeenten, coöperaties, bewonersinitiatieven. Wij hebben beleid met betrekking tot alle belangrijke onderdelen rondom die energietransitie en het
2445 klimaat. Maar u zegt, het is met name aan de andere kant op het gebied van wind op land. Ook daar ga ik u natuurlijk wel tegenspreken. Dat is denk ik ook een beetje een kwestie van perspectief natuurlijk, want als je kijkt naar de opgave die wij met het Rijk hebben afgesproken dan herhaal ik nog maar eens ten overvloede dat wij wel de tweede provincie zijn die gewoon die opgave heeft gehaald. Dus zo belemmerend was de regelgeving dan in ieder geval niet. Maar u
2450 zegt je moet eigenlijk meer doen dan die opgave met het Rijk en daar heeft u die motie voor ingediend, motie 20 schrap de Cap. Het is een beetje in de lijn met wat collega Post ook net over een aantal andere moties zei. Wij hebben een coalitieakkoord en sinds de laatste keer dat ik buiten ben geweest, is het coalitieakkoord niet veranderd. Het college ontraadt deze motie en heeft geen reden om dat nu te wijzigen.

2455 De heer **HIETBRINK** (GL): Ik snap dat het coalitieakkoord niet veranderd is, maar de wereld is buiten natuurlijk wel veranderd. Ik vraag me af, want dat was de inzet en wij hebben er heel vaak met elkaar over gesproken om de motie nu in te dienen, of u het met ons eens bent dat die Cap onhoudbaar is gezien de afspraken die in het regeerakkoord zijn gemaakt.

2460 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Of de Cap houdbaar is of niet is onderdeel van de nieuwe coalitiebesprekingen. Er ligt nu een coalitieakkoord wat zegt dat dit gewoon de Cap is. Ik zie natuurlijk de ontwikkelingen die op ons afkomen, dat zie je ook bij de gesprekken die er plaatsvinden rondom het Klimaatakkoord en ook de uitwerking daarvan aan die verschillende
2465 tafels. Dus als daar uiteindelijk iets concreets uitkomt dan zal dat ongetwijfeld ook hier in ons huis landen om daar met elkaar het gesprek over te hebben. De PvdD heeft het over de

hengelplaatsen en de motie lood. U zei, geen enkel water voldoet aan de kaderrichtlijn water, Ik heb mij heel snel laten bijscholen op dit onderwerp. Ik heb begrepen dat lood niet het enige probleem is voor waterkwaliteit. Als je kijkt naar de verhouding, ook eigenlijk een ondergeschikte
2470 als je kijkt naar andere oorzaken van de mindere waterkwaliteit. Met betrekking tot de motie specifiek, er zijn natuurlijk ook al hengelaars die met alternatieven werken nu ook als zij gaan vissen. Op het moment dat wij dit nu volledig in de ban zouden doen, dan zouden die mensen die heel bewust hiermee bezig zijn, niet meer aan die oever terecht kunnen. Verder is de praktijk dat bij de herinrichting van de oevers van provinciale vaarwegen wordt gekeken naar waar
2475 steigers kunnen komen en ook waar natuurvriendelijke oevers kunnen komen. Wij bepalen natuurlijk ook die locatie voor die vissteigers, ook in goed overleg met ecologen, met Staatsbosbeheer en de kraamkamerfunctie van die natuurvriendelijke oevers zal daarbij niet worden beperkt. Bij een goede zonering hoeven die functies elkaar dus ook niet te bijten. Als de motie dus tot doel heeft om die bestaande praktijk te beëindigen, dan ontraadt het college deze
2480 motie.

Tweede termijn

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Wij hebben een reactie gehad van GS op amendement 26
2485 waarvoor dank. Wij zitten een beetje te worstelen met of wij het amendement zullen intrekken. Als er iets onze kant opkomt, dan zijn wij daar natuurlijk blij mee en dan zullen wij het amendement zeker intrekken, maar omdat mevrouw Geldhof het antwoord gaf en niet gedeputeerde Van der Hoek, terwijl het echt over lokale coöperaties gaat die iets doen met duurzame energie, willen wij nog een hele korte aanvullende toelichting vragen aan GS of het
2490 daar inderdaad over gaat, die regeling. Als dat zo is, dan zullen wij het amendement intrekken. Dan ben ik bij amendement 28, want ook daar hebben wij een reactie gehad van GS. Ik heb dat maar gelezen als een toezegging om voordat wij richting Den Haag iets doen op het gebied van de regiodeals, met de commissie in gesprek te gaan zodat wij op dat moment nog kunnen kijken of daar wat ruimte zit. Ik zie de gedeputeerde nee schudden, dan ga ik hem nog niet intrekken,
2495 dan ben ik toch benieuwd wat er wel gezegd is net. Tot slot probeer ik de heer Den Uyl op zijn wenken te bedienen, een motie indienen, de motie Klimaatnota waarin wij constateren dat er in de Tweede Kamer onlangs een klimaatwet is gepresenteerd, de Tweede Kamer naast Prinsjesdag voortaan de klimaatdag kent en GS opdragen in lijn met de klimaatwet elk jaar een klimaatnota te presenteren, zodat PS op een klimaatdag naar aanleiding daarvan het gesprek aan kunnen gaan.
2500 Dat dienen wij in mede samen met de SP, PvdD en de CU/SGP. Dus potentieel hebben wij hier een bredere coalitie dan in Den Haag, als de hier zittende coalitiepartijen ook zouden willen aanhaken. Dat zien wij graag.

Motie 27/09-07-18

2505 Klimaatnota

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Constaterende dat:

- 2510 - *Er in de Tweede Kamer onlangs een Klimaatwet is gepresenteerd;*
 - *De Tweede Kamer naast Prinsjesdag voortaan de klimaatdag kent.*

Dragen GS op:

- In lijn met de Klimaatwet elk jaar een klimaatnota te presenteren zodat PS op een klimaatdag*
2515 *naar aanleiding daarvan het gesprek aan kunnen gaan*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP

- 2520 Mevrouw **ZAAL** (D66): Mijn partij heeft een dag nadat de klimaatwet was aangenomen schriftelijke vragen over dit onderwerp ingediend, onder andere hoe Noord-Holland dat gaat vertalen. Vindt u niet dat wij eerst de antwoorden op die schriftelijke vragen moeten afwachten voordat u deze motie indient?

- 2525 De heer **HIETBRINK** (GL): Nee, dat vind ik niet want volgens mij vragen wij hier niets anders dan het organiseren van een dag. Dat staat volgens mij helemaal los van de schriftelijke vragen die u heeft ingediend.

- De VOORZITTER:** De motie maakt in ieder geval deel uit van de beraadslagingen en zal in de
2530 wereld bekend worden gemaakt als motie 27.

- De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, de Britse journalist George Mondioth zei over het klimaatakkoord van Parijs: het is een wonder bij wat het had kunnen zijn en een ramp in vergelijking met wat het had moeten zijn. En ook in die lijn heeft de PvdD kritiek op de
2535 klimaatwet zoals die nu in Nederland voorligt. Mooi dat er doelen zijn maar hoe ga je die ook daadwerkelijk halen? Deze klimaatwet biedt daar geen enkele garantie voor en die hebben wij hard nodig om binnen het anderhalve scenario te blijven. Bijvoorbeeld het vergroenen van de belastingen en dan hebben wij een prachtige kans in Noord-Holland. Over de opcenten, de lagere OV-tarieven, precies wat wij zouden moeten willen. Natuurlijk adviseert het college negatief op
2540 die motie, want het staat in het coalitieakkoord dat de opcenten niet omhoog mogen. Daarmee is die motie natuurlijk niet voor de vorm, want na twaalf jaar heb ik nog steeds vertrouwen in voortschrijdend inzicht van de coalitie. Het kan wel, er is tenslotte een heel andere wereld nu. Wel degelijk een klimaatakkoord, een klimaatwet en de roep om het vergroenen van de belasting is nog nooit zo groot geweest. Dus coalitie, pak die kans, GS, zeg niet dat het een slecht idee is, het
2545 staat slechts niet in het coalitieakkoord. Pak de kans om niet alleen te praten over het klimaat maar er ook iets aan te doen.

- Mevrouw **ZAAL** (D66): Ik heb hier toch een beetje moeite mee. Wij hebben bij motie 110 24 miljoen euro vrijgemaakt voor duurzame energie. Nu nog een keer 10 miljoen euro. U hebt bij
2550 motie 110 tegengestemd net als GL. Hoezo komen wij niet in actie? Volgens mij doen wij hier in Noord-Holland heel erg veel en ik wil dus ook afstand nemen van hetgeen u hierover zegt.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik verwijs in het bijzonder naar de bijdrage van de PvdA die zegt, laten wij het gesprek met elkaar aangaan, dat moet u ook duidelijk zijn geweest. Met betrekking
2555 tot de koppelverkoop die u destijds aan de Duinpolderweg voorstelde, volgens mij weet u heel goed waarom wij daar tegen gestemd hebben. Wij zijn niet van de koppelverkoop en zeker niet als wij er extra asfalt mee moeten realiseren. Dat doen wij dan gewoonweg niet. Neemt niet weg dat wij voor die investeringen zijn, dat heb ik in mijn eerste termijn ook heel duidelijk verwoord. Zeer blij met de woorden van de heer Tekin. Volgens mij beogen wij met de motie Bijenhôtels
2560 precies wat hij toezegt. Volgens mij kan het op deze manier zijn vorm krijgen en kunnen wij de motie dus intrekken. Dat zullen wij dan ook bij deze doen. Wij zien uit naar al die prachtige bijenhôtels die op al die scholen opgehangen kunnen worden en de kansen die dat voor natuur- en milieueducatie biedt.

2565 De **VOORZITTER**: Motie 22 is ingetrokken.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dan de motie Hengelen met lood. Ik hoor GS zeggen: ja maar er zijn wel meer problemen dan alleen het lood om de KRW te behalen. Dat klopt, maar dat is geen goede reden om meer lood in het water te gooien. Er zijn hengelaars die geen lood gebruiken,
2570 maar dat is geen goede reden om alle hengelaars, dus ook degenen die lood gebruiken, te faciliteren. De bestaande praktijk biedt geen enkele garantie dat er tot 2027 niet extra lood in onze wateren gegooid gaat worden door hengelaars. Willen wij die bestaande praktijk doorbreken? Ja, dat willen wij. Daarom handhaven wij deze motie en zien die graag in stemming.

2575 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Met betrekking tot motie 26. Gedeputeerde Geldhof heeft gezegd dat zij een rotsvast vertrouwen heeft in de RAPS en dat de regio's het zelf moeten doen, om te kijken hoeveel seniorenhuisvesting er gebouwd wordt. Voor het overige heeft zij gezegd dat het gaat om allerlei bevolkingsgroepen. Daar kan ik inkomen wat haar betreft, maar wij hebben nu eenmaal een voorkeur voor seniorenhuisvesting, omdat wij vinden dat daar veel te
2580 weinig voor wordt gebouwd. 25% van de bevolking is straks ouder dan 65 en er wordt veel te weinig gedaan. Wat ik hiermee wil zeggen is, wat is er mis met het doen van een onderzoek dat je straks met cijfers kunt onderbouwen naar de regio's toe hoeveel seniorenwoningen en alternatieve woonvormen tot 2050 er daadwerkelijk nodig zijn? Ik vind dat de provincie hier best een regierol in moet hebben. Dat hebben wij de afgelopen jaren al vaker gezegd. Dus wij
2585 handhaven onze motie 26.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik zie gezien mijn spreektijd af van de tweede termijn.

De heer **YURDAKUL** (D66): Voorzitter. Het is bijzonder jammer dat een democratisch gekozen
2590 partij kiezers in de kou laat staan. De PVV stemt vandaag tegen de kaderbrief. Dat betekent dat zij tegen provinciale wegen zijn waarop ook hardwerkende Nederlanders graag rijden. Dat betekent ook dat zij tegen het OV zijn die mensen brengt van de ene stad naar de verschillende dorpen in onze provincie. Maar ook tegen onderhoud van historisch erfgoed. Zo kan ik nog verder doorgaan. Het siert GL niet als zij vandaag met extra investeringen komt, terwijl zij een
2595 paar maanden geleden bij de bespreking van motie 110, waar wij geld vrij hebben gespeeld voor

klimaatdoelen, daar tegen hebben gestemd. Het is niet geloofwaardig. Het siert GL niet, omdat zij daarvoor ook geen goede dekking hebben. Wat doen zij dan? Zij trekken gewoon twee belangrijke plannen onderuit. Dat is informatiebeveiliging en waterrecreatie. De gelden daarvan wil men aanwenden voor de dekking van extra investeringen.

2600

De heer **HIETBRINK** (GL): Misschien mag ik hier vast aankondigen dat wij ook tegen de kaderbrief zullen stemmen en dat dat volgens mij ons democratisch goed recht is. Ik wilde een vraag stellen over de dekking want die is volgens mij gewoon goed. Wij constateren dat bepaalde plannen niet uitgewerkt zijn. Ik zou willen vragen aan de heer Yurdakul of hij kan uitleggen waarom volgens

2605

hem die dekking niet zou deugen.

De heer **YURDAKUL** (D66): Die vraag heeft u ook net gesteld toen ik aan het woord was over de kaderbrief. Er zijn ook andere zaken die belangrijk zijn in de provincie Noord-Holland. Het benutten van kansen voor waterrecreatie, dat vinden wij ook wel belangrijk. Het is ook wel zo dat er nu geld wordt uitgetrokken voor wederom klimaatdoelen en er wordt ook geld uitgetrokken voor een natuurnetwerk en daar bent u eigenlijk wel blij mee, maar u wil daar ook een stapje verder gaan. Ook daar heeft u geen goede dekking. Ik heb het gevoel dat de verkiezingen weer in aantocht zijn en GL wil zich groener gaan profileren. Er zijn een paar moties ingediend die inderdaad betrekking hebben op inkomenspolitiek, motie 19, 21 et cetera. Ik denk dat dat geen

2610

2615

zaak is waar de provincie Noord-Holland zich mee moet bezighouden. Bovendien kunnen wij dat ook nooit handhaven. Verder stoppen met sponsering spreekt ons niet aan, het is een te generieke maatregel. Wist u dat provincie Noord-Holland via sponsorbeleid ook de Amsterdamse Uitmarkt mede mogelijk maakt, zodat de provincie Noord-Holland op de culturele kaart komt te staan? Verder concluderen wij dat de kaderbrief op een brede steun kan rekenen van PS.

2620

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Ik wilde iets zeggen over drie moties. In de eerste plaats motie 19 van de SP. U heeft gehoord in mijn eerste termijn dat ik iets gezegd heb wat hier helemaal mee overeenkwam. Wij willen deze motie graag mede ondertekenen en indienen. Dan in de tweede plaats motie 20. Het zal helder zijn, wij zijn gebonden aan een coalitieakkoord. In dat coalitieakkoord hebben wij heldere afspraken gemaakt over de doelstelling van de provincie ten aanzien van Wind op land en zouden wij elkaar nog eens even mogen feliciteren met het feit dat wij een van de weinige provincies zijn die zijn doelstellingen haalt. Er komt een volgende periode en dan kijken wij wel weer naar de toekomst, maar op dit moment vind ik het meer reden voor plezier dan zeggen dat het allemaal weer anders moet. Sommige successen moet je echt vieren, zoveel hebben wij er ook niet. Dit was een grapje om even te relativiseren, niet dat ik het meen. Dan het laatste punt, er ligt een motie 27. Daarvan zou ik het volgende willen zeggen. Het klimaatakkoord van Parijs gaat vooral over samenwerking van overheden maar dat moet zijn vertaling krijgen in samenwerking op landelijk en regionaal niveau. Daarom heb ik gezegd, wij hebben een regenboogcoalitie van zeven partijen waaronder de vier regeringspartijen en drie

2625

2630

2635

oppositiepartijen die samen iets vinden. Moeten wij niet met elkaar in gesprek om hier in Noord-Holland te kijken, D66 had weliswaar vragen gesteld, maar ik stel de vraag aan partijen en niet zozeer aan GS, om te kijken wat wij daar in Noord-Holland mee kunnen. Wat krijg ik? Wij krijgen een motie die bedoeld is om te verdelen in plaats van te verbinden. Wij zijn natuurlijk een politiek

2640 orgaan, dat weet ik ook wel anders stond ik hier niet, maar toch is het soms handiger om elkaar even bij de hand te nemen in dit soort discussies dan gelijk weer met een motie denken dat je je gelijk haalt. Wat wordt het klimaat daar beter van, dat is mijn vraag.

2645 De heer **HIETBRINK** (GL): Laat ik allereerst constateren dat de motie niet bedoeld is om te verdelen. Ik denk dat samenwerking inderdaad de enige manier is om het klimaatprobleem onder de knie te krijgen. Mijn vraag is waarom u niet kunt instemmen want u reageert een beetje geagiteerd op de motie. Wij vragen eigenlijk niets anders dan, organiseer elk jaar een dag, zorg dat er een klimaatnota ligt en praat daarover met elkaar. Dat is wat wij vragen, er is niks mis mee toch?

2650 De heer **DEN UYL** (PvdA): Naar de heer Hietbrink toe, het lijkt mij een goed idee om met zeven of meer partijen te praten over de vraag of dat de goede aanpak in Noord-Holland is. Maar in plaats van dat je begint met een besluit en dan zegt, dan gaan wij over de uitwerking, zou je moeten beginnen met het gesprek en dan samen kijken wat de beste manier is. Zo zien wij dat voor ons en niet andersom.

2655 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter. Volgens mij liggen wij niet uit elkaar en staat er juist in deze motie, laten wij het er met elkaar over hebben. Nu vragen wij aan GS of zij dat willen organiseren, wij kunnen het ook aan de griffie vragen of wat dan ook. Er staat nou juist, laten wij dat nou een keer per jaar doen. Er staat helemaal niks raars en wereldschokkends in en het is het gesprek dat u wilt.

2665 De heer **DEN UYL** (PvdA): Ik denk dat ik nog niet helder genoeg ben geweest. Dat gesprek, als dat tot stand komt tussen die zeven en misschien meer partijen, zou best tot een conclusie leiden dat wij samen iets aan GS willen vragen. Het zou ook tot iets anders kunnen leiden, dat wij iets anders vinden. Wat deze motie doet, die begint met een eventuele uitkomst van een gesprek en dan vervolgens zegt: zo moet het. Dat is niet een gesprek organiseren, dat is eigenlijk op voorhand beginnen met, wij weten hoe het moet en u weet niet hoe het moet, terwijl het aardige van die regenboogcoalitie is dat over de partijen heen men tot een gemeenschappelijke opvatting is gekomen. Ik zou dat ook graag in Noord-Holland zien, in ieder geval dat wij met elkaar erover in gesprek gaan.

2675 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik wil ingaan op een aantal moties en amendementen die ingediend zijn. Allereerst de subsidiefaciliteit voor die duurzame energie van burgerinitiatieven. De uitleg van de gedeputeerde op dat vlak, waarin wij dit gaan doen en die collectieven gaan ondersteunen, is zeer naar tevredenheid van onze fractie. Wij waren daar ook erg voor. Wij zullen later ook bekijken of die inzet dan voldoende is of dat wij daar wellicht nog wat meer moeten doen. Volgens mij komt dat amendement in dat kader wat te vroeg. Dan sponsoring, ik ben het eens met de woorden van de heer Yurdakul op dat vlak. Ook sponsoring aan de Uitmarkt en Bevrijdingspop en dergelijke zit daarin en volgens mij zijn dat doelen die wij hier breed

2680 ondersteunen en is het te generiek om daar nu in een keer een einde aan te maken. Het bijenhotel, ben blij dat de gedeputeerde daar een toezegging over heeft gedaan. Volgens mij was

het een mooie oproep in de commissie destijds en goed om dat te regelen op deze manier. Dan kom ik bij tot de laatste motie die zojuist is ingediend rondom de klimaatwet. Ik vind die motie eigenlijk misschien een wat te zwaar middel, want ik voel enorm mee met collega Den Uyl om
2685 daar wel een gesprek over te voeren en te kijken welke stappen wij kunnen zetten daarin. Ik vind eigenlijk de motie ook wat beperkt, want het is eens per jaar een klimaatdag. Volgens mij moeten wij ons ook niet beperken tot eens per jaar om aandacht te geven aan dit onderwerp, maar zouden wij dit vaker moeten doen. Ik zou daarbij ook nog willen bekijken wat nou de relatie is met de energiemonitor die wij ook al enkele keren per periode bespreken. Dus dat nog even over
2690 die laatste motie.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Ik wil toch nog even in de richting van de heer Hietbrink naar aanleiding van amendement 28 reageren. U zegt in de toelichting dat u van mening bent dat de discussie over de inzet op bepaalde beleidsterreinen niet nu gevoerd dient te worden, dat hoort
2695 in een nieuwe bestuursperiode te gebeuren, in ieder geval voor de middelen die voor 2020 en 2021 zijn gereserveerd. Waar het om gaat is dat de eerste regiodeals al moeten worden ingediend voor 1 september en volgend jaar ergens in het voorjaar. Dat betekent dus dat wij geen tijd hebben om te wachten tot 2020, 2021 met het voeren van de discussie. De discussie eigenlijk voor die tranche die in september al aan de orde is, is expliciet niet meer te voeren. Wat
2700 wel gebeurt, is dat wij u uiteraard informeren. Dus er komt een brief vanuit ons college met de actuele stand van zaken. Wij kijken dan natuurlijk ook hoe zit het met de cofinanciering voor nu, maar kijken ook naar, kunnen wij misschien cofinanciering halen uit bijvoorbeeld de klimaatmaatregelen. Er wordt wel degelijk breder gekeken. Als u zegt wij moeten die discussie helemaal opschuiven tot ergens in de nieuwe bestuursperiode, dan is dat gewoon te laat voor een
2705 aantal van die regiodeals. Dan inhoudelijk in de richting van de heer Van Liere. Ik realiseerde mij dat ik vergeten was om inhoudelijk op uw voorstel in te gaan. Even los van de dekking, op grond waarvan alleen al ontraden moet worden, wij hebben als college en als coalitiepartij, zo staat het ook in het coalitieakkoord, steeds aangegeven dat wij alle modaliteiten willen faciliteren. Dan is het natuurlijk wat kort door de bocht om te zeggen, een buskaartje is twee tot drie keer zo duur
2710 als benzinekosten, want een automobilist betaalt niet alleen maar benzinekosten. Die betaalt ook motorrijtuigenbelasting, de aanschaf van de auto, het onderhoud en als hij op andere plekken komt, betaalt hij nog meer kosten. Dus ik vind het wat te kort door de bocht om te zeggen, nou ja vergelijk het maar met de brandstofkosten want dat is lekker gemakkelijk. Dus op die inhoudelijke grond vind ik de vergelijking volkomen mank gaan. Wij hebben steeds gezegd, wij
2715 zitten er niet om mensen in een bepaalde modaliteit te drukken. Wij faciliteren alle modaliteiten en tegelijkertijd heeft de ervaring ook geleerd dat prijselasticiteit in het openbaar vervoer vrij beperkt is, met andere woorden of je prijzen verhoogt of verlaagt, heeft niet echt veel invloed op het aantal reizigers. Sterker nog, wij hebben een tijdje een proef met gratis openbaar vervoer gedaan en er werd niet meer gebruik gemaakt van het openbaar vervoer. Dat wil zeggen, gratis
2720 voor de reiziger, want there's no such thing as a free ride. Bovendien strekt uw motie zich ook nog eens uit tot het gebied van de SRA. Wij gaan niet over de prijzen van het openbaar vervoer in de stadsregio Amsterdam. Dus als het gaat om metro en tram, dan is dat echt een aangelegenheid van de vervoersregio Amsterdam en niet van ons. Bovendien is ons opstaptarief

2725 al lager dan dat van diezelfde stadsregio. Ik geef u nog een handje vol argumenten mee op grond waarvan ik deze motie ontraad.

2730 Gedeputeerde **GELDHOF**: Allereerst in reactie op mevrouw De Meij over haar motie van een paar partijen. Natuurlijk, het is essentieel dat je weet voor wie je moet bouwen, maar gemeenten weten als geen ander wat hun woningvoorraad is. Zij krijgen ook de informatie hoe de samenstelling van de bevolking zich gaat ontwikkelen en wat voor woningen er moeten worden toegevoegd. Met name de regio Gooi en Vechtstreek heeft het vooral voor senioren en
2735 zorgwoningen uitstekend in beeld. Ook andere regio's werken eraan of hebben dat al klaar en het motto van GS is dat wij werken in de geest van de Omgevingswet. Regio's hebben met elkaar de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een evenwichtige woningvoorraad passend bij de regionale behoeften en de samenstelling van hun bevolking. Huisvesting overigens voor alle doelgroepen is lokaal gebonden en regionaal maatwerk en wij hebben er vertrouwen in dat de regio's daarvoor kunnen zorgen. Overigens financieel gezien, mocht u hiertoe alsnog besluiten als PS, zou ik u de dekking zeer willen ontraden.

2740 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, dat gemeenten op de hoogte zijn van wat er gebouwd moet worden, zegt nog niet dat dat altijd tot goede besluiten leidt.

De **VOORZITTER**: Dat besluit vindt in de gemeenteraad plaats.

2745 Gedeputeerde **GELDHOF**: Maar u vraagt om onderzoek te doen naar seniorenhuisvesting en laat dat nou precies in de regio's plaatsvinden. U vraagt het nu aan ons om dat te doen en daarvan zeg ik, wij ontraden deze motie. Daar zijn andere gremia voor. De fractie van GL heeft nog gevraagd om een nadere toelichting waar wij dus aan werken en wat ook staat in het programma wat u als PS hebt vastgesteld, is dat er een regeling is om burgercollectieven te ondersteunen bij
2750 het uitvoeren van concrete, energiebesparings- en duurzame energieprojecten. Het resultaat dat beoogd is, is meer draagvlak onder burgers voor energietransitie, een afname van het energieverbruik in de gebouwde omgeving en een toename van de productie van duurzame energie. Volgens mij staat dat letterlijk in de toelichting van uw amendement. Het gaat erom in ieder geval dat de burgercollectieven een belangrijke rol hebben en er ook voor kunnen zorgen
2755 dat zij kunnen worden ingezet als ambassadeur voor het verduurzamen, mensen meetrokken. Juist die collectieven waarvan wij weten dat die er al heel veel zijn, er zijn er op dit moment meer dan 50 in Noord-Holland en dat wij hen helpen. Je hebt bijvoorbeeld Calorie in Castricum, zij hebben met succes bij diverse scholen zonnestroominstallaties gerealiseerd. Er zijn twee collectieve zonnestroomsystemen op panden van de gemeente neergezet en men heeft inmiddels
2760 allerlei projecten lopen voor collectieve inkoop voor zonnestroominstallaties voor woningeigenaren. Dat zijn allemaal van die initiatieven die wij met deze regeling willen gaan ondersteunen. Dank voor uw steun dat wij dit verder aan het uitwerken zijn.

2765 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Die graag reageert op de motie 27 Klimaatnota. Het college ontraadt deze motie. Wij hebben al een begrotingscyclus, de jaarlijkse bijstelling van de uitvoeringsparagraaf Beleidsagenda Energietransitie. Wij hebben ook afgesproken dat wij ieder

jaar de staat van de transitie opleveren waarin wij de CO2 monitoren. Dat doen wij vierjaarlijks plus eventueel nog het dashboard wanneer de actualiteit dit vereist. Dan hebben wij ook nog een voortgangsrapportage op de circulaire economie en wat er aan zit te komen in het kader van de landelijke afspraken, is de landelijke monitoring van de regionale energiestrategieën. Al met al is dat heel erg veel. GL had het straks over falen en wij moeten meer doen, maar als meer doen betekent meer schrijven, dan moeten wij dat volgens mij maar niet doen. Wij hebben voldoende informatie om met elkaar het debat over te voeren en in gesprek te gaan.

2775 De **VOORZITTER**: Dan komen wij bij de stemming over de moties en amendementen.

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. Een schorsing van twee minuten.

2780 De **VOORZITTER**: Ik begrijp dat er behoefte is aan een korte schorsing. Dan schorsen wij drie minuten. De vergadering is heropend. Wij gaan stemmen over de amendementen.

De heer **HIETBRINK** (GL): Ik zou willen beginnen met het leven iets makkelijker te maken door te zeggen dat wij amendement 26 willen intrekken. Wij hebben naar de gedeputeerde geluisterd en wachten rustig af wat er komt.

2785 De **VOORZITTER**: Amendement 26 is ingetrokken.

De heer **HIETBRINK** (GL): Dat geldt ook voor amendement 28. Wij begrijpen dat de aanvraag voor de regiodeals al onderweg is voor 2019. Wij kijken wat er uitkomt en agenderen dan die informatie voor een commissievergadering. We kunnen altijd zien wat wij daarmee willen doen.

2790 De **VOORZITTER**: Amendement 28 is ingetrokken. Amendement 27. Stemverklaringen?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Wij vinden het doel erg sympathiek, echter de dekking vinden wij heel erg ingewikkeld. Daarom stemmen wij met pijn in ons hart tegen.

2800 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL en PvdD, de overige leden daar tegen, zodat het amendement is verworpen. Amendement 30. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen hun handen op te steken? De leden van de fracties van GL, SP, PvdD, CU/SGP en 50plus. Overige leden daar tegen, zodat amendement 30 is verworpen. Dan de moties. Motie 18. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de handen op te steken? Dat zijn de leden van de fractie van PVV, de overige leden daartegen zodat motie 18 is verworpen. Motie 19. Stemverklaringen?

2805 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voor alle duidelijkheid, wij hebben niet de motie opnieuw ingediend maar hij moet worden beschouwd als medeondertekenend door de PvdA. Deze motie is medeondertekend door de PvdA, maar wij hebben de administratieve aanpassingen niet gedaan want dat scheelt gewoon een blaadje. Als wij dat nu in de notulen zetten.

2810 De **VOORZITTER**: In de notulen wordt vastgelegd dat de motie mede is ingediend door de PvdA. Stemverklaringen?

De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter. Bij constatering in de motie staat bij het eerste gedachtenpuntje niet voor niets dat er een klimaatakkoord ligt waarin een dergelijke
2815 rechtvaardiging van de kosten nog niet is opgenomen en dat is niet voor niets, daar waar het in Den Haag ook hoort te liggen. Mede in het licht van deze zinsnede zal het u duidelijk zijn dat de VVD hier geen inkomenspolitiek gaat bedrijven. Dat de twee indieners daar een andere mening over hebben, verbaast ons uiteraard niet.

2820 Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Uiteraard een sympathieke motie en belangrijk dat hier aandacht voor gevraagd wordt, maar wij voorzien op dit moment nog geen rol voor de provincie. Wij willen graag het gesprek in dit huis aangaan over wat de gevolgen zijn van de klimaatwet.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het CDA stemt tegen deze motie. Wij hebben wat twijfel bij de
2825 genoemde cijfers. Wij vinden het op dit moment nog te vroeg in het proces om een dergelijke uitspraak te kunnen doen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdA, SP, GL, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan motie
2830 20, Schrap de Cap. Stemverklaringen?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): De SP wil zeker doorpraten over windenergie op industrieterreinen. Deze motie zoals die hier geformuleerd staat, is een vrijbrief om weer verder te gaan met de wildgroei die wij al eerder hebben meegemaakt en waarom wij het provinciebeleid hebben ontwikkeld. Om
2835 die reden zijn wij tegen de motie, niet omdat wij tegen windenergie zijn.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PvdD, CU/SGP, de overige leden daar tegen, zodat motie 20 is verworpen. Motie 21. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties
2840 SP, GL, PvdD, 50plus en CU/SGP, de overige leden daar tegen, zodat motie 21 is verworpen. Dan motie 23. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, overige leden daar tegen, zodat motie 23 is verworpen. Dan motie 24. Stemverklaringen?

2845 De heer **HIETBRINK** (GL): Wij zullen tegen deze motie stemmen, niet omdat wij per se tegen het verhogen van de opcenten zijn, maar wel omdat wij niet snappen waarom dat op het niveau van Zuid-Holland moet. Belangrijker omdat wij vinden als er heel veel geld vrijkomt, dat dat niet alleen zou moeten gaan naar het verlagen van het kilometertarief. Daar hebben wij ook nog allerlei andere nuttige doelen voor.

2850 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PvdD, overige leden daar tegen zodat de motie is verworpen. Dan motie 25. Stemverklaringen? Mag ik

de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdD, GL, 50plus, CU/SGP, overige leden daar tegen, zodat motie 25 is verworpen. Dan motie 26. Stemverklaringen? Niet.

2855 Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PVV, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden daar tegen, zodat motie 26 is verworpen. Dan motie 27. Stemverklaringen?

2860 De heer **DEN UYL** (PvdA): Gezien het debat zal het geen verbazing opleveren dat wij deze motie niet gaan steunen. Ik wil wel melden dat wij deze week een uitnodiging aan alle partijen in deze Staten vertegenwoordigd, zullen doen om dat gesprek over de klimaatwet waarvan wij de noodzaak zien, te organiseren.

2865 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP, overige leden daar tegen, zodat ook deze motie is verworpen. Dan de kaderbrief zelf, voordracht 38. De besluitvorming vindt plaats ervan uitgaande dat het ontstane verschil tussen de jaarrekening 2017 en de kadernota in het begrotingsproces wordt opgelost. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PVV en 50plus, de overige leden daar voor, zodat voordracht 38 is aanvaard.

2870

11. Statenvoordracht 39 Tweede actualisatie Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2018-2023

2875 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij hebben drie punten waaronder het PMI, ten eerste de verbinding A8/A9. Mijn fractie is een groot voorstander van het verminderen van de leefbaarheidsproblemen in Krommenie. De manier waarop ons college dit echter nu aanvielt vinden wij zeer onverstandig. Het college richt zich met oogkleppen op slechts één oplossing. Zij is als een automobilist die in volle vaart op een muur afrijdt en alle afslagen naar veiliger uitwegen negeert. Dit is heel gevaarlijk want er is een grote kans dat wij de optimale oplossing

2880 zo niet vinden. Wij doen een dringende oproep aan het college om breder te kijken naar de golfbaanvariant en ook te kijken hoe andere oplossingen waaronder een versimpelde variant 7 met goede landschappelijke inpassing, kunnen bijdragen aan de oplossing van de problemen. Ten tweede, het project groot onderhoud N236, de Franse Kampweg. Er is op verzoek van de Staten een burgerparticipatieproces uitgevoerd waarin een aantal goede suggesties is gedaan om

2885 de weg veiliger te maken. Afgelopen week is er op de weg nog een ongeluk gebeurd wat alleen maar illustreert dat het belangrijk is te investeren in verkeersveiligheid. Wij zijn daarom mede-indieners van een motie en amendement die later door de SP worden aangeboden, waarin wij oproepen in overleg met de werkgroep een aantal verbeteringen uit te werken en uit te voeren en daarvoor 300.000 euro ter beschikking te stellen. Ten derde, de fietstunnel bij Laren bij La Place.

2890 Er ligt daar een school aan de overkant van een drukke provinciale weg. Na heel veel druk vanuit de omgeving is in 2009 een tunnel aangelegd. Iedereen blij zo leek het, ware het niet dat de toerit naar de tunnel niet op een goede manier kon worden aangelegd omdat een manege de grond gebruikte. Verschillende keren heeft de gedeputeerde aangegeven bezig te zijn met de oplossing van dit probleem. Het was een probleem, want de tijdelijke toerit bleek

2895 levensgevaarlijk. Verschillende keren hebben ernstige ongelukken plaatsgevonden waarbij een

traumahelikopter moest komen. De landelijke Fietzersbond heeft de situatie zelfs uitgelicht in haar rubriek "Rare frats". Nu opeens lijkt het probleem in de manege niet meer te bestaan, maar gaat het over een aardkundig monument. Ik ben een groot voorstander van zorgvuldig omgaan met aardkundige monumenten maar dit lijkt wel een gelegenheidsargument. Collega's, weet u over welk aardkundig monument wij het hebben? De Utrechtse Heuvelrug. Die loopt van Rhenen tot Huizen. Weet u wat er ter plekke is gebeurd in dit monument? Er is gegraven om een tunnel aan te leggen. Dan kun je toch niet beweren dat de toerit aanleggen niet meer mogelijk is. In de wezenlijke kenmerken en waardenaanpak zou dit absoluut irrelevant zijn geweest, ik snap het werkelijk niet. Wij dienen daarom een motie in waarin wij oproepen om de bovengrondse aanpassingen nog even in de wacht te zetten en werk te maken van het recht leggen van de toerit.

Motie 28/09-07-18

Toerit fietstunnel Laren recht leggen

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Constaterende dat:

- *De provincie in 2010 een tunnel heeft aangelegd onder de N525 bij Laren;*
- *Het destijds niet direct mogelijk was een normale toerit te creëren vanwege gebruik van het naastliggende terrein door de manege en er als tijdelijke maatregel een toerit met een haakse bocht is aangelegd;*
- *Er destijds 200.000 euro gereserveerd is om de toerit later alsnog recht te leggen;*
- *Er sinds die tijd verschillende ernstige ongelukken zijn gebeurd in deze bocht;*
- *Er volgens de CROW-normen geen haakse bocht met zo'n kleine boogstraal aangelegd mag worden wanneer het zicht beperkt is;*
- *Het college op 19 juni jl. heeft besloten de haakse bocht in stand te laten vanwege "de aantasting van het aardkundig monument".*

Overwegende dat:

- *Veilige fietsinfrastructuur prioriteit moet hebben;*
- *Het aardkundig monument destijds reeds is aangetast door de aanleg van de tunnel zelf en dat een verbeterde toerit die aantasting niet substantieel groter zal maken;*
- *De provincie veel expertise heeft in het maken van landschappelijk zorgvuldig ingepaste ontwerpen van infrastructuur;*
- *Er in de regio/bij omwonenden waarde wordt gehecht aan voltooiing van dit project door nakoming van de eerdere toezeggingen;*
- *Het zonde is van de investering in de tunnel destijds als we de tunnel nu niet beter bruikbaar maken.*

Dragen GS op:

1. Project "N525-05 Kruispunt N525-Westerheide/Oude Postweg, gemeente Laren" nog niet naar de planfase te verschuiven maar voorlopig in de studiefase te houden;

2. Alle benodigde stappen te zetten die nodig zijn om de aanrijroute naar de fietstunnel onder de N525 bij Laren recht te leggen

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP, SP, GL

2945 De **VOORZITTER**: Uw spreektijd is nagenoeg op. De motie maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. Afgelopen weekend heb ik heel even het nog vrij verse asfalt van de N194 mogen bewonderen. Wie had anderhalf jaar geleden toen Heijmans de werkzaamheden stil legde, gedacht dat dit stukje weg nog dit jaar tot openstelling zou komen. Complimenten aan de gedeputeerde die daar ongetwijfeld een aantal slapeloze nachten van heeft gehad. Het was een hele bevalling maar zoals de gedeputeerde vanochtend al zei over een ander dossier, er is een mooi kind gekomen. Wij gaan ervan uit dat het met het resterende deel van de Westfriisiaweg ook goed gaat komen. In ieder geval is de regio al een stukje beter bereikbaar geworden. Een ander mooi project in onze provincie is de N201. Het mooie van dit project is dat door de meevallende conjuncturele ontwikkelingen er een positief resultaat bereikt is. Uiteraard kunnen wij instemmen met het voorstel om dit positieve resultaat af te ramen en dit in te zetten voor het aangepaste dekkingsplan Westfriisiaweg. Zoals door mijn collega Van Straaten bij de Kaderbrief al is aangehaald, lijkt het erop dat wij de komende tijd vaker geconfronteerd zullen gaan worden met behoorlijk nadelige conjuncturele ontwikkelingen. Daar hebben wij wel wat zorg over naar de toekomst, maar de reactie zojuist van de gedeputeerde bij de kaderbrief is op dit moment afdoende en om die reden zal ik hier niet opnieuw over beginnen. In het INNI is een afwegingsmodel opgesteld welke een uitgangspunt is voor de investeringsstrategie infrastructuur in onze provincie. Hierin zijn bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid bepalend voor de investeringen die uiteindelijk bepalend zijn in het PMI en het PMO. Over het onderwerp verkeersveiligheid wil ik heel even doorgaan. De laatste maanden worden wij helaas met enige regelmaat geconfronteerd met zeer ernstige ongelukken op onze provinciale wegen. Ook op wegen waar wij nog niet zo gek lang geleden allerlei maatregelen hebben getroffen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Daarmee zeg ik overigens niet dat er onvoldoende of geen aandacht wordt besteed aan de verkeersveiligheid. Uit een landelijk onderzoek is gebleken dat veel verkeersongevallen niet worden veroorzaakt door de weg zelf, maar dat weggebruikers met andere zaken bezig zijn. Toch ben ik nieuwsgierig of en hoe verkeersveiligheidsverbeteringen aan onze provinciale wegen na verloop van tijd worden geëvalueerd en of dat vervolgens ook met de omgeving wordt gecommuniceerd. Onlangs heb ik schriftelijke vragen gesteld over het stilleggen van de werkzaamheden aan de Leeghwaterbrug. De beantwoording stelde gerust, de planning gaat nog steeds gehaald worden. Toch zou ik de gedeputeerde willen vragen of zij al zicht heeft op wanneer de calculaties gereed zijn en wanneer de werkzaamheden weer hervat gaan worden. Een van de grootste frustraties van weggebruikers zijn snelheidsmaatregelen, versmalde rijstroken en vertragingen als er geen werkzaamheden worden uitgevoerd. Wij kunnen instemmen met de voordracht.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter, in de commissievergadering M&F van 18 juni jl. is deze tweede actualisering van het PMI al uitgebreid aan de orde geweest. De SP-fractie heeft toen al opmerkingen gemaakt over de dekking van de tekorten op de N23, over het alsmaar stijgende krediet voor de afslag A9 bij Heiloo en ook over het flink stijgende krediet voor het HOV Schiphol-Oost. In het kader van dit laatste project vroegen wij GS om nog eens goed het projectplan door te nemen om te komen tot een financieel passender opzet. Zo zou bij het niet mogelijk blijken te zijn van het slaan van bepaalde damwanden, waardoor de bus gewoon over de weg moet meerijden, toch nog eens gekeken kunnen worden naar nut en noodzaak van dit project. Het ging ooit om zo'n vijf minuten tijdwinst. Wat blijft daar dan van over en hebben wij daar zoveel geld voor over? Kan de gedeputeerde toezeggen hier nog eens naar te kijken? Dan de A8 en A9. Wij willen hier niet al te diep op ingaan deze keer, in dit zeker ook voor dit project turbulente Statenjaar zijn discussies gevoerd over een viaduct langs Krommenie, over de problematiek in Heemskerk, over het draagvlak in de regio en last but not least, over een landschapsplan. Aanleiding tot het maken van een landschapsplan is een deal met het Ministerie van I&W om de schadelijke gevolgen van een nieuwe weg door het mooie groene gebied op de erfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam te kunnen wegnemen. GS en het ministerie lijken er zelfs van overtuigd dat er een verbindingsweg A8/A9 kan komen en dat de waarde van de erfgoedstatus daarmee kan worden verhoogd.

De **VOORZITTER**: Dat is het departement van OC&W.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Nee, GS zijn op bezoek geweest bij I&W.

De **VOORZITTER**: Nee, bij OC&W.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Oké, dat maakt het verhaal op zich niet anders, maar dank u voor de correctie. Tijdens de beraadslagingen werd helder dat voor de meeste partijen, zo niet alle partijen, de status van Werelderfgoed van UNESCO van de Stelling van Amsterdam ongelooflijk belangrijk is. Met die strekking dient de SP samen met GL en 50plus de volgende motie in.

Motie 29/09-07-18

Het belang onderschrijven van behoud van de status van Werelderfgoed van de Stelling van Amsterdam

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Constaterende dat:

- ICOMOS in haar rapport aangaande de gevolgen van de aanleg van een verbindingsweg A8/A9 heeft aangegeven dat dit negatieve gevolgen heeft voor het behoud van de status van UNESCO-Werelderfgoed van (dit deel van) de Stelling van Amsterdam;
- GS van Noord-Holland met het ICOMOS-rapport in de hand bij het Ministerie van OC&W hebben overlegd en hebben voorgesteld om te komen tot een 'landschapsplan', waarbij een van de drie varianten uitgangspunt zal zijn;

- 3025 - *Het behoud van de Werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam van groot belang voor de toeristische, maar zeker ook voor de cultuurhistorische waarde van het gebied tussen Heemskerk, Krommenie en Zaandam.*

Overwegende dat:

- 3030 *Het oordeel van ICOMOS over het thans op te stellen 'landschapsplan' van grote invloed kan zijn op de besluitvorming in de Staten.*

Besluiten GS op te roepen:

- 3035 *Uit te spreken dat de UNESCO Werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam van dermate groot belang is voor onze provincie en ons land, dat deze nooit zal worden opgegeven of opgeofferd door welke uitkomst van de (deel-)besluitvorming rond de aansluiting A8/A9 dan ook*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, 50plus, GL

3040

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- De heer **HOOGERVORST** (SP): Ook komt de SP-fractie nogmaals terug op de werkzaamheden tot verbetering van de veiligheid op de N236, de Franse Kampweg in de gemeenten Gooische meren en Hilversum. Enkele Statenvergaderingen geleden op 26 maart hebben wij een motie aangehouden. Deze motie dienen wij nu in een licht gewijzigde vorm in. Gedeputeerde Post zegde de Staten destijds toe om nog eens bij de betrokken gemeenten langs te gaan om financiële steun te vragen voor het aanleggen van een rotonde. Zij achtte het mogelijk – en wij ook – dat de nieuwe colleges die gevormd zijn na de raadsverkiezingen in maart, anders zouden aankijken tegen een bijdrage, maar helaas bleek dat niet het geval. De SP-fractie gaat samen met een aantal andere partijen nogmaals een poging doen om te komen tot een verkeersveilige oplossing die ook nog recht doet aan het traject van burgerparticipatie dat eind 2016 is gestart. Bovendien daar waar verkeersminister Van Nieuwenhuizen miljoenen aan de provincies beschikbaar stelt om de verkeersveiligheid op provinciale wegen te verbeteren – en wij hebben het recent maar weer gezien, dat is geen overbodige luxe – biedt dit zeker kansen. Daartoe eerst de motie, die de SP indient samen met de fracties van 50plus, GL en CU/SGP.
- 3045
- 3050
- 3055

Motie 30/09-07-18

- Afronding Pilot burgerparticipatie 2e fase verbetering N236 tussen Nieuwe 's Gravelandseweg en Loodijk (Aangehouden motie M9/26-3-2018 punt 9, gewijzigd)
- 3060

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

- 3065 *Gelezen de e-mail van het Bewonerscomité N236 verkeersveiliger en de Fietzersbond Hilversum aan PS van 24 maart 2018 waarin mailschrijvers verzoeken teneinde de impasse in het proces van aanpak van de 'N236 verkeersveiliger' te doorbreken, nader te mogen overleggen met de provincie over een optimale variant.*

Vaststellend dat PS op 27 juni 2016 een motie hebben aangenomen waarmee GS werden verzocht:

1. Zo spoedig mogelijk een pilot "burgerparticipatie N236 2e fase" voor de aanbesteding van dit deel van de weg te starten;
2. Daartoe in overleg met betrokkenen een stappenplan te maken en
3. De leden van de Commissie Mobiliteit en Financiën over het stappenplan alsmede de bereikte resultaten te informeren.

Overwegende dat:

- Blijkens brief van GS van 13 november 2017 het proces burgerparticipatie N236 2e fase/Franse Kampweg in een constructieve sfeer heeft plaatsgevonden;
- Alle betrokkenen een andere variant adviseren dan de nulvariant, en de deelnemers aan de pilot burgerparticipatie en het grootste deel van de overige betrokkenen een aanbeveling hebben gedaan voor variant 1, rotonde;
- Er zich op dit deel van de N236 ook dit jaar weer een aantal ernstige verkeersongevallen heeft voorgedaan waarbij telkens een fietser en een auto waren betrokken;
- Buurtcomité N236 Verkeersveiliger en de Fietzersbond met brief van 19 maart 2018 hebben voorgesteld het participatieproject voor te zetten als ultieme poging om ruime draagkracht te verkrijgen voor een uit te voeren optimale variant en het Buurtcomité en de Fietzersbond te betrekken bij de uitwerking van het definitieve ontwerp;
- Het mogelijk is onderdelen uit de ontwikkelde varianten te gebruiken voor het ontwikkelen van een optimale variant.

Verzoeken GS:

- Het overleg met de betrokkenen bij de pilot "burgerparticipatie N236 2e fase" te hervatten, zodat er alsnog met betrokkenen gezocht kan worden naar een optimale variant;
- Aan PS over het verloop van het overleg te rapporteren

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, 50plus, GL, CU/SGP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HOOGERVORST** (SP): En een amendement op het PMI om dit financieel mogelijk te maken.

Amendement 31/09-07-18

Verbetering Verkeersveiligheid, trajectbenadering Franse Kampweg (N236) en N524, gemeenten Gooise Meren en Hilversum

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 9 juli 2018

Overwegende dat:

- *De verkeersveiligheid op de Franse Kampweg (N236) verbetering behoeft;*
- *In de pilot "Burgerparticipatie N236 2^e fase" hiervoor voorstellen zijn gedaan en concrete plannen zijn ontwikkeld.*

Besluiten:

Het ontwerpbesluit behorende bij de voordracht 2018/39 Tweede actualisering PMI 2018-2023

A. Toe te voegen aan de voordracht, pagina 14, na onderdeel j:

k. Trajectbenadering Franse Kampweg (N236) en N524, gemeenten Gooise Meren en Hilversum

Uit de pilot "burgerparticipatie N236 2e fase" is gebleken dat aanvullende maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid noodzakelijk en mogelijk zijn. In het kader van de

de pilot is een variant I ontwikkeld, die de steun heeft van nagenoeg alle betrokkenen.

Deze variant – of een aanpassing van het ontwerp met vergelijkbare kwaliteitsverbetering – kan worden ingepast in het bestaande ontwerp, waarvan de uitvoering is gepland in 2019.

B. Toe te voegen aan het ontwerpbesluit, onder 1, na j:

k. Trajectbenadering Franse Kampweg (N236) en N524, gemeenten Gooise Meren en Hilversum (verhoging krediet) 300.000 euro, het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten.

C. Het brutobedrag kredietaanvragen te wijzigen van 35.993.143 euro in 36.293.143 euro en het nettobedrag ten laste van de kapitaallasten PMI te wijzigen van 23.951.000 euro in 24.251.000 euro

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties SP, 50plus, GL, CU/SGP

De VOORZITTER: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. Ik wil graag iets met jullie delen. Afgelopen weekend liepen de tranen over mijn wangen. Het is van geluk, van dankbaarheid. Mijn ouders waren 40 jaar getrouwd en ik ben daar heel blij om en om alle mensen bij elkaar te zien, zo liefdevol en zo fijn om iedereen van vroeger te zien, ook collega's van mijn vader die in het onderwijs werkt. Mijn eerste meester en juf, de een heeft kanker en loopt slecht en die is oud en grijs maar ze zijn er. Dan merk ik pas waar het in het leven weer echt om gaat, dat je in een zo'n goed mogelijke gezondheid bij elkaar kunt zijn. Wat voelde ik mij rijk. Jullie denken misschien, wat heeft dit te maken met het PMI. Wij praten hier ook over gezondheid, het gaat hier ook over mensen, over onze bijdrage aan een gezonde leefomgeving. Voor de PvdA betekent dat ook dat wij kunnen bijdragen aan onze inzet op duurzaam vervoer, op smart mobility en veiligheid, dat wij openstaan voor participatie. Inzet op duurzaam vervoer betekent ook dat wij zonder benzinedampen naar het werk en naar oma kunnen en dat wij veel minder files hebben door

3155 prioriteit te geven aan elektrisch en gedeeld vervoer, door de fiets voorrang te geven. Kortom, ons vervoerssysteem koppelen aan een gezonde leefomgeving dat zoveel waard is. De PvdA wil dat wij hier in Noord-Holland mee vooroplopen. Laten wij daarom ook scherp blijven op de keuzes die wij maken. In hoeverre houdt de gedeputeerde rekening met de keuzes rondom PMI en duurzaam vervoer voor een bijdrage aan een gezonde leefomgeving? Als gekozen moet worden, als er geld over is dan steekt de PvdA-fractie het liefst in goede doorfietsroutes, PMI-
3160 projecten waardoor het hoofdfietsnetwerk beter wordt en die ook de realisatie van een F-net dichterbij brengen. Een betrouwbaar en kwalitatief Randstedelijk fietsnetwerk dat net als het succesvolle R-net een nadere uitrol zou verdienen. Heeft de gedeputeerde hier al verder over nagedacht en kunnen wij hier na de zomer over verder praten? In hoeverre draagt het beleid rond Smart Mobility en verkeersmanagement bij aan een completer PMI en duurzame keuzes hierin?
3165 De PvdA zal ook graag zien dat er nog nadrukkelijker wordt ingezet op verhoging van fietsveiligheid. Het aantal fietsslachtoffers onder verkeersslachtoffers stijgt al jaren. In hoeverre wordt bij de samenstelling en actualisering van het PMI primair ingezet op veiligheid voor fietsers? En als het gaat om de toegankelijkheid van fietstunnels, als de fietstunnel in Laren niet beter toegankelijk wordt gemaakt, maar in plaats daarvan een bovengrondse oversteek wordt
3170 gemaakt, wat heeft dat dan voor gevolgen voor de doorstroming van het verkeer? Is het niet zo dat een fietstunnel meer bijdraagt aan een betere doorstroming? Hoe kijkt de gedeputeerde hier tegenaan? In het PMI staan een kleine honderd projecten. Een mooi overzicht maar wij moeten hier met zijn allen op alert zijn dat wij de problemen van vandaag niet aanpakken met de oplossing van gisteren. Vooruitkijken en ook kiezen voor innovatie en duurzaamheid. Keuzes die
3175 bijdragen aan een gezonde leefomgeving. Keuzes waardoor de fiets en ander duurzaam vervoer beter kunnen doorstromen. Zeg nou zelf, op een knopje drukken voor groen licht, dat is zo 2018. Wij gaan voor duurzaamheid, veiligheid en een gezonde leefomgeving. Hoe doen wij dat dan? Wij hebben hier een lijst met projecten liggen. Deze projecten doen wij niet voor de provincie, maar voor de mensen. Daarom vinden wij het belangrijk om stakeholders mee te
3180 nemen in een plan. Mensen stap voor stap betrekken. Dit levert niet alleen draagvlak op maar voorkomt ook fouten en bezwaar. Hoe ziet de gedeputeerde dit zelf? Bijvoorbeeld het vervolg op het participatietraject bij de N236, kan de gedeputeerde toezeggen dat belangrijke processen niet in de zomervakantie zullen plaatsvinden, opdat relevante stakeholders niets missen? Mijn collega's in de Staten zeiden het al eerder vandaag, wij zijn hier best rijk in Noord-Holland. Maar
3185 laten wij zo nu en dan ook even stilstaan bij de dingen waar het in het leven echt om gaat, de dingen waardoor je je rijk voelt.

De heer **TIJSENS** (D66): Ik zal niet zo emotioneel doen, want u hebt een Fishermans Friend nodig gehad na het betoog van mevrouw Van Duijn, zie ik.

3190 De **VOORZITTER**: Af en toe mogen wat inspiratie en wat dieperliggende beschouwingen bij een zakelijk onderwerp als dit, ook best.

De heer **TIJSENS** (D66): Dat vind ik ook, het was absoluut niet vervelend bedoeld. Het PMI
3195 actualiseren wij enkele keren per jaar en de lange lijst aan projecten vraagt zo nu en dan om kredietverlening wat een besluit van PS noodzakelijk maakt, maar het biedt de Staten ook

3200 gelegenheid om in te gaan op projecten waar geen besluit over gevraagd wordt. Ditmaal is de fietstunnel bij la Place in Laren actueel doordat die bocht daar niet gestrekt mag worden in verband met het schenden van een aardkundig monument. Dat is een hele lastige situatie en D66 hoort graag de reflectie van GS. Wij steunen de aanpak om nu de bovengrondse oversteek prioriteit te geven. Het is ontzettend belangrijk dat daar echt iets gebeurt. In dat geval is het geen no regret of spijtmaatregel daar.

3205 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Heeft u niet het idee dat het dan jammer is van de tunnel die is aangelegd, dat die niet gebruikt kan worden?

3210 De heer **TIJSENS** (D66): Daar heeft de heer Klein wel een punt. Ik ken de oversteek daar heel goed en de tunnel ligt vrij ongunstig gesitueerd ten opzichte van het meeste overstekende langzaam verkeer aldaar. Je zult dus zien dat op een kruising die je niet ontoegankelijk kunt maken voor langzaam verkeer, dat langzaam verkeer op die plek hoe dan ook veilig moet kunnen oversteken. Op het moment dat dat op zo'n niveau kan en de doorstroming en de veiligheid gewaarborgd kunnen worden, dan denk ik dat het wellicht helemaal niet zo zinnig is om nog meer te investeren in het tunneltje dan het al gekost heeft.

3215 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Zou u dan met terugwerkende kracht spijt hebben van de aanleg van de tunnel daar? Eigenlijk zegt u hiermee, we hadden net zo goed meteen een paar lijntjes op de weg kunnen schilderen.

3220 De heer **TIJSENS** (D66): Als het zover is, dan kunnen wij misschien vaststellen dat het niet de beste investering geweest is uit de geschiedenis. Dat kan erbij horen, maar dat kunnen wij nu nog niet vaststellen want wij weten nu nog niet of het lukt, maar ik gok erop dat de gedeputeerde daar echt een halszaak van maakt en dat wij het heel binnenkort zullen weten. Ik ga terug naar mijn betoog en het zwaarste onderdeel van het besluit zijn de investeringen in HOV Schiphol-Oost. Het extra krediet dat GS nu nodig hebben, stijgt van bijna 30 naar 50 miljoen euro. Een
3225 tegenvaller in de uitgaven. Wij vragen ons af of dezelfde oplossing gekozen zou zijn als men van tevoren een realistisch beeld van die kosten gehad zou hebben. Het is 160% ongeveer van het oorspronkelijke budget wat wij hierop uit moeten geven. In de commissie hadden wij de dialoog daarover en ik heb de stille hoop dat de gedeputeerde daar nog iets aan kan doen, maar
3230 vooralsnog is het exemplarisch. In de behandeling van de kaderbrief kwam dit ook al terug en hoe houden wij grip op de totale uitgaven voor infrastructuur? Het is een vraag die D66 al meerdere malen heeft opgebracht. Er zijn meevallers uiteraard. GS hebben het overschot op in het krediet op de N201 kunnen aanwenden om het dekkingstekort op de N23 aan te zuiveren, maar in zijn algemeenheid zijn de meevallers kleiner dan de tegenvallers. Hebben GS een beeld van die onbalans, hoe groot is die? Wat gaan wij hiermee doen? Daarmee wilde ik het eigenlijk
3235 afsluiten maar bij de behandeling van de kaderbrief is daar iets over langs gekomen. Het gaat namelijk over een extra krediet dat aan PS voorgelegd is in deze periode van ongeveer 70 miljoen euro en dat is geen klein bier. De tekorten die daar ontstaan, zijn ook verwant met de lange termijn dekkingstekorten die in het PMO zitten, vervangingsinvesteringen met name van die bruggen. Daar kunnen wij niet verwachten dat dit heel snel heel gunstig wordt. Die infrastructuur

- 3240 die wij nu aanleggen waarvoor wij krediet nodig hebben, moet onderhouden blijven. Ik weet niet op wat voor manier wij hierover het beste de dialoog kunnen voeren, dat zou in commissieverband kunnen zijn, maar ik zou er toch graag een keer met de gedeputeerde en PS over discussiëren. D66 kan instemmen met de voordracht.
- 3245 De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. Ik heb de heer Den Uyl horen zeggen en jammer dat hij er niet is, maar succes moet je vieren. Met deze voordracht bij dit PMI hebben wij ook iets te vieren. Wij mogen het niet onbenoemd aan de vergetelheid overlaten dat er al 64 jaar over is gesproken. Het heeft 640 miljoen euro gekost en het totale project is met 6,4 miljoen euro nog op de begroting positief afgesloten. Dat wordt gebruikt bij de realisatie van de Westfrisiaweg. De N201
- 3250 is nu echt gereed en dat is het memoreren waard. Een onzeker onderdeel van de voordracht is de HOV Schiphol-Oost waar collega Tijssens het ook al over had. Als die voor een deel niet kan worden gerealiseerd, blijft dat openbaar vervoer dan nog wel hoogwaardig? Kunnen GS daar duidelijkheid over verschaffen? In de voordracht wordt een bijzonder actueel project niet genoemd dat wel in het onderliggende PMI staat, de verbinding A8/A9. Wij hopen met de
- 3255 gedeputeerde dat een landschapsplan de bezwaren van ICOMOS wegneemt. Wij rekenen erop dat de golfbaanvariant niet meer hinder zal veroorzaken dan de Heemskerkvariant. Wij zullen dit project nauwlettend volgen, ook in relatie tot de bewoners en bedrijven die er direct bij betrokken zijn als het gaat om verplaatsingen. Het is een omvangrijk geheel, dit PMO en PMI. Het CDA is tevreden over de stappen die worden gezet.
- 3260 De heer **HOOGERVORST** (SP): U zegt, wij rekenen erop dat de golfbaanvariant minder overlast zal geven dan de Heemskerkvariant. Waar baseert u dat op?
- De heer **DE GRAAF** (CDA): Ik denk dat er wel voldoende voorbeelden zijn van hele goede
- 3265 inpassingen en misschien ook wel met aanvullende maatregelen – die met extra uitdaging richting Den Haag zullen gaan, dan moet je ook denken aan verlaging van de maximumsnelheid – en dan denk ik dat je een oplossing kunt bieden gekoppeld aan de golfbaanvariant, waardoor je eindelijk die vervelende situatie in Krommenie en Assendelft, waar elke dag 20.000 bewoners last hebben van die weg, oplost. Daar zijn wij wel aan toe en die mensen hebben daar ook recht op.
- 3270 De heer **HOOGERVORST** (SP): U herhaalt wat u net heeft gezegd. Maar ik vroeg, waarom rekent u erop dat wat dit betreft de golfbaanvariant een betere keuze is dan de Heemskerkvariant?
- De heer **DE GRAAF** (CDA): Omdat de Golfbaanvariant veel meer mogelijkheden biedt om de
- 3275 nadelen die ICOMOS signaleert, op te lossen. Dat gebied is veel meer verrommeld waardoor je meer compensatie kunt realiseren. Dat staat ook in de brief van het ministerie. Wij zijn tevreden over de stappen die zijn gezet. Mijn collega's wil ik nog oproepen om ook richting Den Haag te lobbyen voor dit project, want het zal nog een hele uitdaging worden om dat financieel rond te krijgen. Het CDA komt later dit jaar met voorstellen om de provinciale infrastructuur en dan met
- 3280 name rotondes, nog wat anders te vergroenen. Wij stemmen in met de voordracht.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, ik wil iets langer stilstaan bij dat fietstunneltje in Laren, want daar is veel over te doen en er zit een hoop onduidelijkheid. Terug in de geschiedenis, dat fietstunneltje is er ooit gekomen in het kader van het integraal bereikbaarheidsplan Hilversum, het IBP. Daar waren heel veel maatregelen in het Hilversumse uiteraard want anders heette dat niet het Integraal Bereikbaarheidsplan Hilversum, maar er waren meerdere gemeenten bij betrokken en zo ook de gemeente Laren. Omdat er heel veel maatregelen in Hilversum op de rol stonden, voelde Laren zich toen toch enigszins onderbedeeld. Dus na heel veel discussie en 3285
gepraat en gedoe is door mijn ambtsvoorganger uiteindelijk besloten om Laren dan tegemoet te komen door dit door Laren zeer gewenste tunneltje te realiseren. Dat had niet zijn grote voorkeur maar het was op uitdrukkelijk verzoek van de gemeente Laren en na heel veel vijven en zessen. Op dat moment was bekend dat dat tunneltje niet in een keer goed kon worden aangelegd en dat die toerit een haakse bocht moest worden, omdat er inderdaad een pachtcontract lag met de manege ter plaatse. Dat tunneltje is conform gerealiseerd en toen begonnen de problemen 3290
eigenlijk al vrij vlot. Bij de opening van dat tunneltje is er ook meteen een verbod ingevoerd om gelijkvloers over te steken. Iedereen die daar ook maar een halfuurtje heeft staan kijken, weet dat eigenlijk niemand zich stoort aan het verbod om gelijkvloers over te steken. Natuurlijk hebben wij dat ook gemerkt en dat geeft niet een bepaald verkeersveilige situatie. Daar hebben wij uitgebreid onderzoek naar gedaan, wij hebben ook wat tijdelijke maatregelen genomen. Om die kruising af te sluiten voor langzaam verkeer is een onmogelijkheid, omdat er vanuit zowel de heil 3300
als La Place als aan de overkant het Geografisch Museum Hofland als vanuit de begraafplaats snelverkeer over wil steken en linksaf wil slaan van welke kant je ook komt, en is het niet mogelijk om het oversteken door fietsers fysiek onmogelijk te maken. Dus je kunt niet anders dan de situatie min of meer zo laten voortbestaan zoals die nu is of die kruising gaan aanpakken 3305
omdat je van mening bent dat het gevaarlijk is om die situatie voort te laten bestaan. Daar zouden wij naar gaan kijken mede op het verzoek van Laren. Wat is nou het ingewikkelde? U heeft zelf als provincie provinciaal beleid vastgesteld dat gaat over aardkundige monumenten. Op het moment dat wij een vergunning willen hebben voor het rechte trekken van het tunneltje, van die toerit, moeten wij bij de RUD – want wij gaan daar zelf niet over – een vergunning aanvragen 3310
voor het graven in een aardkundig monument. Het bijzondere is dat wij die vergunning zoals het zich laat aan zien, niet krijgen. Door de heer Klein wordt gezegd, het is de Utrechtse Heuvelrug, maar de hellingbaan betekent dat je een aantasting van de toplaag tot een meter onder het maaiveld van het bodemprofiel moet hanteren, dat je de dieper gelegen grondlagen aantast. De maximaal te ontgraven diepte is 2,80 meter onder het niveau van maaiveld en dat betekent in termen van de Provinciale Milieuverordening een zware aantasting. Een ontheffing wordt alleen 3315
verleend als er op basis van een juridische beoordeling sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang. Daarbij is van belang of er alternatieven zijn. Door de aanleg van een voorrangspunt op het kruispunt bij de 525, wordt er een alternatief gerealiseerd voor het overstekend langzaam verkeer. Tegelijkertijd is de verwachting dat door die reconstructie het 3320
aantal gelijkvloers overstekende fietsers zal toenemen en dus het aantal passanten van de tunnel zal afnemen. Met het voorhanden zijn van die alternatieve oplossing is dan geen sprake meer van een zwaarwegend maatschappelijk belang. Als u desalniettemin wilt dat die toeleiding toch wordt recht getrokken, dan zult u uw eigen provinciale beleid moeten aanpassen, want daarop wordt getoetst.

3325

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik snap natuurlijk dit betoog en snap ook dat met het bovengronds aanpassen waar op zich niemand tegen is als het om een gevaarlijke situatie gaat, bij de kansen om het ondergronds te verbeteren, te minimaliseren. Mijn vraag richt zich op waar in dit proces is het misgegaan. Wanneer begon dan het probleem van het aardkundig monument te spelen?

3330

Toen die tunnel werd ontworpen is er toch ook over nagedacht. Toen wist toch iedereen dat een normale toerit ook door het aardkundig monument moest gaan. Waarom zitten wij in een situatie waarin u suggereert dat wij eigenlijk niets anders kunnen doen dan die tunnel af te schrijven?

3335

Gedeputeerde **POST**: Dat heeft zich echt voor mijn tijd afgespeeld, dus ik weet niet precies wanneer dat besluit exact genomen is. Ik weet wel dat ik in mijn eerste maand als gedeputeerde in de stromende regen de tunnel opengeknijpt heb, dat moet in 2009 geweest zijn dat die opengegaan is. De bouw heeft ver voor die tijd al aanvang genomen, want een tunnel bouw je niet op een achternamiddag. Het besluit daarover – in mijn herinnering – is het IBP al in 2004 of 2005 afgesloten. Daar is dat besluit genomen en ik waag te betwijfelen of de provinciale milieuverordening die vandaag de dag van toepassing is, ook toen van toepassing was. Ik denk het niet, want anders was die vergunning ook toen niet verleend.

3340

3345

De heer **KLEIN** (CU/SGP): U heeft in de afgelopen vier jaar verschillende keren vragen beantwoord over deze tunnel en dan bracht u vaak het punt van de manege in stelling. Wij hebben nooit iets gehoord over dit aardkundig monument. Kunt u daar een toelichting op geven?

3350

Gedeputeerde **POST**: Op het moment dat ik daar antwoord op gaf ben ik uitgegaan van de situatie dat wij alleen die tunnel zouden recht trekken. In die periode is er niet gesproken over de aanpassing van de kruising. Pas op het moment dat bleek dat fietsers massaal zich niet storen aan het verbodsbord, is er gezegd, en op aandringen van de gemeente Laren die gezegd heeft je moet iets aan de kruising gaan doen, ik wil met alle plezier iets aan die kruising gaan doen, maar dan is de kans wel vrij groot dat wij niets meer aan de fietstunnel gaan doen, want daar gaan steeds minder mensen gebruik van maken. De enige die waarschijnlijk straks nog door die tunnel gaan, zullen de schapen zijn en een enkele ruiter, maar mijn taxatie is dat fietsers daar geen gebruik meer van zullen maken. Dan kom ik meteen bij de motie van CU/SGP, de SP en GL. Wij kunnen de aanpassing van het kruispunt wel in de studiefase houden en niet naar de planfase, maar dat betekent dat er op beide fronten geen enkele voortgang meer wordt geboekt. Dan laat u een situatie die ik als verkeersonveilig benoem, langer voortbestaan, want het uitstellen van het verschuiven naar de planfase gaat er niet toe leiden dat voor de tunnel een andere oplossing gekozen kan worden. Volgens mij moet u dat niet willen, tenzij u vindt dat de verkeersveiligheid van ondergeschikt belang is. Volgens mij was dat juist de reden om dat hier aan te pakken. Over Schiphol-Oost heeft ook een aantal partijen het een en ander gezegd. Ik heb u in de laatste commissievergadering aangegeven dat ik nog een aantal vragen beantwoord wil hebben.

3355

3360

3365

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Ik wachtte op het vorige onderwerp of u nog terug zou komen op mijn vraag over de doorstroming. Ik had gezegd, een tunnel is normaal gesproken voor de

doorstroming beter dan een andere oversteek. Op welke manier is hiermee rekening gehouden in deze beslissing?

3370 Gedeputeerde **POST**: Zeer beperkt geef ik in feite impliciet aan. Er zullen minder mensen door de tunnel gaan, dus meer mensen over de kruising en dat zal de doorstroming niet bevorderen. Hoe je het wendt of keert, van alle oplossingen is in de regel een tunnel de meest verkeersveilige, omdat je verkeersstromen uit elkaar haalt. Hier laat je in feite opnieuw een conflictpunt toe wat wij eruit wilden hebben en dat gaat de doorstroming niet bevorderen. Hoe vervelend dat het ook

3375 is, in dit geval vind ik dat je moet opteren voor verkeersveiligheid boven doorstroming op dit specifieke punt, omdat je geen andere oplossing hebt dan het op maaiveldniveau te doen, omdat men zich niet stoort aan verbodsborden en een fysieke afsluiting onmogelijk is. Dat zal ten koste gaan van de doorstroming, voor iedereen overigens en ook voor de fietsers. Schiphol-Oost, ik heb u in de commissie aangegeven dat ik nog een groot aantal vraagpunten heb bij deze verhoging

3380 en dat ik bij u terugkom op het moment dat wij daar meer helderheid over zouden hebben. Die is er nog niet en ik verwacht niet dat die voor ons reces binnen zal komen en al helemaal niet voor uw reces, want dat begint vanavond. Ik heb aangegeven dat ik precies wilde weten op het moment dat er gereden gaat worden over de Fokkerweg, wat dat betekent voor de vervoerswaarden, snelheid, exploitatie, et cetera. Op het moment dat dat inzicht er is en wij ook

3385 met onze partners van de Vervoersregio Amsterdam hebben kunnen praten over en wat betekent dat nu voor een ieders bijdrage en voor ieders eventueel extra bijdrage, dan wil ik bij u terugkomen met de nadere onderbouwing van het bedrag. Dan sluit ik ook geenszins uit dat datgene dat nu in het PMI staat, aanzienlijk naar beneden wordt bijgesteld. Dus op die vragen kan ik u op dit moment helaas nog geen antwoord geven, maar kom ik zo spoedig mogelijk bij u

3390 op terug. De Franse Kampweg, daar heeft ook een aantal mensen over gesproken, de N236. Voor alle helderheid en volgens mij is daar inmiddels grote verwarring over en ik ben misschien enigszins erfelijk belast omdat ik uit die contreien kom en daar elke dag minstens twee keer overheen kom, het stuk waar wij het nu over hebben is niet het stuk waar ongevallen gebeurd zijn. Dat is pertinent een ander gedeelte van de N236. U heeft mij opgedragen ergens rond maart

3395 om met twee wethouders van Gooische Meren en Hilversum te gaan praten. Dat heb ik gedaan en daar kwam niets uit. De heer Hoogervorst zei dat ik dacht dat er een mogelijkheid was dat nieuwe colleges daar anders over zouden denken. Ik heb daarover gezegd, ik sluit dat niet helemaal uit, maar ik ga er ook vanuit dat deze colleges de algemene beginselen van behoorlijk bestuur respecteren en dat betekent dat je enige consistentie in beleid betracht. Dat zou

3400 betekenen dat men niet de bereidheid heeft om bij te dragen, ook niet in de nieuwe colleges en dat laatste is het geval. Er ligt een brief klaar, alleen heeft de ondertekening wat vertraging opgelopen en ligt die nog niet bij u. Ik heb met de wethouders van beide gemeenten gesproken en zij nemen geen ander standpunt in dan de vorige colleges. Dat gaat u lezen in de brief die naar u toekomt. Ik heb met hen wel afgesproken dat wij de variant waar wij budget voor hebben,

3405 verder zullen uitwerken, dat wij binnen het budgettaire kader aandacht zullen besteden aan wensen en eisen vanuit de omgeving en voor zover wij die kunnen meenemen, zullen wij dat doen. Zij hebben nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het fietspad dat nu aan de noordzijde ligt, want dat zou in de oorspronkelijke plannen verdwijnen. Ik heb gezegd dat als het vanuit het perspectief van de verkeersveiligheid mogelijk is, dat is de eerste randvoorwaarde wat mij

3410 betreft, er voldoende ruimte is om dat fietspad te handhaven en het kan ook op een verkeersveilige manier, dat wij dan kijken of wij dat kunnen handhaven. Dat zijn volgens mij de afspraken die ik gemaakt heb, maar ik moet het uit het hoofd zeggen. Volgens mij waren dat de belangrijkste, dus zoveel mogelijk de wensen uit de buurt meenemen als het budgettair neutraal kan. De variant nul nu uitwerken en het fietspad aan de noordzijde als dat kan. De vraag van
3415 mevrouw Van Duijn, gaat dat dan niet midden in de zomer gebeuren zodat niemand mee kan kijken. Ja, en natuurlijk ook samen met de gemeente, want we hebben niet alleen omwonenden maar ook de gemeente. Wij gaan nu wel de voorbereidingen treffen, maar het betrekken van de omgeving bij wat er verder nog binnen deze kaders mogelijk is zullen wij uiteraard doen en dat zullen wij niet middenin de zomer doen als iedereen op vakantie is. Wij beginnen wel met het
3420 treffen van voorbereidingen, omdat het groot onderhoud nu ingepland moet worden en wij kunnen niet meer langer wachten met het nemen van de beslissing.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Bent u ervan op de hoogte dat er op dit moment geen enkel contact is met de mensen van de initiatiefgroep en de provincie?

3425
Gedeputeerde **POST**: Ja.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Wat vindt u daarvan?

3430 Gedeputeerde **POST**: Ik heb hen opgedragen om dat te doen, omdat ik niet wil dat er nu wordt gesproken over een ontwerp terwijl wij nog niet wisten wat de uitkomst was van de gesprekken met de gemeente. Het is onzinnig om een variant te kiezen die het uiteindelijk niet gaat worden of een variant te kiezen die het wel gaat worden. Ik heb gezegd, er moet eerst een keuze gemaakt worden, ik moet eerst de uitkomst van het gesprek met de gemeente hebben en daarna
3435 maken wij de keuze als college en dan gaan wij verder met de uitwerking en dan wordt er verder gesproken. Anders zijn wij mensen bezig aan het houden met bezigheidstherapieën die uiteindelijk tot niets leiden. Volgens mij wordt iedereen daar ongelukkig van. Ik zou er althans zeer ongelukkig van worden als ik voor de kat zijn staart bezig was met een variant die het uiteindelijk niet werd. Dat is de reden waarom er de afgelopen weken, maanden geen contact
3440 geweest is. Dat had alles te maken met de opdracht van uw Staten aan deze gedeputeerde om eerst met de gemeenten te gaan praten, dus gaan wij eerst met de gemeenten praten.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Gaat dat overleg wel weer plaatsvinden?

3445 Gedeputeerde **POST**: Volgens mij heb ik daar al antwoord op gegeven, want dat was dezelfde vraag die mevrouw Van Duijn stelde en die heb ik al beantwoord.

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Stel dat die mensen die betrokken zijn, niet op vakantie zijn, is er dan wel al de mogelijkheid dat zij vanaf nu of vanaf het gaat spelen betrokken worden?

3450
Gedeputeerde **POST**: Volgens mij is het het handigst om dat in een keer te doen, want anders zijn wij weer vier maanden bezig omdat mensen successievelijk op vakantie gaan. Wij gaan zelf

eerst voorbereidingen treffen, daarna wordt de buurt erbij betrokken en de betreffende gemeenten. Daarna gaan wij dan definitief de uitvoering in, dat is de volgorde der dingen. Dan de
3455 A8/A9. De heer Klein vindt de manier waarop ik het aanvlieg, bijzonder onverstandig, hij wil breder kijken bijvoorbeeld ook nog naar variant 7. Wij hebben in de afgelopen zeven of acht jaar, van heel veel varianten zijn wij getrechterd naar steeds minder varianten. Wij kunnen allerlei varianten blijven bekijken, maar op een gegeven moment komt er een moment dat je je moet toespitsen op datgene wat haalbaar en doelmatig is. Van variant 7 weten wij op grond van alle
3460 onderzoeken die er in het verleden hebben plaatsgevonden, dat die de problemen zoals wij die signaleerd hebben en waarvoor wij met deze verbinding een oplossing zoeken, het niet brengt. Dan zou ik opnieuw een variant gaan onderzoeken waarvan wij aan de voorkant al weten dat die de oplossing niet gaat brengen. Ik vind dat vrij zinloos. Ik vind het ook zonde van het geld en van de tijd en energie die heel veel mensen ook uit de buurt, de afgelopen jaren in dit proces hebben
3465 gestoken. Dan vind ik het een beetje wonderlijk om vervolgens opnieuw een variant ter tafel te brengen waarvan wij weten dat die de verkeersproblematiek niet oplost.

De **VOORZITTER**: De heer Klein voor de laatste keer.

3470 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Er is een aangepaste variant van variant 7 door een aantal mensen gepresenteerd en volgens mij is die nooit goed doorgerekend. Wat het punt nu is, wij staan in een nieuwe situatie waarin wij ook de landschapskwaliteiten moeten verbeteren om het ICOMOS-status advies positief te krijgen en dan denk ik dat het goed is om breder te kijken dan alleen die ene golfbaanvariant.

3475 Gedeputeerde **POST**: Nou verschillen de heer Klein en zijn fractie en ons college van mening want wij denken daar anders over. Als het gaat om het landschapsplan, territoriaal loopt dat niet van waar de golfbaanvariant nu loopt tot en met het gebied van de Heemskerkvariant, maar het is natuurlijk ook niet een smal strookje met 20 cm aan beide kanten van het tracé waar ongeveer de
3480 weg geprojecteerd wordt. Dus je kijkt naar de bredere omgeving van die golfbaanvariant, maar het is wel voor die variant een landschapsplan. In de richting van mevrouw Kaamer van Hoegee, helaas signaleer ik ook dat wij de afgelopen paar weken weer behoorlijk aan de beurt geweest zijn als het gaat om ernstige verkeersongevallen. Uw vraag was, wordt dat geëvalueerd en met de omgeving gecommuniceerd. Volgens mij doelt u daarmee op de maatregelen die je vervolgens
3485 neemt. Het is niet zo dat wij achteraf exact kijken wat voor maatregel hebben wij hier genomen en wat heeft het opgeleverd. Er wordt wel bij een project steeds gekeken in de trajectbenadering, wat zijn concrete maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid die je hier kunt nemen. Dat doen wij aan de hand van de inzichten die ook bij het Landelijk Platform voor Verkeersveiligheid gehanteerd worden. Wij richten onze wegen duurzaam veilig in, dus de inzichten tot betrekking
3490 met verkeersveilige inzichten hanteren wij. Wanneer wij met zo'n traject aan de slag gaan en wij praten daarover met de buurt, dan is verkeersveiligheid logischerwijze altijd een onderwerp. Het komt wel altijd aan de orde.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Meer ter voorkoming van de tweede termijn, ik doel
3495 eigenlijk specifiek op het ongeluk dat vorige week is gebeurd. In de media is te lezen dat de

provincie zou gaan terugkoppelen naar de belanghebbenden wat de effecten zijn van de veiligheidsmaatregelen die genomen zijn. Mijn vraag is of dit is toegezegd en of dat gaat gebeuren.

3500 Gedeputeerde **POST**: De verkeersmaatregelen die zijn genomen, waren volgens mij op een totaal ander stuk dan hier, dat was namelijk in de bocht bij het tankstation. U overvraagt mij op dit moment even in de mate van details. Ik wil dat met alle plezier uitzoeken en kom ik daar bij u op terug. Wanneer gaan wij verder met de Leeghwaterbrug? Wij zijn in overleg met de aannemer als het gaat om het monitorings- en keuringsplan. Dat moet er uiteindelijk toe leiden dat zij met een

3505 plan komen waardoor de omgevingsveiligheid geborgd is. Dat ligt er nu nog niet en ik durf niet te zeggen wanneer men dat oplevert. Op dit moment is het nog niet zo dat wij daardoor uit de planning lopen, maar het moet ook niet al te lang duren. Wij zijn op dit moment wel bezig om ook te escaleren om ervoor te zorgen dat de urgentie ook op wat meer echelons gevoeld wordt. U kunt ervan overtuigd zijn dat wij echt proberen om te doen wat wij kunnen, maar wij zijn

3510 uiteindelijk niet degenen die moeten leveren. De toezegging mijnheer Hoogervorst, waar u om vraagt, die heb ik in de commissie al gedaan. Op de moties en amendementen kom ik zo dadelijk terug. Mevrouw Van Duijn heeft gevraagd naar het MRA-convenant en de afspraken die wij over de fiets hebben gemaakt in dat verband, want als het over iets anders gaat, dan maakt dat onderdeel uit van de Omgevingsvisie en de producten die daaruit voortvloeien die aan u

3515 voorgelegd gaan worden. Daar staat het een en ander over in het PMI. Waar wilt u precies verder over praten? U heeft geld ter beschikking gesteld, wij gaan aan de slag. Waar wilt u dan precies over praten? Volgens mij moeten wij nu gewoon gaan uitvoeren datgene wat u ons heeft opgedragen. U zegt, wij moeten primair inzetten op verkeersveiligheid voor fietsers. Daar ben ik het niet helemaal mee eens. Ik signaleer wel dat de verkeersveiligheid onder fietsers minder goed

3520 georganiseerd is in dit land en dat het aantal verkeersslachtoffers onder fietsers toeneemt, maar volgens mij is dat niet het grootste probleem bij ons op de provinciale weg. Op de provinciale weg hebben wij echte zware verkeersongevallen veel meer in frontale aanrijdingen en niet zozeer in fietsers en snelverkeer. De stijgende kosten zegt de heer Tijssens. Ik wil daar graag met u over praten, natuurlijk zie ik ook in deze tijd, zoals wij net al bij de kaderbrief aangaven, het gaat

3525 economisch goed en op heel veel terreinen is dat heel plezierig. Maar juist in de infra loop je af en toe tegen wat onaangename verrassingen op en wij proberen dat zo goed mogelijk te doen maar ik wil met alle plezier met u in de commissie een keer met de benen op tafel daarover discussiëren, hoe werkt dat nou bij ons, hoe berekenen wij dat soort dingen eigenlijk en hoe zou je dat beter kunnen doen. Als u daar lucide ideeën over heeft, dan houd ik me altijd aanbevolen.

3530 De heer De Graaf zegt, blijft HOV Schiphol nog wel HOV. Ik heb daar impliciet al antwoord op gegeven. Ik dank u voor uw complimenten over de N201. Ik vind het nog altijd heel erg mooi om daar rond te rijden, elk stukje heeft voor mij een eigen verhaal, soms een mooi verhaal maar af en toe ook een wat minder mooi verhaal. Uw voorstel met betrekking tot rotondes zie ik graag tegemoet. Dan kom ik bij moties en amendementen. Het moge duidelijk zijn dat ik de motie 28

3535 ten eerste ontraad, omdat er dan voorlopig niets gebeurt aan de verkeersveiligheid en ik ook niet voorzie dat er een andere oplossing is. Voor wat betreft motie 29 van 50plus, SP en GL over de UNESCO Werelderfgoedstatus. De heer Hoogervorst las het al voor en ons probleem zit met name in het dictum: "Uit te spreken dat de UNESCO Werelderfgoedstatus van de stelling van

Amsterdam van dermate van groot belang is voor onze provincie en ons land dat deze nooit zal
 3540 worden opgegeven." Wij kunnen als college misschien iets zeggen over deze bestuursperiode, uw
 Staten kunnen daar iets over zeggen vooral, maar voor datgene wat er na deze bestuursperiode
 gebeurt ga ik mijn hand op geen enkele wijze in het vuur steken. Ik weet niet wat er na deze
 bestuursperiode gebeurt en 'nooit' is wel heel erg lang. Wat dat betreft moeten wij deze motie
 3545 ontraden. Dat laat onverlet en dat heb ik al meerdere malen in de commissie uitgesproken, dat
 ons college er op alle fronten naar streeft om beide zaken georganiseerd te krijgen, zowel het
 behoud van het predicaat UNESCO Werelderfgoed als een deugdelijke verbinding A8/A9. Motie 30
 gaat over de afronding burgerparticipatie. Daar staat in de overwegingen al een eclatante fout. Er
 staat dat zich op dit deel van de N236 ook dit jaar weer een aantal ernstige verkeersongevallen
 heeft voorgedaan, waarbij telkens een fietser en een auto betrokken waren. Niets is minder waar,
 3550 er heeft zich geen enkel ongeval voorgedaan op dit deel. Er kunnen dus geen fietsers en auto's
 bij betrokken zijn geweest. Het dictum is: om het overleg te hervatten. Ik heb al gezegd dat ik
 dat al van plan was. Ik zeg niet dat er dan gezocht kan worden naar een optimale variant, het
 gesprek richt zich sec op het inpassen van aanvullende eisen en wensen binnen de gekozen
 variant. Dat is iets anders dan wat hier staat. Dan het amendement met de trajectbenadering. Ik
 3555 moet u zeggen ik kan hier niet zo heel veel mee, want ik begrijp absoluut niet waarvoor die
 300.000 euro uitgetrokken zouden moeten worden, want daar kunnen wij niet een andere variant
 mee realiseren, in ieder geval niet die rotondevariant. Wij hebben het uitgangspunt dat wij sober
 en doelmatig met onze infrastructuur omgaan. Er is geen noodzaak om andere maatregelen te
 nemen dan die in de basisvariant zijn opgenomen en als u dit doet, dan schept u een gigantisch
 3560 precedent voor alle andere plekken waar wij vergelijkbare fietsersoversteken te realiseren. Bent u
 ook bereid om op al die plekken exact hetzelfde te doen? Dan kan ik er uitleg aan geven, maar
 dan zijn wij er met 300.000 euro niet en ik denk met 15 miljoen euro ook niet.

Tweede termijn

3565

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik snap het dilemma over de fietstunnel in Laren, maar ik
 ben nog niet overtuigd dat nu niks doen de beste oplossing is. Kunt u niet op de een of andere
 manier met de RUD in gesprek gaan over wat voor ontwerp er gemaakt kan worden?

3570

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Even over de warme woorden van collega Van Duijn. Het
 was een verrassend begin van uw inbreng, maar wat u zei is zo, daar gaat het leven over. U sprak
 ook wat warme woorden over het belang van de fiets en de fietsveiligheid, dat kennen wij van u.
 Het hele verhaal over de verkeersveiligheid van de fietsers op de N236 zal u zeer aanspreken. In
 reactie op de gedeputeerde en het proces rond de N236 en de pilot burgerparticipatie. Even een
 3575 tip voordat u met de mensen in gesprek gaat, vraag even wanneer het een geschikt moment is,
 want ik snap ook wel dat je niet twintig keer hetzelfde gesprek kunt voeren, maar je moet zorgen
 dat je een zo groot mogelijk groep bij elkaar hebt. Wij willen graag dat de mensen in het gebied
 toch nog mee kunnen praten over een variant. U zegt, wij kiezen nu voor variant nul dus waar
 laat je de mensen dan over meepraten? Dat is niet helemaal bevredigend voor de mensen, maar
 3580 ook niet voor het hele proces van burgerparticipatie. Vandaar dat wij hebben gezegd, als je het
 krediet een klein beetje verhoogt, want er zijn wel degelijk oplossingen mogelijk die minder

kosten dan het miljoen waar wij eerder om vroegen. Vandaar de aanpassing van de kredietaanvraag.

3585 De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Wij hebben in commissieverband zeer uitgebreid gesproken over het participatietraject. Toen is het ook gegaan over het managen van verwachtingen. Ik denk niet dat je altijd van tevoren verwachtingen kunt managen. Bent u niet als SP-fractie heel erg bezig met deze motie verwachtingen aan het kweken die wij niet kunnen waarmaken omdat wij al weten dat er vanuit bestuurlijke hoek, zowel gemeentelijk als onze gedeputeerde, niet de
3590 prioriteit aan die investering gegeven wordt?

De heer **HOOGERVORST** (SP): Ik begrijp uw vraag en daar hebben wij het in de commissies en zelfs in eerdere Statenvergaderingen ook al over gehad. Wij zijn niet voor niks vanuit de Staten begonnen met zo'n proces tot burgerparticipatie. Als je de indruk wekt dat er eigenlijk toch niks
3595 kan behalve de variant nul, want die indruk hebben wij natuurlijk wel gekregen.

De **VOORZITTER**: Rond uw betoog af, want ik heb wel de indruk dat er bij dit onderwerp ook wel een aantal zetten uit de commissievergadering worden overgedaan. Rond het af.

3600 De heer **HOOGERVORST** (SP): Dat is misschien wel zo, maar moties kun je alleen hier indienen, vandaar.

De **VOORZITTER**: Daar hoort u mij ook niet over.

3605 De heer **HOOGERVORST** (SP): Fijn. Daarom handhaven wij de motie en het amendement, want wij willen graag die pilot op een goede manier afronden. Goed wil niet alleen zeggen dat de mensen daar hun zin moeten hebben, maar zij moeten aan het eind van het proces het gevoel hebben, er is goed naar ons geluisterd, wij hebben inbreng gehad maar helaas is het dit niet geworden. Dat kan ook een goede afronding zijn. Het is wel belangrijk dat je dat doet, zeker als wij in de
3610 toekomst meerdere projecten willen voorzien van een goed burgerparticipatie-aspect. Misschien is het mogelijk dat wij op korte termijn een overzicht kunnen krijgen van de ongevallen en vooral van de aard van de ongevallen, die op beide delen van die N236 hebben plaatsgevonden. Ik denk dat dat voor ons Staten goed is om daar een overzicht van te hebben. Om terug te gaan naar de A8/A9, wij snappen dat het woord "nooit" moeizaam is. Over vijftig jaar is het allemaal weer
3615 anders, dat kennen wij. Ik wil voorstellen om motie 29 enigszins aan te passen en het woord "nooit" te vervangen door 'niet'. Ik hoop dat de mede-indieners daarmee kunnen leven. Na het woord "opgegeven of opgeofferd" wil ik graag de zinsnede: door een verbindingsweg A8/A9. Het dictum komt nu te luiden: "Uit te spreken dat de UNESCO Werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam van dermate groot belang is voor onze provincie en ons land, dat deze niet zal
3620 worden opgegeven of opgeofferd door een verbindingsweg A8/A9."

De heer **DE GRAAF** (CDA): Kunt u aangeven of kwantificeren wat dan het belang is van het behoud van de status van de Stelling?

3625 De heer **HOOGERVORST** (SP): Bent u niet overtuigd van het belang van de status van het Werelderfgoed? Ik hoef u toch niet te vertellen waarom het hebben van een dergelijke status van belang is ook voor onze provincie.?

3630 De heer **DE GRAAF** (CDA): Als ik moet kiezen tussen de gezondheid van 20.000 inwoners van Krommenie en Assendelft, en ik vraag u die keuze ook te doen, of alleen het behoud van de status, dan kies ik voor de inwoners.

3635 De heer **HOOGERVORST** (SP): Dat is duidelijk en wij ook, alleen dat kan ook op een andere manier. Als u even in het verleden teruggaat naar onze inbreng over deze weg. Ik noem alleen maar de problemen die zich opstapelen rond het gebied van de Coenbrug. Het gaat natuurlijk veel te ver om daar nu over te spreken.

3640 Mevrouw **KAMER VAN HOEGEE** (VVD): Volgens mij gaat het over meer inwoners dan het CDA net riep. Zouden wij niet even het landschapsplan moeten afwachten en dan gaan kijken of wij überhaupt hierover moeten gaan discussiëren? Het landschapsplan heeft als doel om te gaan kijken of het in te passen is in de UNESCO Werelderfgoedstatus.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Juist niet, want wij willen graag vooraf een dergelijke uitspraak.

3645 De **VOORZITTER**: De motie wordt nu 29 a.

3650 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. In de richting van de heer Klein zeg ik, natuurlijk kan ik met de RUD gaan praten, maar het eerste wat zij zullen zeggen is, Post, ik begrijp niet wat je hier doet. Jouw Staten hebben dit beleid vastgesteld en wij toetsen aan het beleid en als het past zeggen wij ja en als het niet past zeggen wij nee. Het past niet, dus wij zeggen nee. Als jij iets wilt, zeg dan tegen de Staten dat zij die PMV aanpassen, want daar zit het probleem. Als jij een andere PMV laat vaststellen, dan kunnen wij een vergunning verlenen. Nu moeten wij hem weigeren. Dus ik kan wel met de RUD gaan praten, maar ik kan veel beter met u praten, want u bent degene die het beleid moet aanpassen en dan krijg ik die vergunning wel. Veel meer kan ik er niet van
3655 maken, mijnheer Klein.

3660 De **VOORZITTER**: Dit is een interruptie uitlokken. Heel kort, want ik wil dit onderwerp echt afronden. Dit begeeft zich op een detailniveau dat naar mijn gevoel in geen enkel opzicht in de Staten thuishoort.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik wil die handschoen graag oppakken. Wilt u dan met een voorstel komen naar de Staten om de kaart aan te passen, want het gaat om een heel klein hoekje van de kaart.

3665 Gedeputeerde **POST**: De geëigende weg is dat op het moment dat je dat wilt, je een motie indient en het college dat opdraagt. Als u dat vraagt, dan is het antwoord niet dat ons college begint te rennen. Daar zult u een meerderheid voor moeten hebben in PS. Zo werkt het volgens mij. Dan in

de richting van de SP. Die aanpassing tussen 'niet' en 'nooit' gaat nergens over. Laten wij nou afspreken dat wij eerst het landschapsplan gaan uitvlooien en ons college streeft naar beide. Er komt een landschapsplan en op een gegeven moment blijkt vanzelf, is het nou wel allebei of niet allebei, of een van beide en dan kunnen wij alsnog het besluit nemen waar u om vraagt. Laten wij niet op die zaken vooruit lopen. Nogmaals, ons college gaat over deze bestuursperiode en datzelfde geldt voor u. Het landschapsplan is pas medio volgend jaar gereed en dan kunnen er in de tussentijd in een coalitie- of collegeprogramma hele andere dingen op papier staan.

De heer **ZOON** (PvdD): Nu ben ik een beetje in de war, ik wil nog even terugkomen op de fietstunnel.

De **VOORZITTER**: Dat hadden wij inmiddels alweer achter ons gelaten.

De heer **ZOON** (PvdD): Dat klopt ja, maar de gedeputeerde zegt dat wij nu met een voorstel moeten komen, hoewel er een voorstel ligt waarin staat alle benodigde stappen te zetten. Volgens mij hebben wij dat hierbij gedaan.

De **VOORZITTER**: De heer Klein stelt voor om het aardkundig monument aan te passen, zodat de vergunning kan worden verleend. De gedeputeerde zegt, kom met een initiatief.

De heer **ZOON** (PvdD): Die ligt hier met alle benodigde stappen te zetten.

Gedeputeerde **POST**: Nee, die motie draagt op om die toerit recht te trekken, maar ik krijg op grond van de huidige PMV daar geen vergunning voor. Als u vindt dat het beleid moet worden aangepast van de PMV, dat geldt niet alleen voor dit aardkundig monument maar voor alle aardkundige monumenten in Noord-Holland, naar willekeur kunnen gaan spitten in aardkundige monumenten, want daar komt het op neer, realiseert u zich dat. Het wordt niet per aardkundig monument bepaald, voor alle aardkundige monumenten geldt dan dat zij eigenlijk vogelvrij zijn. Ik krijg zomaar het gevoel dat de zaak dan een stuk genuanceerder ligt en dat dat niet is wat de meerderheid van uw Staten wil, maar als het anders is dan hoor ik dat graag. In de richting van de SP over de N236. De ongevallen en daar blijkt voor mij dat u de situatie ter plaatse niet kent, hebben zich voorgedaan op een ander stuk namelijk tussen de N524 en de Nieuwe 's

Gravelandseweg. Dit gaat over het stuk tussen de Meentweg en de Nieuwe 's Gravelandseweg. Dat is een totaal ander stuk. Wij moeten wel het kastje bij de muur houden wat dat betreft. In dit stuk is op grond van de verkeerskundige kant van zaken geen enkele noodzaak om iets anders te doen dan de nul-variant. In dit stuk is op grond van verkeerskundige argumentatie niets anders nodig dan datgene wat in de nul-variant voorligt. Ik vermag dan niet in te zien waarom er ineens 300.000 euro extra ter beschikking moet worden gesteld voor deze specifieke situatie en op het moment dat u dat hier doet, zult u de bereidheid moeten hebben om dat voor iedere overgang in Noord-Holland te doen waar ook vragen over worden gesteld, omdat er geen noodzaak is op basis van de kenmerken van de weg, de situatie ter plaatse en alles wat daarmee samenhangt om hier meer maatregelen te treffen dan elders en zo creëert u willekeur. Ik vind het prima, maar dan gaat het PMI verder omhoog. Als u daar geen problemen mee heeft, dan gaan wij dat regelen. Ik

3715 ontraad dit amendement op grond van de verkeerskundige argumenten. Natuurlijk praten mensen mee, maar ik ga niet inventariseren hoeveel mensen kunnen er op maandag, dinsdag en woensdag. Ook wij hebben hier interne procedures. Wij gaan dit netjes op de rit zetten, wij gaan niet turven of er vijf of zes mensen kunnen, of dertig of tweeëndertig. Wij lijnen dat proces uit, wij treffen de voorbereidingen en daarna wordt er met de buurt gepraat inclusief de gemeenten Gooische Meren en Hilversum.

3720 De **VOORZITTER**: Dan gaan wij over naar de stemming. Wij beginnen met het amendement 31. Behoeftte aan stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties van de SP, GL, PvdD en CU/SGP, de overige leden daar tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan motie 28, behoefte aan stemverklaringen?

3725 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik wil de motie aanhouden om te kijken op welke manier de handschoen van de gedeputeerde op te pakken is.

De **VOORZITTER**: Kunnen de mede-indieners daarmee instemmen? Wij houden de motie aan. Motie 29.a. Stemverklaringen?

3730 De heer **TIJSSENS** (D66): Gedurende de debatten over de A8/A9 hebben wij weleens gezegd dat de status van de Stelling wat ons betreft heilig is. Het veranderen van het woord 'nooit' in 'niet' lijkt mij wat dat betreft een minor detail. Wij zullen de motie niet steunen.

3735 Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Wat ons betreft gaan wij er nog steeds vanuit dat er een inpassing gevonden gaat worden waarbij de titel UNESCO Werelderfgoedstatus behouden kan worden. Dat de Stelling niet opgeheven door een verbinding A8 A9 gaat worden is ons echter een stap te ver. Bovendien zijn wij nu bezig een landschapsplan op te stellen waarin wij juist onderzoeken hoe wij een verbinding tussen de A8 en A9 in het landschap kunnen inpassen met behoud van de Werelderfgoedstatus. Om die reden zullen wij deze motie niet steunen.

3740 De heer **DEN UYL** (PvdA): Er is over dit onderwerp meermalen gesproken, recentelijk nog uitgebreid in de commissie. In die zin vinden wij deze motie niet op het goede moment. Het zal helder zijn dat onze opvatting is dat de weg moet worden aangelegd als dat kan, maar in ieder geval zonder de aantasting van de UNESCO Werelderfgoedstatus en daarom hebben wij geen behoefte aan deze motie op dit moment.

3745 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, GL, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Tenslotte motie 30. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP en 50plus, de overige leden daar tegen, zodat de motie is
3750 verworpen. Dan de voordracht. Stemverklaringen?

De heer **HOOGERVORST** (SP): Wij stemmen in met het PMI met uitzondering van de projecten het asfaltgedeelte, het autogedeelte, bereikbaarheid Bollenstreek, de afslag A9 Heiloo en de verbindingsweg A8/A9.

3755

De heer **HIETBRINK** (GL): Daar sluit ik mij bij aan.

De heer **DEEN** (PVV): Behoudens de projecten met de nummers 1, 4, 10 en 21 kunnen wij instemmen met deze actualisering.

3760

De heer **ZOON** (PvdD): Wij hebben ons in de commissie kritisch uitgelaten over de aansluiting bij A9 Heiloo, ook over de brug bij Krommenie. Wij zullen derhalve aansluiten bij GL en SP en stemmen voor.

3765

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Wij kunnen instemmen met de voordracht onder de voorwaarden die GL ook stelde.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, zodat het PMI unaniem is aanvaard met uitzondering van een aantal projecten.

3770

12. Statenvoordracht 36 Adviesaanvraag nieuwe zendmachtiging Stichting RTV N-H

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Voorzitter. Het draait bij deze voordracht om de volgende vraag. Is het orgaan van de regionale omroepinstelling dat het programmabeleid bepaalt, de programmaraad, zo samengesteld, dat het representatief is voor de belangrijkste in onze provincie voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. Omdat een deel van de commissie EEB vond dat dat niet het geval was, is er overleg geweest met de stichting RTV N-H en daar is de conclusie getrokken dat vertegenwoordiging van de stroming levensbeschouwing en religie niet goed tot zijn recht zou komen binnen de huidige samenstelling van de

3775

programmaraad. Daarop heeft de Stichting RTV N-H besloten om een vacature te openen voor een vertegenwoordiger van deze stroming. Mijn fractie betwijfelt of het echt toegevoegde waarde heeft om levensbeschouwing en religie als aparte categorie op te nemen en te voorzien van een vertegenwoordiger. Er bestaan al een aantal categorieën waar religieuze en levensbeschouwelijke zaken onder zouden kunnen vallen, te weten onderwijs, educatie, cultuur en literatuur, etnische en culturele minderheden en lifestyle. Kan de gedeputeerde aangeven of er een evaluatie komt om te kijken naar de werking en de neveneffecten van deze wijziging in de programmaraad? Als laatste, naar het oordeel van mijn fractie moet er bij alle categorieën voldoende aandacht zijn voor tegengeluiden en/of andere geluiden. Voorkomen moet worden dat RTV N-H een in zichzelf gekeerd bolwerk wordt met een tunnelvisie. Een door de overheid gesubsidieerd orgaan dient

3780

3785

3790

neutraal te zijn.

De **VOORZITTER**: De heer Hietbrink heeft het woord, maar uw spreektijd is bijna op.

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Ik zal proberen het heel kort te houden. Bij de bespreking van dit punt in de commissie was veel onduidelijkheid die vooral te maken had met de vraag of de programmaraad van de regionale omroepinstelling voldoende representatief is voor de belangrijkste in de provincie voorkomende maatschappelijke, culturele, godsdienstige en geestelijke stromingen. Dat begrip is in de Mediawet niet nader omschreven, maar wordt door RTV N-H zo ingevuld dat verschillende maatschappelijke sectoren in de programmaraad vertegenwoordigd zijn. Denk daarbij bijvoorbeeld aan onderwijs, natuur, bedrijfsleven en wonen. Het is de vraag of dit een juiste vertaling is van het regionale representativiteitsbeginsel in de wet. De onduidelijkheid op dit punt heeft de gedeputeerde proberen weg te nemen door samen met RTV N-H te constateren dat de stroming religie en levensbeschouwing onvoldoende vertegenwoordigd is in de programmaraad. RTV N-H zal daarvoor een vacature openstellen. Bij ons riep deze oplossing eigenlijk alleen maar meer vragen op. Wij denken dat de bepaling in de Mediawet is bedoeld om te garanderen dat de programmaraad zelf voldoende divers is in haar samenstelling, zodat zij ook daadwerkelijk representatief kan worden genoemd voor de inwoners van de provincie. Of dat zo is, kunnen wij niet vaststellen. Wij zien een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen en constateren dat er een zekere regionale spreiding is maar dat is het dan ook. Het lijkt ons dan ook dat de keuze om nu iemand toe te voegen die alle religies en levensbeschouwingen moet vertegenwoordigen, dit probleem niet oplost. Dat er twee leden zijn die de jeugd en culturele en etnische minderheden vertegenwoordigen, kunnen wij lezen in de voordracht, maar of jongeren en culturele minderheden voldoende vertegenwoordigd zijn in de raad zelf kunnen wij niet vaststellen. Wij hebben geworsteld met dit punt. Wij hebben nu ook niet een oplossing. Er zit een strakke deadline achter, dus wij zullen voor de voordracht stemmen en in de volgende commissie het initiatief nemen om RTV N-H en de programmaraad een keer uit te nodigen en op dit punt met elkaar in gesprek te gaan. Dat leek ons de meest praktische en elegante oplossing.

De **VOORZITTER**: Uw tijd is helemaal op voor de rest van de vergadering.

Mevrouw **LAGERVELD** (VVD): Voorzitter. Zoals tijdens de commissievergadering al aangegeven, steunt mijn fractie de voordracht. Wel moet uiteraard geen onduidelijkheid of discussie ontstaan over formuleringen in de wet en de voordracht. Wellicht zou de gedeputeerde dit te zijner tijd kunnen opnemen met zijn collegae in Den Haag met de vraag in hoeverre is de formulering in de wet nog actueel als je het hebt over stromingen. Zoals gezegd, dit is nu geen reden voor mijn fractie om deze voordracht nu niet te steunen.

De heer **BUIJTENDORP** (D66): Voorzitter. Wij steunen de voordracht en willen benadrukken dat wij grote waarde hechten aan de persvrijheid en dat wij als Staten afstand moeten betrachten. Wij hebben er alle vertrouwen in hoe RTV N-H dit oplost en wij zijn content met de situatie en steunen het.

De heer **DE KAM** (CDA): Voorzitter. Wij hoeven niet te debatteren over de vraag of RVT N-H de komende vijf jaar weer de aangewezen publieke media-instelling voor Noord-Holland is. Het ogenschijnlijk eenvoudige debat ging in de commissievergadering over de representativiteit van

de programmaraad, die zich op het standpunt stelt dat de representativiteit wordt geborgd door leden aan te stellen met kennis en ervaring op uiteenlopende sectoren zoals onderwijs, natuur of bedrijfsleven. Een groot deel van de commissie en ook het CDA heeft betoogd dat
3840 representativiteit niet alleen bestaat uit kennis en ervaring, maar ook of vooral door een bepaalde culturele achtergrond, ideologie of levensbeschouwing. Deze diversiteit is in de programmaraad wellicht aanwezig, maar om onbekende reden in ieder geval niet inzichtelijk gemaakt. Het CDA vindt het positief dat er een extra vacature is opengesteld door de raad voor levensbeschouwing en religie en graag doe ik aan de gedeputeerde de suggestie het volgende mee te geven aan de
3845 programmaraad. Er zijn nu twee openstaande vacatures en daarmee doet zich een kans voor om twee leden te benoemen die qua culturele achtergrond, ideologie of levensbeschouwing een mooie aanvulling kunnen zijn op de zittende programmaraad. Laat ze die kans benutten.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Ook voor ons mag duidelijk zijn dat wij niet kunnen
3850 toetsen of deze mensen de representativiteit waarborgen. Wij zijn het eens met GL om hier in de volgende commissie verder over te spreken, want diversiteit in een programmaraad is heel erg belangrijk net als de diversiteit in de provincie. Wij willen nog een vraag stellen. Hebben GS kunnen toetsen of de programmaraad die diversiteit en representativiteit van de verschillende punten in de wet heeft en zo niet, om daar met RTV N-H in een volgende commissie verder over
3855 te spreken.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Dan word je zo maar ineens RTV N-H deskundige. Bij de wijziging van de Mediawet destijds hebben wij gepleit voor recentralisatie van de regionale omroepen naar het Rijk en wij hebben nog maar een taak, dat nog even ter herinnering. Artikel 2,
3860 punt 61, tweede lid van de Mediawet zegt drie zaken: wij moeten drie zaken toetsen en daar een advies over uitbrengen. A, is RTV N-H een rechtspersoon? Verzorgen zij lokaal dan wel regionaal media-aanbod en B, dat is het centrale punt van de discussie vandaag, wordt het programma-aanbod bewaakt door een orgaan dat representatief is om dat te kunnen beoordelen. RTV N-H heeft daar een programmaraad voor opgesteld en die bewaakt het aanbod door middel van een
3865 vertegenwoordiging in verschillende sectoren, die zijn net genoemd. Daarbij kwam in de commissie aan de orde dat er een sector niet nader was ingevuld en dat was opvallend. Daar had u absoluut een punt omdat zijzelf die sector wel hadden opgenomen als zijnde een die ingevuld moest worden. Wij hebben daarover een gesprek gehad met RTV N-H, zij hebben dat erkend en waardering daarvoor. Zij hebben gezegd, als wij die sector hebben benoemd, dan moeten wij die
3870 ook bemensen. Daarvoor is een vacature opengesteld. Als je het hebt over de representativiteit, het is maar net hoe je daarnaar wilt kijken. Bij de verhouding man/vrouw is er een fifty/fifty situatie op dit moment. Er wordt gedaan aan regionale spreiding en er is ook een sector etnische en culturele minderheden, dus ook daar is voldoende aandacht voor de achtergrond van het programma-aanbod en naar ik mag aannemen, een vertegenwoordiger die daar iets over kan
3875 vinden. Die twijfel heeft de PVV over de extra categorie, maar nogmaals, die categorie had RTV N-H zelf opgesteld, dus ik denk dat het terecht is dat zij die alsnog gaan invullen. Komt er dan een evaluatie? Dat weet ik niet, daar ga ik niet over, maar de minister. Wij gaan puur over die adviesrol. GL gaat akkoord maar wil RTV N-H uitnodigen om het gesprek hierover aan te gaan. Dat lijkt mij uitstekend, dat is uw eigen bevoegdheid. Het is altijd goed om de vragen naar elkaar

3880 uit te spreken en te verduidelijken. Gaan wij het dan richting Den Haag – zegt de VVD – nog eens over die stromingen hebben? Volgens mij niet, wat mij betreft. Het is aan het Rijk om dit te regelen. Wij hebben destijds een minimale rol op ons genomen, dus wij moeten die niet op deze manier naar ons toe gaan trekken. Wij gaan niet over de invulling en wij weten ook niet wat de achtergronden zijn van de leden die nu benoemd zijn. Daar gaan wij niet over. Wij kijken of er
3885 een programmaraad is en of de verschillende sectoren daarin zijn vertegenwoordigd en de leden die daarin benoemd worden en of zij de leden van de achterban voldoende representeren is een taak van RTV N-H. Wat mij betreft, met die noties kunnen wij de minister positief adviseren volgens mij.

3890 De **VOORZITTER**: Is er behoefte aan een tweede termijn? Die is er niet. Bestaat er behoefte aan stemming? Die bestaat er wel.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Stemverklaring. Mijn fractie is niet overtuigd door de argumentatie van RTV N-H en de gedeputeerde en ik zal net als GL voor stemmen om het proces niet te vertragen,
3895 maar ik wil de gedeputeerde oproepen om samen met RTV N-H goed na te denken over wat het betekent om representativiteit te waarborgen. Het benoemen van iemand uit de sector levensbeschouwing is an sich niet meer voldoende.

De **VOORZITTER**: Dit heeft weinig meer met een stemverklaring te maken.
3900

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): De PVV zal voor stemmen, maar wij willen benadrukken dat wij geen meerwaarde zien in de categorie levensbeschouwing en religie.

De **VOORZITTER**: Dan gaan wij stemmen over de voordracht. Mag ik de tegenstanders vragen de
3905 hand op te steken? Die zijn er niet, dus de voordracht is unaniem aanvaard.

13. Initiatiefvoorstel nr. 40 GL “Onderzoek naar de mogelijkheden van een lightrailnetwerk in de Metropoolregio Amsterdam”

3910 De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Wij spraken in de commissie over ons initiatiefvoorstel om de mogelijkheden van een lightrailnetwerk in de MRA te onderzoeken. Wij willen jullie bedanken voor de waarderende woorden en zijn blij dat de SP en de PvdD het voorstel mee willen indienen. Omdat sommige woordvoerders wat huiverig waren om in dit stadium al heel concreet over specifieke lijnen te spreken, hebben wij onze suggesties op dat punt verplaatst naar een bijlage.
3915 Wij hopen dat dit met name voor de PvdA – zij brachten dat punt over het voetlicht in de commissie – reden kan zijn om het voorstel toch te steunen. Wat is onze inzet? GL constateert net als heel veel anderen in de Staten, dat er iets moet gebeuren om te voorkomen dat de MRA dichtslibt, want het is druk en het wordt nog drukker. Om bereikbaarheid, leefbaarheid en kwaliteit van leven met elkaar te kunnen blijven combineren, moet er iets gebeuren. Een
3920 schaa sprong in het OV is daarvoor naar onze overtuiging een vereiste. Wij denken dat een lightrailnetwerk een onmisbaar onderdeel zal zijn van een dergelijke schaa sprong en om die reden hebben wij een discussievoorzet gegeven en willen wij GS vragen om een notitie op te

stellen over de rol van de provincie bij het realiseren van een dergelijk netwerk over de kansen en belemmeringen die GS zien, de kosten die er bij benadering mee gepaard gaan en de stappen die je zou moeten zetten om tot zo'n netwerk te komen. Met die informatie kunnen wij later dit jaar een expertmeeting organiseren. Wij doen dat bij voorkeur met een zo breed mogelijke coalitie in PS. Wij hebben in de commissie onze teleurstelling over de reactie van GS niet onder stoelen of banken gestoken. Natuurlijk weten wij ook dat er hard wordt gewerkt aan een OV toekomstbeeld en natuurlijk weten wij dat er uiteindelijk integrale besluitvorming dient plaats te vinden. Het initiatiefvoorstel vraagt niets anders dan een aanzet voor discussie, een korte compacte notitie waarin wij GS vragen stil te staan bij de vragen die ik zojuist formuleerde. In de commissie hebben verschillende partijen ons gevraagd rustig af te wachten tot de uitkomsten van het OV toekomstbeeld beschikbaar komen. Wij vinden dat daar onvoldoende urgentie uit spreekt. Heel Nederland heeft het inmiddels over het onderwerp en wij wachten rustig af. Ons initiatiefvoorstel is een mooie kans om als PS goed beslagen ten ijs te komen als wij met elkaar dat toekomstbeeld bespreken. Ik wil hier overigens mijn zorgen uitspreken over de rol die PS hebben bij de keuze van een voorkeursvariant voor het toekomstbeeld. Ik lees in het verslag van de commissie van 5 juli dat er met de voorzitter afspraken zijn gemaakt over momenten waarop wij worden geïnformeerd over dat toekomstbeeld. Ik mag toch hopen dat wij allemaal van mening zijn dat wij de voorkeursvariant en het toekomstbeeld moeten vaststellen en dat wij daar niet alleen over geïnformeerd worden. Misschien kan de gedeputeerde daar ook iets over zeggen, maar ik hoor vooral graag van mijn collega's of zij die mening ook zijn toegedaan. Juist om in dat verband goed geïnformeerd keuzes te kunnen maken willen wij GS vragen een notitie op te stellen. Ik hoop natuurlijk op brede steun in deze Staten.

De **VOORZITTER**: Mag ik de heer Hietbrink verzoeken hier plaats te nemen:

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Dank aan GL voor het initiatief. Prima om het onderwerp op de agenda te zetten. Bij de Omgevingsvisie heeft de PvdA ook een uitvoerig pleidooi gehouden voor meerdere vormen van OV infrastructuur in de komende tijd, busbanen, metrolijnen doortrekken, spoorlijn verbeteren onder andere tussen Schagen en Den Helder en natuurlijk lightrail. Wij hebben op urgentie aangedrongen en ik hoop dat het terugkomt in de Omgevingsvisie. In de discussie in de commissie waarnaar de heer Hietbrink verwijst, hebben wij aangegeven dat wij het goed zouden vinden om daar een keer breder over te praten, omdat er veel verwarring bestaat over wat een lightrail is en wat het kost en wat het voor de omgeving betekent. Prima op zich, maar dit is ingehaald door een prima sessie op 21 juni over het OV toekomstbeeld. Prima verhaal, knap gemaakt en goed doordacht waar wij in de komende tijd ons voordeel mee kunnen doen. Nog lang niet klaar, maar daar zitten al die elementen in en ook lightrail als een van de modaliteiten en daar was ik heel blij mee. Op 17 september is er een vervolgdiscussie over de ontwikkeling daarvan. Natuurlijk zijn wij er zelf bij om af te dwingen wat wij voor scenario's willen, dus dat vind ik prima. Wij als PS gaan over de scenario's. Ik vind het jammer dat GL hier onnodig een aparte notitie over voorlegt, want het zit in het OV toekomstbeeld en ik wacht een boeiende discussie af op 17 september.

3965 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. De wereld om ons heen verandert, OV is niet meer de
standaard trein, tram en bus maar zijn alle tussenvormen. In de kern, wij passen het aan naar
gebruik en het moet duurzaam zijn. Daar waar weinig mensen gebruik maken van de bus, kan
deze opgeroepen worden. Als het druk wordt zetten we dubbeldeksbussen in en bij Uithoorn
komt er een elektrische tram. De verduurzaming zien wij steeds meer terugkomen bij de
3970 elektrische bussen die rondrijden. Dat is nodig, want de luchtkwaliteit is op verschillende plekken
slecht, elektrisch vervoer in steden is een belangrijke oplossing om deze te verbeteren. Ook zien
wij dat de auto minder in trek is, niet alleen de kosten of de dagelijkse file maar wij accepteren
steeds minder de ruimte die de auto nodig heeft. Of dat nou het asfalt is dat ze gebruiken of de
vele parkeerplekken die zij opslokken. Dit roept op tot beter en duurzaam OV, maar met de
3975 mogelijkheden die wij hebben met trein, tram en bus ontbreekt op dit moment de lightrail,
schoon elektrisch vervoer dat gebruik maakt van bestaande voorzieningen en in staat is om veel
mensen te verplaatsen. Laten wij de lightrail toevoegen aan het OV van Noord-Holland. Dat doen
wij niet van vandaag op morgen, maar bedacht en goed. Dit initiatief zorgt ervoor dat wij dit
gezamenlijk gaan oppakken. Vandaar dat wij dit initiatiefvoorstel mede indienen samen met de
3980 SP en GL.

Mevrouw **KIRCH** (VVD): Voorzitter. Bedankt aan de initiatiefnemers voor dit voorstel, daar gaat
veel tijd en werk in zitten. Toch snappen wij dit op dit moment niet. Momenteel wordt er al
gewerkt aan het ontwikkelen en uitwerken van een regionaal OV-netwerk met oplossingen en
3985 maatregelen dat aansluit bij het gewenste regionale ambitieniveau zoals dit in 2016 is uitgewerkt
ten behoeve van het landelijke OV toekomstbeeld voor 2040. Het moet een totaalnetwerk worden
dat recht doet aan verschillende vervoersstromen en de samenhang daartussen. Daar kan een
lightrailstelsel onderdeel van zijn in het MRA-gebied of waar dan ook, maar ik zeg nadrukkelijk
kan, want dat is nou juist wat onderzocht wordt, wat de beste opties zijn en de samenhang
3990 daartussen. GS geven aan dat de resultaten van al die onderzoeken in het eerste of tweede
kwartaal van volgend jaar te verwachten zijn en dat is op zich best snel. Wij laten dat niet zo
maar langs ons heengaan en de noodzaak om te komen tot een heel goed OV-netwerk, dat is er
en daar wordt hard aan gewerkt. GL kwam als eerste met dit initiatiefvoorstel en het lijkt erop dat
zij het faciliteren van een lightrail als doel op zich zien in plaats van een mogelijke
3995 oplossingsrichting om tot een totaal OV-netwerk te komen. De VVD is het hiermee niet eens, wij
vinden het ongewenst om alleen een lightrailstelsel voor de MRA of waar dan ook eruit te
lichten. Wij achten het verstandig om de resultaten begin volgend jaar af te wachten om tot een
integraal netwerk te komen. Wij hebben geen behoefte aan dit voorstel of aan een aparte notitie
hierover.

4000

De heer **TIJSENS** (D66): Voorzitter. Ik bedank GL voor dit initiatiefvoorstel. Lightrail biedt een
wenkend perspectief waar wij veel over vernemen, maar wij lezen mede als gevolg van nieuwe
inspanningen ook dat GS het potentieel van lightrail onderkennen en hier al actief mee bezig zijn.
Ik stel voor dat wij als PS de modaliteit lightrail expliciet blijven meenemen in onze analyses over
4005 de toekomst van het vervoer. Bij de commissiebehandeling bleek dat veel partijen terughoudend
zijn om schaarse beleids capaciteit uit te trekken om los van de andere modaliteiten, apart
aandacht te gaan besteden aan lightrail. Het onderwerp komt integraal terug, bijvoorbeeld bij de

behandeling van het OV toekomstbeeld 2040. De in het initiatief gevraagde notitie over lightrail past daar niet goed in. Misschien is het een idee om met uw fractie een symposium te
4010 organiseren over het thema. D66 heeft dat gedaan met zero emissie openbaar vervoer en later in gezamenlijkheid met de PvdA en GL over de modaliteit fiets. Het is logisch dat
volksvertegenwoordigers van de hoed en de rand willen weten als een nieuwe oplossing zoals lightrail, keer op keer genoemd wordt. Ik wil GS vragen of wij in MRA-verband mogelijkheden hebben om aan die behoefte van PS tegemoet te komen. Daar zit een aantal van de noodzakelijke
4015 partners immers samen aan tafel.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Goed voorstel.

De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Ik kan kort reageren, want ik heb de indruk dat de
4020 argumenten wel gewisseld zijn. Dat was in de commissie ook zo. Er spelen twee zaken. Allereerst worden er vraagtekens geplaatst bij de timing. Moet dat nu? Wij zijn toch bezig met het OV toekomstbeeld, dat komt wel. Ik constateer dat als ik de woorden van de PvdA en de VVD naast elkaar zet, dat er wat licht zit over wanneer wij het er dan weer over hebben. Direct na de zomer of in het tweede kwartaal 2019? Het is volgens ons goed om er nu mee aan de slag te gaan, want
4025 het is te belangrijk om te laten liggen. Integraliteit snappen wij ook. Ik wil richting de VVD constateren, het is niet alleen lightrail, lightrail is geen doel op zich maar wij nemen ook besluiten bijvoorbeeld over voorkeursvarianten van de A8/A9. Daar heeft u dan blijkbaar minder problemen mee, maar wij moeten het integraal bekijken en ook kennis vergaren en daar is dit voor bedoeld. De mogelijkheid om een conferentie te organiseren, vind ik interessant. Wij gaan
4030 zo meteen het voorstel in stemming brengen, ik kan ook koppen tellen en als het geen meerderheid haalt, dan gaan wij ons natuurlijk beraden, want het onderwerp wordt niet minder urgent. Wij gaan daar zeker over nadenken en kijken of wij daar een mouw aan kunnen passen. In ieder geval bedankt voor de suggestie van D66.

4035 Gedeputeerde **POST**: Ik heb maar een vraag gehoord van de heer Tijssens, of wij in MRA-verband de behoefte van PS kunnen invullen. Volgens mij heb ik nog niet helemaal scherp wat u wilt, maar misschien is het handig om het buiten de vergadering – want de voorzitter wil door – samen even te hebben over waar u naar zoekt en dan kijken wij of wij daar invulling aan kunnen geven.

4040 De **VOORZITTER**: Dat wordt dus nog nader overlegd. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan gaan wij stemmen. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, 50plus, CU/SGP, de overige leden daar tegen, zodat het voorstel is verworpen en er verder nagedacht wordt over een conferentie. Misschien zou dat een conferentie in MRA-verband kunnen zijn.

4045

14. Statenvoordracht 33 Benoemen lid werkgroep Willem Arondéuslezing

De **VOORZITTER**: Er ligt een voordracht van het presidium en per mail is door de Statengriffier gevraagd of deze stemming bij acclamatie kan plaatsvinden. Dat is het geval. Bent u daarmee

4050 akkoord? Dat is zo, dan constateer ik dat u instemt met de benoeming van mevrouw Kocken als lid van de werkgroep Willem Arondéuslezing. Van harte gelukgewenst.

15. Vragenuur

4055 De **VOORZITTER**: Dan de behandeling van het vragenuur. De fractie van de SP heeft mondelinge vragen ingediend inzake de vertraging van de aanleg van een nieuwe zeesluis.

De heer **HOOGERVORST** (SP): Voorzitter. Afgelopen dinsdag 3 juli 2018, werd via verschillende media mededeling gedaan van ernstige problemen rond de bouw van de nieuwe zeesluis in IJmuiden. Door vooral technische belemmeringen en daardoor tevens ontstane logistieke problemen, zal de bouw van de nieuwe zeesluis met enkele jaren worden vertraagd. Daardoor schuift de datum van ingebruikname in elk geval op van 2019 naar 2022, met een gerede kans dat dit nog later zal worden. De fractie van de SP heeft in dit kader een aantal vragen aan GS:

4060 1. Op welk moment zijn GS van Noord-Holland op de hoogte gebracht van de vertraging in de bouw en aanleg van de nieuwe zeesluis in IJmuiden? 2. Kunt u een schets geven van de directe en indirecte gevolgen voor het plangebied, maar vooral ook voor de uitgebreidere regio van deze ernstige vertraging? 3. Welke financiële gevolgen heeft de ernstige vertraging van de aanleg van de zeesluis in IJmuiden voor onze provincie? Daarbij in eerste instantie gericht op de directe bijdrage van de provincie aan het project. 4. Bent u bereid uw en onze grote zorgen uit te brengen bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over de ontstane situatie? Zo ja: hoe gaat u dat doen? Zo nee: waarom niet? 5. Kunnen GS op korte termijn, uiterlijk september 2018, PS een notitie doen toekomen waarin zij een beschrijving geven van de financiële gevolgen van de vertraging in de aanleg van de nieuwe zeesluis, ook voor de regio?

4065

4070

4075 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Even voor de volledigheid. De mededeling over de problemen met de bouw van de nieuwe Zeesluis was niet van 3 juli, maar die was al eerder bekend. Wat recent wel is gebeurd, is dat de route over de sluis is afgesloten. Wij hoorden twee weken geleden voor het eerst dat de oplevering is gezet op 25 januari 2022. De afspraak was dat wij daar niet over zouden communiceren omdat het een Rijksproject is en omdat betrokken partijen in OpenIJ beursgenoteerde ondernemingen zijn en dit soort zaken op een correcte manier gecommuniceerd moet worden om te voorkomen dat er koersgevoelige informatie op onjuiste momenten naar buiten wordt gebracht. Op het moment dat RWS ons heeft aangegeven, dit is het moment waarop het embargo eraf kan, hebben wij u hier meteen een brief over gestuurd. Kunt u een schets geven van de directe en indirecte gevolgen voor het plangebied, maar vooral ook voor de uitgebreidere regio van deze ernstige vertraging? Een volledig overzicht is ingewikkeld maar ook de inwoners van IJmond hebben langer overlast van de bouw van de sluis en dat betekent dat de bedrijven die achter de sluizen zitten, hun producten – zoals het er nu naar uitziet – twee jaar en drie maanden later in Panamax schepen kunnen vervoeren, dat zijn de schepen die de maatvoering hebben waar de sluis op is gedimensioneerd en dat betekent dat de schaalvoordelen waar zij op gerekend hadden, zich niet zullen voordoen en dat die producten duurder zijn dan de producten die door concurrenten geleverd worden die wel die schaalvoordelen hebben. Ook het vestigingsklimaat voor bedrijven die gebruikmaken van Panamax, zal pas in 2022 op orde zijn.

4080

4085

4090

4095 Dat zijn een aantal nadelen voor de directe omgeving. De financiële gevolgen voor de aanleg van de zeesluis voor de provincie en dat gaat met name om de bijdrage, wij hebben destijds samen met de gemeente Amsterdam en het toenmalige Ministerie van Verkeer en Waterstaat afgesproken dat de regio zou betalen voor de verbreding, verlenging en verdieping en het eerder opleveren. Dat eerder opleveren wordt nu later en dat betekent dat het anders is dan de afspraken die wij in december 2014 met elkaar gemaakt hebben en daar moeten wij het met elkaar over hebben. In antwoord op uw laatste vraag, wat zijn de financiële gevolgen? Ik kan de 4100 financiële gevolgen nog niet exact benoemen, omdat er nu weliswaar een datum bekend is, maar ik durf er mijn hand niet voor in het vuur te steken dat dit ook de datum gaat worden, the proof of the pudding is in the eating. Dat kunnen wij pas beoordelen op het moment dat de sluis daadwerkelijk wordt opgeleverd. Als de aannemer tijdwinst weet te boeken ten opzichte van 25 januari 2022, dan valt dat weer een beetje mee. Wij zullen de subsidie aan de Sluis pas definitief 4105 kunnen vaststellen na oplevering, wanneer dat ook is. De gevolgen voor de regio zijn moeilijk weer te geven, conform uw laatste vraag, omdat het hele verschillende soorten bedrijven en inwoners betreft. Om daar inzicht in te krijgen zouden wij een soort maatschappelijke kostenbatenanalyse moeten maken waarbij wij de kosten vooral in beeld zouden moeten brengen, omdat ik nog niet helemaal voorzie of er ook baten zijn. Die kan ik mij op dit moment 4110 niet direct voorstellen. Tenslotte uw vierde vraag, bent u bereid uw en onze grote zorgen uit te brengen bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over de ontstane situatie? Dat is uiteraard al gebeurd. Wij hebben de DG Maritieme Zaken mondeling onze zorgen overgebracht. Natuurlijk heeft ook het departement hier ontzettend veel moeite mee. Niet voor niets hebben zij op enig moment overwogen of het niet verstandiger zou zijn om een andere aannemer in te 4115 schakelen. Dat doe je niet op het moment dat je geen zorgen hebt over de voortgang van dit project, maar alles afwegende is het toch het snelst en waarschijnlijk ook het voordeligst om die vertraging te accepteren en daarover met de aannemer in gesprek te gaan.

4120 De **VOORZITTER**: Geeft dit de heer Hoogervorst aanleiding tot nadere vragen?

De heer **HOOGERVORST** (SP): Op dit moment niet, onder dankzegging aan de gedeputeerde.

4125 De **VOORZITTER**: Zijn er andere leden van de Staten die vragen hebben op dit punt? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot de stemming over de moties Vreemd en wij beginnen met motie 15.

4130 Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter, dank aan de heer Hoogervorst om dit te agenderen. In de motie Vreemd wordt gevraagd om samen met de regio de regierol op ons te nemen voor een soort van nulmeting op Lelystad Airport. Ik zeg het even in mijn eigen woorden. Ik vind dat geen verstandige keuze, want het bevoegde gezag is het Rijk en die is ermee aan de slag. Vandaag is bekend geworden dat in verband met de belevingsvlucht de geluidsnormen tegenvielen en dat de regiegroep de minister heeft geadviseerd om daar nader onderzoek naar te doen. Als ik de pers mag geloven heeft zij nader onderzoek toegezegd. Er is al een bredere discussie over rekenen versus meten gaande, niet alleen bij Schiphol maar ook rondom Lelystad. De Tweede Kamer zit 4135 daar terecht bovenop. Vanuit mijn rol als voorzitter van de BRS doe ik daaraan mee, maar ik vind

dat in dit dossier wel zorgvuldigheid in acht moet worden genomen en die verantwoordelijkheid ligt bij het Rijk. Wat ik wel doe en dat zal ik nog stringenter doen ook naar aanleiding van uw signalen, ik zal bij de minister weer onder het voetlicht brengen hoe belangrijk het is dat er een nulmeting komt voor West-Friesland en de Kop van Noord-Holland. Ik trek al op met de regio
4140 West-Friesland en dat blijf ik doen, maar zoals u het hier vraagt, vind ik een stap te ver gaan. Die stap ligt echt bij het bevoegd gezag en dat is Den Haag.

De **VOORZITTER**: Wij gaan stemmen over motie 15.

4145 De heer **STRUBEN** (D66): Stemverklaring. In de commissie is gevraagd om Lelystad een keer te bezoeken en goed geïnformeerd te worden over de consequenties voor Noord-Holland. Daarin kan dit worden meegenomen, reden waarom wij dit nu te vroeg vinden, en dus tegen zullen stemmen.

4150 De heer **DE KAM** (CDA): Vanwege mogelijk dubbele belangen onthoud ik mij van stemming.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, wij vinden het wel verstandig om een nulmeting te gaan doen bij het vliegveld, maar wij willen wel vermeld zien dat wij sowieso tegen uitbreiding van het vliegveld zijn.

4155 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de leden van de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan motie 16, briefing Markermeerdijken. Mag ik gedeputeerde Van der Hoek als plaatsvervanger van gedeputeerde Loggen vragen om ons daarover te adviseren?

4160 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter, dat doe ik graag. Er worden door GL grofweg twee dingen geconstateerd inzake de briefing Markermeerdijken, namelijk dat er is gevraagd om een reëel overleg – alsof dat niet zou hebben plaatsgevonden – en er zouden door GS geen stukken zijn aangeleverd waaruit PS kunnen opmaken of er voldoende is voorzien in
4165 participatiemogelijkheden. GS zijn van mening dat er wel een uitgebreid en intensief participatietraject is gevolgd vanaf 2013 en 2014 met keukentafelgesprekken, informatiebijeenkomsten, presentaties, ontwerp ateliers, inloop- en parallelsessies en workshops. GS zien geen reden om aan de kwaliteit van de evaluatie te twijfelen en wij twijfelen ook niet aan de conclusies. Het participatietraject gaat ook nog door. Er worden nog gesprekken gevoerd met
4170 de indieners van de zienswijzen wanneer het gaat over het raken van directe belangen, dus grond en bedrijven en om schade te voorkomen tijdens de uitvoering. Ook heeft de alliantie nog na het ontvangen van de zienswijzen, veel achtergrondinformatie beschikbaar gesteld, bijvoorbeeld de berekeningen over de noodzakelijke versterking en over de risicoanalyses. Bewoners en belanghebbenden hebben – ook de Stichting Zuyderzeedijk – een uitnodiging gehad voor een
4175 toelichting. Uit mijn informatie blijkt dat dat een aantal keren is gebeurd en dat de stichting juist niet wil praten met NHNK en met de alliantie. Dan over de informatievoorziening. Het klopt dat GS aan PS geen stukken hebben gestuurd over het participatieproces, maar dat betekent niet dat PS niet zijn geïnformeerd. Er zijn twee technische briefingen geweest waarin expliciet aandacht is

4180 besteed aan het participatieproces, 28 september 2017 en dit jaar op 15 januari. De technische briefing van januari was juist bedoeld om u de mogelijkheid te geven om te reageren op het ontwerpprojectplan tijdens de inspraakronde. De heer Loggen had dat beloofd en dat is ook zodanig gebeurd. Daarnaast is de rapportage maatschappelijke participatie van 14 september 2017 tot en met 24 januari 2018 mede ter inzage gelegd door GS. Kortom, PS hadden ook daarvan kennis kunnen nemen. En dan nu naar het dictum. Uiteraard besluiten PS over de 4185 verklaring van geen bedenkingen, maar om daar nu nog eerst een informatie voor op te stellen, dat is aan u. Het is ook aan u en u zet dat terecht in de motie, om daar vorm aan te geven aan die aanvullende inspraakmogelijkheid als u daar behoefte aan heeft. GS achten het echter om daarvoor een technische briefing te gebruiken, een oneigenlijk instrument. Het is een ondergraving van uw eigen positie, want die is specifiek bedoeld voor PS om specifieke 4190 technische vragen te stellen naar aanleiding van een concreet stuk dat voorligt. Dus wat dat betreft zouden GS u adviseren daarvoor een andere vorm te kiezen, zoals een hoorzitting of informatiemarkt. Een uitgebreid antwoord, maar volgens mij voldoende.

4195 De heer **KRAMER** (GL): Van de orde. Ik zit met een probleem. Er wordt een enorm uitgebreid antwoord gegeven waarvan ik constateer dat dit op het laatste onderdeel na, totaal niet slaat op de ingediende motie. Ik kan daar niet op reageren.

4200 De **VOORZITTER**: Dat is nou eenmaal de orde hier. De gedeputeerde heeft juist in uw richting een suggestie gedaan.

De heer **KRAMER** (GL): Het eerste gedeelte is klinkklare onzin, sorry dat ik die term moet gebruiken.

4205 De **VOORZITTER**: Dan gaan wij nu stemmen. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD en CU/SGP, de overige leden daar tegen dus de motie is verworpen. Ik was even wat abrupt, maar op het moment dat dat soort teksten wordt gebruikt, dan heeft dat weinig meer met een zakelijke discussie te maken. Motie 17, een dag gratis met de bus.

4210 Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Op zich lijkt deze motie van CU/SGP gesteund door GL, sympathiek, maar het conflict in het OV is een conflict geweest tussen werkgevers en werknemers en zo hebben wij ons ook steeds verstaan over dit onderwerp. Dat zou betekenen dat als wij invulling zouden geven aan datgene wat u vraagt, dat wij ons alsnog onderdeel laten uitmaken van dat conflict en daar hebben wij geen enkele behoefte aan. Er is in de provincie op 4215 verschillende plekken heel verschillend omgegaan met het middel van staking. Er zijn plekken geweest waar 100% van het openbaar vervoer gewoon is doorgereden en er zijn plekken waar alle lijnen zijn doorgereden en er zijn plekken waar maar 10% is doorgereden. De verschillende regio's in Noord-Holland zijn op geen enkele wijze met elkaar te vergelijken. Tenslotte geef ik u in overweging dat er in het verleden andere aanleidingen zijn geweest waardoor het OV niet de 4220 remise is uitgekomen en daar is nooit iets mee gebeurd. Ik zou het heel ingewikkeld vinden, juist op een moment waar wij geen onderdeel zijn geweest van dit conflict, wij nu maatregelen zouden

moeten nemen terwijl dat in die andere gevallen niet is gebeurd. Het college ontraadt deze motie, met name vanwege het eerste argument, conflict werkgever/werknemer.

4225 De **VOORZITTER**: Wij gaan stemmen. Stemverklaringen?

De heer **TIJSSENS** (D66): Wij gaan mee in de uitleg dat het niet verstandig is om te treden in het arbeidsconflict tussen bonden en vervoerder.

4230 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat ook deze motie is verworpen.

16. Sluiting

4235 De **VOORZITTER**: Wij zijn aan het einde van onze vergadering gekomen. De volgende vergadering vindt plaats op 8 oktober en vangt aan om 10.00 uur. Ik sluit nu deze vergadering. In de tuin staat u een borrel te wachten en aansluitend sluiten we af met de barbecue. Ik wens u allen een fijn zomerreces toe en ik zie u op 8 oktober hopelijk gezond en veilig terug.

4240 ***

4245